శ్రీ

శ్రియైనమః-

శ్రీమతేరామానుజాయనమః-

అపరప్రయోగదర్పణానుక్రమణికా,

సమన్త్రికంయథాతథాయథామతిపరిశోధ్య

బెంగళూరు తులసీ వనవాసినా

తూప్పల్॥ వెంకటాచార్యేణ

వా॥ వీరరాఘవాచార్యేణచ

కల్యాణపురీ

సత్సంప్రదాయకళానిధిముద్రాక్షరశాలాయాం

ముద్రాపితాసతీ

కో॥ శ్రీనివాసాచార్యేణప్రకటీకృతాచ

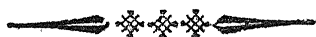
విజయతేజగతితరామ్.

1886 సం॥

మూల్యం- అణా 8-

அபரப்ரயோகதர்பணம்.

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయనమః,

ఈ గ్రంథమును గోరువారు బెంగళూరు తులసీ తోటలో ఉండే తూప్పుల్ ॥ వెంకటాచార్యులవద్ద గాని వాధ్యార్ రాఘవాచార్యులవద్ద గాని 8 అణాలు పంపి పుచ్చుకోవచ్చును. 10 పుస్తకములు తీసుకొనేవారికి 1 పుస్తకము కమీషను యివ్వబడును, మరియు అనేక సత్సంప్రదాయ గ్రంథమును సహా అపేక్షించేవారు పైకన్నవారికి వ్రాసి తీసుకోవచ్చును. ... ... *

బెంగళూరు,

తూ— వెంకటాచార్యర్.

శ్రీరామాయ నమః

విషయసూచికా- పుటమ్,

జీవత్ప్రాయశ్చిత్తమ్	౧
ఉత్క్రాన్తిగోదానం	౨
కర్ణమన్త్రజపః	*
శ్రీచూర్ణపరిపాలనమ్	*
పత్నీసతఃప్రేతాగ్నిసన్ధానం	౩
అగ్నినిర్ణయః	౫
ఉత్తపనాగ్నిసన్ధానక్రమః	*
ప్రోషితప్రాయశ్చిత్తమ్	౬
రజస్వలాసూతికాకన్యామరణప్రాయశ్చిత్తమ్ ...	౮
పర్యుషితప్రాయశ్చిత్తమ్	౯
మరణసమయేభూమ్యాజ్జలమలోత్సర్గపూతిగన్ధేష్వాప్రాయశ్చిత్తం	౧౧
దక్షిణాయనమరణాదిప్రాయశ్చిత్తమ్	౧౨
సర్పహతప్రాయశ్చిత్తమ్	౧౩
పశుభిర్హతేప్రాయశ్చిత్తమ్	౧౪
దంష్ట్రిభిర్హతేప్రాయశ్చిత్తమ్	*
అప్సుమృతేప్రాయశ్చిత్తమ్	*
అశనిహతేప్రాయశ్చిత్తమ్	౧౫
గర్భిణీమరణే	*
రజస్వలాసూతికయోర్మరణే	౧౬
ప్రయోగాః	౧౮
బ్రహ్మమేధప్రయోగాః	౨౦
పైతృమేధికసంస్కారః	౩౯
నగ్నశ్రాద్ధమ్	౪౪
పాషాణోత్థాపనం	౪౫

పిండబలిప్రదానం	౪౭
ఏకోత్తరివృద్ధి శ్రాద్ధం	౪౭
సంచయనమ్	౪౮
అగ్నినష్టప్రాయశ్చిత్తమ్	౫౧
దశాహః	౫౪
పాషాణస్థాపనం	౫౫
శాంతిహోమః	౫౭
వృషోత్సర్జనం	౫౮
ద్వాదశాహః- షోడశశ్రాద్ధం-	౬౫
ఆబ్ద్యూనసంయోజనం	౭౯

విషయ సూచిక సంపూర్ణం-

——[*]——

శ్రీరస్తు.

శ్రీ గోపాలార్యాయనమః.

ప్రయోగదర్పణానుక్రమణికా

జీవప్రాయశ్చిత్తమ్.

పాదౌ ప్రక్షాళ్య ఆచమ్య సదక్షిణాం తాంబూలసహితం అక్షతాం చ హస్తే గృహీత్వా ఓం నమస్సదసే నమస్సదసస్పతయే - నమస్సఖీనాం పురోగాణాం చక్షుషే - నమో దివే నమః పృథివ్యై - సప్రథ సభాం మే గోపాయ - యే చ సభ్యాస్సభాసదః తానింద్రియావతః కురు - సర్వమాయురుపాసతాం - సర్వేభ్యః శ్రీవైష్ణవేభ్యో నమః - ప్రణమ్య - స్వామినః - అశేషే హే పరిషత్ భవత్పాదమూలే మయా సమర్పితామిమాం సౌవర్ణీం యత్కించిద్దక్షిణాం యథోక్తదక్షిణామివ స్వీకృత్య గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రాణానాం సుఖోత్క్రమణసిద్ధ్యర్థం జన్మప్రభృతి ఏతత్ క్షణపర్యంతం బాల్యయౌవనకౌమారవార్ధకేషు జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్త్యవస్థాయాం మనోవాక్కాయకర్మభిః బుద్ధిపూర్వా బుద్ధిపూర్వావస్థాయాం జ్ఞానతోఽజ్ఞానత స్సంభావితానాం పాపానామపనోదనార్థం ప్రాజాపత్యకృచ్ఛ్రం కర్తుం యోగ్యతాసిద్ధిమనుగ్రహాణ - దర్భేష్వాసీనః దర్భాన్ధారయమాణః పవిత్రపాణిః, అప ఉపస్పృశ్య ప్రాణానాయమ్య, సంకల్ప్య, అస్యాం శుభతిథౌ శ్రీభగవదాజ్ఞయా భగవత్ప్రీత్యర్థం గోత్రస్య శర్మణః పితుః జన్మ ప్రభృతి— అపనోదనార్థం ప్రాజాపత్యకృచ్ఛ్రప్రతినిధి యత్కించిత్ హిరణ్యరూపేణ కరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య, హిరణ్యం హస్తే గృహీత్వా ॥ హిరణ్యగర్భగర్భస్థం హేమబీజం విభావసోః । అనంతపుణ్యఫలదం అతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛ మే ॥ తద్ధిరణ్యం అక్షతాసహితం తుభ్యమహం సంప్రదదే నమమ - ఇతి బ్రాహ్మణాయ శ్రోత్రియాయ దరిద్రాయ కుటుంబినే దద్యాత్ - శ్రీపాదతీర్థం సాలగ్రామతీర్థం వా ప్రాశయిత్వా.

శిరసివర్ప్రోక్ష్యతులసీదళమాలాంధారయిత్వాశుచౌదేశేభూమ్యాందర్భే
షుసాదయిత్వాపుణ్యసూక్తంపుణ్యమంత్రంఅష్టాక్షరం ద్వాదశాక్షరంషడ
క్షరమనుసంధానాత్ శ్రావయిత్వా. *

ఉత్క్రాంతిగోదానం.

పాదౌప్రక్షాళ్యాచమ్య పవిత్రపాణిః ప్రాణానాయమ్య మహాసంక
ల్పంకృత్వాగోత్రస్యశర్మణః పితుః సుఖోత్క్రమణసిద్ధ్యర్థంఉత్క్రాం
తిసంజ్ఞికగోదానంకరిష్య ఇతిసంకల్ప్య శ్రీమహావిష్ణు బ్రాహ్మణస్య ఇద
మాసనం ఇదమర్చనం.అత్యుత్క్రాంతౌప్రవృత్తస్య సుఖోత్క్రమణసిద్ధ
యేతుభ్యం సంప్రదదేధేను మిమాముత్క్రాంతిసంజ్ఞికాం ॥ గవామంగే
షుతిష్ఠంతిభువనానిచతుర్దశ । తస్మాదస్యాః ప్రదానేనఅదశ్శాంతింప్ర
యచ్ఛమే ॥ అస్మైశ్రీవైష్ణవాయ తచ్ఛాఖాధ్యాయినేతచ్ఛర్మణే ప్రతిగృ
హీత్రేఇదం ఉత్ క్రాంతిసంజ్ఞికగోదానం తుభ్యమహంసంప్రదదే నమ
మ - ఇతివిప్రాయగాందత్వా. *

పితృమేధః - కర్ణమంత్రః,

అథకర్తాచమ్య ప్రాణానాయమ్య సంకల్ప్య గోత్రస్యశర్మణః-యజ
మానస్య పితుః మోక్షప్రాప్త్యర్థంకర్ణసూత్రమంత్రజపంకరిష్య ఇతి
సంకల్ప్య,యజమానస్యపితుఃదక్షిణేకర్ణేజపేత్ - ఆయుషః ప్రాణగ్ంసం
తను - ప్రాణాదపానగ్ంసంతను - అపానాద్వ్యానగ్ంసంతను - వ్యానా
చ్చక్షుస్సంతను- చక్షుషః శ్రోత్రగ్ంసంతను - శ్రోత్రాన్మనస్సంతను- మన
సోవాచగ్ంసంతను- వాచఆత్మానగ్ంసంతను - ఆత్మనఃపృథివీగ్ంసంతను-పృ
థివ్యాఅంతరిక్షగ్ంసంతను- అంతరిక్షాద్దివగ్ంసంతను-దివస్సువస్సంతను-నా
రాయణశబ్దంజపన్. *

శ్రీచూర్ణపరిపాలనం -

మరణానంతరంకర్తాస్నాత్వా ఊర్ధ్వపుండ్రంధృత్వాశవంస్నాపయి
త్వాఅలంకృతం శ్రీచూర్ణపరిపాలనంకృత్వా - సభార్య ప్రదక్షిణీకృత్య
ప్రణమ్యస్వామినః అశేషే హేపరిషత్ భవత్పాదమూలే మయాసమర్పి

తామిమాంసావణీఁదక్షిణాం యతిభ్యంచిదపి యథోక్తదక్షిణామిదస్వీకృత్య గోత్రస్యశర్మణః యజమానస్య పితుః పరమపదం ప్రాప్తైసతి కోయిల్ తిరుమలై పెరుమాళ్ కోయిల్ తిరునారాయణపురంజీయాళ్ శ్రీవైష్ణవాళ్ శ్రీచూర్ణపరిపాలనం సాదిత్తరుళవేణుమ్ *

ఇతిశ్రీవైష్ణవాన్ ప్రార్థ్యతైః స్వగురుపరంపరాపూర్వకం యథాసంప్రదాయం ద్రావిడప్రబంధం వాచయిత్వా లాజాన్ ప్రేతముఖే అవకీర్య అగ్నిసంధానాదిపితృమేధం బ్రహ్మమేధం వాకుర్యాత్. *

పత్నీవతః ప్రేతాగ్నిసంధానం.

సభాం ప్రణమ్య ప్రాచీనావీతీ-అశేషే హే పరిషత్ -స్వీకృత్య గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రేతస్య అద్య ప్రథమేహని పైతృమేధికసంస్కారార్థం ప్రేతాగ్నిసంధానం కర్తుం యోగ్యతాసిద్ధిమనుగృహాణ ఇతి బ్రాహ్మణైరనుజ్ఞాప్య ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ సంకల్ప్య గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రేతస్య అద్య ప్రథమేహని పైతృమేధిక సంస్కారార్థం ప్రేతాగ్నిసంధానం కరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య స్థండిలం కల్పయిత్వా విపరీతముల్లిఖ్య దర్భం నిరస్య అప ఉపస్పృశ్య భూర్భువస్సువరోమిత్యగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య ప్రజ్వాల్య విపరీతం పరి సమూహ్య ప్రాక్తోయం నిధాయ విపరీతం పరిస్తీర్య అగ్నేర్దక్షిణతః దక్షిణాగ్రాన్ దర్భాన్ సంస్తీర్య తేషు ఉపరి పాత్రాణి ఏకైకశః సాదయిత్వా- దర్వీమాజ్యస్థాలీం ప్రోక్షణీమితరదర్వీం చ సాదయిత్వా- ఏకదర్భేణ ఆయాతం కృత్వా ప్రోక్షణీం జలేనాపూర్య పవిత్రేణోత్పూయ ఉత్తానాని కృత్వా పాత్రాణి ప్రోక్ష్య అపరేణాగ్నిం పవిత్రాంతర్హితే ఆజ్యస్థాల్యామాజ్యం విలాప్య దక్షిణతోంగారాన్నిరూహ్య తేష్వధిశ్రిత్య జ్వలతా తృణేన అవద్యుత్య ఏకదర్భాగ్రం ప్రత్యస్య విపరీతం త్రిః పర్యగ్నికృత్వా దక్షిణత ఉద్వాస్య అంగారానగ్నౌ ప్రహృత్య ఏకదర్భాగ్రం పవిత్రం పునరాహారం విపరీతం త్రిరుత్పూయ గ్రంథిం విసృజ్య అప ఉపస్పృశ్య అగ్నౌ ప్రహరతి- దర్వీం నిష్టప్య దర్భేణ సంమృజ్య పునర్నిష్టప్య ప్రోక్ష్య నిధాయ అద్భిస్సంస్పృశ్య అగ్నౌ ప్రహరేత్ అగ్నిం ప్రదక్షిణం పరిషిచ్య ద్వాదశగృ

హోతేనాజ్యేన-ఓం భూర్భువస్సువస్స్వాహా- ఇత్యేతయా ఆగ్నేహుత్వా-
ప్రజాపతయ ఇదం - అయాశ్చాగ్నేస్యనభిశస్తిశ్చసత్యమిత్వమయా అసి- అ
యసామనసాధృతో యసా వ్యయూహి షెయా నో ధేహి భేషజం స్వాహా - అ
గ్నయే అయస ఇదం - అనాజ్ఞాతం యదాజ్ఞాతం యజ్ఞస్య క్రియతే మిథు అగ్నే
తదస్య కల్పయ త్వగ్ హి వేత్థ యథా తథగ్ స్వాహా -అగ్నయ ఇదం - పురుషసం
మితో యజ్ఞో యజ్ఞః పురుషసమ్మితః అగ్నే తదస్య కల్పయ త్వగ్ హి వేత్థయ
థా తథగ్ స్వాహా- అగ్నయ ఇదం యత్పాకత్రా మనసా దీనదక్షాణ యజ్ఞస్య
మన్వతే మర్త్యాసః అగ్నిష్టద్ధోతా క్రతువిద్విజానన్ - యజిష్ఠో దేవాగ్ ఋ
తుశో యజాతి స్వాహా-అగ్నయ ఇదం । శ్రీః ష్ణవేస్వాహా - శ్రీః ష్ణవేపరమాత్మ
న ఇదం-అగ్నిమప్రదక్షిణం పరిషిచ్య ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ
పూర్వోక్తవం గుణ — అస్యాం తిథౌ అనేక కాల సాయం ప్రాతరాహుతీనాం
అకరణ ప్రాయశ్చిత్తార్థం ప్రాజాపత్యకృచ్ఛ్ర ప్రతినిధియత్కించిద్ధిరణ్య
రూపేణ కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య, హిరణ్యగర్భ గర్భస్థం హేమబీజం విభావసోః।
అనంతపుణ్యఫలద మదశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమె॥ ఇదమౌపాసన యోగ్యతా సి
ద్ధ్యర్థం యత్కించిద్ధిరణ్యం తుభ్యమహం సంప్రద దేనమమ- ఉపవీతీ ప్రాణా
నాయమ్య ప్రాచీనావీతీ అనేక కాల సాయం ప్రాతరాహుతీనామకరణ ప్రా
యశ్చిత్తార్థం ఔపాసన హోమద్రవ్య తండుల దానం కరిష్యే ॥ తండు
లావై శ్వదేవత్యాః పాకేనాన్నం పచంతి యె | తస్మాత్తండులదానేన అద
శ్శాంతి ప్రయచ్ఛమె ॥ ఇదం తండులం తుభ్యమహం సంప్రద దేనమమ - ఇ
తిదత్వా - ఉప- ప్రాణానాయమ్య - ప్రాచీ- శ్రీభగవదాజ్ఞయా నారాయ
ణ ప్రీత్యర్థం పూర్వేద్యుస్సాయమౌపాసన మద్య ప్రాతరౌపాసనం చ హో
మం హోష్యామి - అగ్ని మప్రదక్షిణం పరిషిచ్య తండులం గృహీత్వా ప్రా
క్ష్యఏకాం సమిధమాదాయ అగ్నయే స్వాహా - అగ్నయ ఇదం - అగ్నయే స్వి
ష్టకృతే స్వాహా - అగ్నయే స్విష్టకృత ఇదం - ఏకాగ్ సమిధమాధాయ- సూ
ర్యాయ స్వాహా - సూర్యాయేదం అగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహా - అగ్న
యే స్విష్టకృత ఇదం - ఏకాగ్ సమిధమాధాయ - పునః పరిషిచ్య తేనాగ్ని

నాసంస్కుర్యాత్.

అగ్నినిర్ణయః.

యతిభార్యావిధురవిధవాకన్యానుపనీతానూఢానాంఅకృత వివాహస్య చస్నాతకస్యచ ఉత్తపనాగ్నిఃయతిభార్యాయాః ప్రేతాగ్నిసంధానంవా కన్యాబాలయోస్తుషాగ్నిర్వా బ్రహ్మచారీ యతిభార్యేతరేషాంలౌకికోవా బ్రహ్మచారిణఃకపాలాగ్నిర్వాదర్భ ముష్టిత్రయేణక్రమాత్ ప్రజ్వలితఃఉత్తపనాగ్నిః. తప్తకపాలనిక్షిప్తంతుషాజ్జాతస్తుషాగ్నిః కపాలదహనాజ్జాతః కపాలాగ్నిః-ఏవమగ్నిముత్పాద్య ప్రేతస్యదక్షిణపార్శ్వేసంధాయ అయాశ్చాగ్నేస్యేత్యేతయా పురుషసూక్తేన వ్యాహృతిభిశ్చ ద్వాదశగృహీతేనాజ్యేన హుత్వాతతస్సంస్కుర్యాత్.

ఉత్తపనాగ్నిసంధానక్రమః.

విధురస్యవిధవాయాశ్చఉత్తపనాగ్నిదర్భముష్టిత్రయేణ క్రమాత్ ప్రవర్తితఉత్తపనాగ్నిః-ప్రాచీనావీతిఅశేషే హే పరిషత్ భవత్పాదమూలే—స్వీకృత్య గోత్రాయాః నామ్న్యాః మమమాతుః ప్రేతాయాః అద్యప్రథమేహని పైతృమేధికసంస్కారార్థం ఉత్తపనాగ్నిసంధానం కర్తుం యోగ్యతాసిద్ధిమనుగ్రహాణ- బ్రాహ్మణైరనుజ్ఞాప్యతథాస్తుయోగ్యతాసిద్ధిరస్త్వితి ప్రతివచనం- ఉపవీతీప్రాణానాయమ్యప్రాచీనావీతీసంకల్ప్యఅస్యాంతిథౌగోత్రాయాః నామ్న్యాఃమమమాతుః ప్రేతాయాః అద్యప్రథమేహని పైతృమేధికసంస్కారార్థం ఉత్తపనాగ్నిసంధానం కరిష్య ఇతిసంకల్ప్య అగ్నిప్రతిష్ఠాది ఆజ్యదర్వీసంస్కారాంతం విపరీతంకృత్వాఅగ్నిమప్రదక్షిణం పరిషిచ్య ద్వాదశగృహీతేనాజ్యేన జుహోతి - అయాశ్చాగ్నేస్యనభిశస్తిశ్చ—అయానోధేహిభేషజంస్వాహా - అగ్నయేఅయసఇదం - సహస్రశీర్షాపురుషః - సహస్రాక్షస్సహస్రపాత్ సభూమిం విశ్వతోవృత్వా - అత్యతిష్ఠద్దశాంగులంస్వాహా - పురుషాయనారాయణాయేదం- పురుషఏవేదగ్‌సర్వం - యద్భూతంయచ్చభవ్యం- ఉతామృతత్వస్యేశానః - యదన్నేనాతిరోహతీస్వాహా - పురుషాయనారాయణాయేదం - ఏతావానస్య

మహిమా - అతోజ్యాయాగ్ంశ్చపూరుషః - పాదోస్య విశ్వాభూతాని -
త్రిపాదస్యామృతందివిస్వాహా - పురుషాయనారాయణాయేదం - త్రిపా
దూర్ధ్వ ఉదైత్పురుషః - పాదోస్యేహాభవాత్పునః - తతో విష్వఙ్వ్య
క్రామత్ - సాశనానశనే అభిస్వాహా - పురుషాయనారాయణాయేదం-
తస్మాద్విరాడజాయత - విరాజో అధిపూరుషః సజాతో అత్యరిచ్యత - పశ్చా
ద్భూమిమథోపురస్స్వాహా - పురుషాయనారాయణాయేదం - యత్పు
రుషేణహవిషా - దేవాయజ్ఞమతన్వత - వసంతో అస్యాసీదాజ్యం - గ్రీ
ష్మఇధ్మశ్శరద్ధవిస్స్వాహా - పురుషాయనారాయణాయేదం - సప్తాస్యా
సన్పరిధయః - త్రిస్సప్తసమిధః కృతాః - దేవాయద్యజ్ఞంతన్వానాః -
అబధ్నన్పురుషంపశుగ్ంస్వాహా - పురుషాయనారాయణాయేదం - తం
యజ్ఞంబర్హిషిప్రౌక్షన్ - పురుషంజాతమగ్రతః - తేనదేవా అయజంత-
సాధ్యాఋషయశ్చయేస్వాహా - పురుషాయనారాయణాయేదం - త
స్మాద్యజ్ఞాత్సర్వహుతః సంభృతంపృషదాజ్యం-పశూగ్ంస్తాగ్ంశ్చక్రేవాయ
వ్యాన్ - ఆరణ్యాన్గ్రామ్యాశ్చయేస్వాహా - పురుషాయ నారాయణా
యేదం - తస్మాద్యజ్ఞాత్సర్వహుతః-ఋచస్సామానిజజ్ఞిరే- ఛందాగ్ంసిజజ్ఞి
రేతస్మాత్ - యజుస్తస్మాదజాయతస్వాహా - పురుషాయ నారాయణా
యేదం - తస్మాదశ్వాఅజాయంత - యేకేచోభయాదతః - గావోహ
జజ్ఞిరేతస్మాత్ - తస్మాజ్జాతాఅజావయస్స్వాహా - పురుషాయనారాయ
ణాయేదం - యత్పురుషంవ్యదధుః - కతిధావ్యకల్పయన్ - ముఖంకిమస్య
కౌబాహూ- కావూరూపాదావుచ్యేతేస్వాహా - పురుషాయనారాయ
ణాయేదం - బ్రాహ్మణోస్యముఖమాసీత్ - బాహూరాజన్యఃకృతః -
ఊరూతదస్యయద్వైశ్యః- పద్భ్యాగ్ంశూద్రోఅజాయతస్వాహా - పురుషా
యనారాయణాయేదం - చంద్రమామనసోజాతః - చక్షోస్సూర్యోఅజా
యత - ముఖాదింద్రశ్చాగ్నిశ్చ - ప్రాణాద్వాయురజాయత స్వాహాపురు
షాయనారాయణాయేదం - నాభ్యాఆసీదంతరిక్షం - శీర్ష్ణోద్యౌస్సమవ
ర్తత - పద్భ్యాంభూమిర్దిశశ్శ్రోత్రాత్-తథాలోకాగ్ంఅకల్పయన్త్స్వా

హా-పురుషాయ నారాయణాయేదం - వేదాహమేతంపురుషం మహాన్తం ఆదిత్యవర్ణం తమసస్తుపారే- సర్వాణిరూపాణివిచిత్యధీరః- నామాని కృత్వాభివదన్యదాస్తేస్వాహా-పురుషాయనారాయణాయేదం.ధాతాపురస్తాద్యముదాజహార-శక్రఃప్రవిద్వాన్ప్రదిశశ్చతస్రః తమేవంవిద్వానమృత ఇహభవతి-నాన్యఃపంథాఅయనాయవిద్యతేస్వాహా-పురుషాయనారాయణాయేదం - యజ్ఞేనయజ్ఞమయజంతదేవాః - తానిధర్మాణిప్రథమాన్యాసన్- తేహనాకంమహిమానస్సచంతే - యత్రపూర్వేసాధ్యాస్సంతిదేవాస్స్వాహా పురుషాయ నారాయణాయేదం - ఓంభూస్స్వాహా - అగ్నయ ఇదం - ఓంభువస్స్వాహా - వాయవ ఇదం - ఓంసువస్స్వాహా - సూర్యాయేదం - ఓంభూర్భువస్సువస్స్వాహా- ప్రజాపతయ ఇదం - అగ్నిమప్రదక్షిణంపరిషిచ్యతేనాగ్నినాసంస్కుర్యాత్.

ప్రాయశ్చిత్తాదిః.

ప్రోషితప్రాయశ్చిత్తమ్.

ప్రోషితభార్యస్యప్రోషితభర్తృకాయావా మరణేప్రేతాగ్నిసంధానం కరిష్యఇతిసంకల్ప్య- అయాశ్చేహూమాం తేసప్తతేఅగ్నేసప్త వ్యాహృతిభిః పూర్వం దేవాఅపరేణప్రాణాపానౌ చక్షుః మాత్వా వృక్షౌసంబాధిష్టాం మాత్వావృక్షౌ సంబాధేథాం అగ్నేభ్యా వర్తిన్ అగ్నే అంగిరః పునరూర్జా నివర్తస్వ సహ రయ్యా నివర్తస్వ ఇత్యేతాభి శ్చతుర్గృహీతం హుత్వా - అనాజ్ఞాత హోమ ద్వ్యా పాసనాంతం కృత్వా - సంస్కుర్యాత్ - సప్తతేఅగ్నేసమిధస్సప్తజిహ్వాస్సప్తఋషయస్సప్తధామప్రియాణి - సప్తహోత్రాస్సప్తధా త్వాయజంతి సప్తయోనీరాపృణస్వా ఘృతేనస్వాహా - అగ్నయేసప్తవత ఇదం - ఓంభూస్స్వాహా- అగ్నయ ఇదం - ఓంభువస్స్వాహా- వాయవ ఇదం - ఓంసువస్స్వాహా - సూర్యాయేదం- మహస్స్వాహా - బ్రహ్మణ ఇదం - జనస్స్వాహా- వరుణాయేదం- తపస్స్వాహా- ఇంద్రాయేదం - సత్యంస్వాహా - విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదం - పూర్వం దేవా అపరేణానుపశ్యన్ జన్మభిః జన్మాద్యన్తైః

పరాణి - వేదాసిదేవాఅనుమస్త్రీతిమాం - అహగ్హీత్వా శరీరంజరసః
పరస్తాత్స్వాహా - దేవేభ్యఇదం- ప్రాణాపానౌచక్షుశ్శ్రోత్రం-వాచం
మనసిసంభృతాం- హిత్వాశరీరంజరసఃపరస్తాత్- ఆభూతింభూతింవయ
మశ్నవామహై స్వాహా - మనసఇదం- మాత్వావృక్షౌసంబాధిష్టాంమా
మాతా పృథివీత్వం - పితౄన్హ్యత్రగచ్ఛాస్యేధాసంయమరాజ్యేస్వాహా-
పృథివ్యాఇదం- మాత్వావృక్షౌ సంబాధేథాం మామాతా పృథివీమహీ-
వైవస్వతంహిగచ్ఛాసియమరాజ్యేవిరాజసిస్వాహా - పృథివ్యాఇదం - అ
గ్నిభ్యావర్తిన్నభినఆవర్తస్వాయుషావర్చసాసన్యామేధయాప్రజయాధనే
నస్వాహా- అగ్నయేభ్యావర్తినఇదం - అగ్నెఅంగిరశ్శతంతేసంత్వావృత
స్సహస్రంతఉపావృతః - తాసాంపోషస్యపోషేణ పునర్నోనష్టమాకృధి
పునర్నోరయిమాకృధిస్స్వాహా - అగ్నయేభ్యావర్తినఇదం- పునరూర్జా
నివర్తస్వ పునరగ్నఇషాయుషా-పునర్నఃపాహివిశ్వతస్స్వాహా-అగ్నయే
భ్యావర్తినఇదం - సహరయ్యా నివర్తస్వాగ్నెపిన్వస్వధారయా - విశ్వ
ఫ్సన్యావిశ్వతస్పరిస్వాహా - అగ్నయెభ్యావర్తినఇదం- ఇతిచతుర్గృహీ
తంహుత్వా అనాజ్ఞాతత్రయేణహుత్వా శ్రీవిష్ణవే స్స్వాహ - శ్రీవిష్ణవే
పరమాత్మనఇదం- కృచ్ఛ్రమాపాసనాదిహుత్వాసంస్కుర్యాత్.

రజస్వలాసూతికాభర్తృమరణప్రాయశ్చిత్తం.

రజస్వలాసూతికయో ర్భర్తుర్మరణే ప్రేతాగ్నిసంధానంసంకల్ప్యఅ
యాశ్చహోమాంతంకృత్వా జాతవేదసే సునవామ మనోజ్యోతిర్జుషతా
మిత్యేతాభ్యాంజుహుయాత్- భూరగ్నయె చేతిచతుర్భిఃతంతుంతన్వన్ను
ద్బుధ్న్యస్వత్రయస్త్రింశత్తంతవ ఇత్యేతాభిర్వ్యస్తాభి స్సమస్తాభి ర్వ్యా
హృతీభిరపపాప్మానంభరణీర్యస్మిన్నక్షత్ర ఇత్యేతాభ్యాంచతుర్గృహీతం
హుత్వాఅనాజ్ఞాతమిత్యాదిపూర్వవత్కృత్వాసంస్కుర్యాత్ - చతుర్గృహీ
తేనాజ్యేనజుహోతి - జాతవేదసేసునవామ సోమమరాతీయతో నిదహాతి
వేదః-సనః పర్షదతిదుర్గాణివిశ్వా నావేవసింధుందురితాత్యగ్నిస్స్వాహా-అ
గ్నయెజాతవేదసఇదం - మనోజ్యోతిర్జుషతా మాజ్యంవిచ్ఛిన్నం యజ్ఞగ్

సమిమందధాతు-యాఇష్టా ఉపసోఽమ్యచక్షతాస్సందధామిహవిషాఘృ
తేనస్వాహా - మనసేజ్యోతిష ఇదం- భూరగ్నయేచ పృథివ్యైచమహతే
చస్వాహా - అగ్నయేపృథివ్యైమహతఇదం- భువోవాయవేచాన్తరిక్షా
యచమహతేచస్వాహా - వాయవేన్తరిక్షాయ మహతఇదం - సువరాది
త్యాయచదివేచమహతేచస్వాహా ఆదిత్యాయదివేమహతఇదం. భూర్భు
వస్సువ శ్చంద్రమసేచ నక్షత్రేభ్యశ్చదిగ్భ్యశ్చమహతేచస్వాహా - చంద్ర
మసేనక్షత్రేభ్యోదిగ్భ్యమహతఇదం - తంతుంతన్వన్రజసో భానుమన్వి
హిజ్యోతిష్మతఃపథోరక్షధియాకృతాన్ - అనుల్బణంవయత జోగువామ
పోమనుర్భవజనయాదైవ్యంజనంస్వాహా - అగ్నయేతంతుమతఇదం- ఉ
ద్బుధ్యస్వాగ్నే ప్రతిజాగృహ్యేన మిష్టాపూర్తేసగ్ంసృజేథామయంచ -
పునఃకృణ్వగ్ంస్త్వాపితరంయువానమన్వాతాగ్ంసీత్వయితంతుమేతంస్వాహా
అగ్నయేతంతుమతఇదం-త్రయస్త్రిగ్ంశత్తంతవోయేవితంతిరేయఇమంయ
జ్ఞగ్ంస్వధయాదదంతేతేషాంఛిన్నంప్రత్యేతద్దధామి-స్వాహాఘర్మోదేవాగ్ం
అప్యేతుస్వాహా-అగ్నయేతంతుమతఇదం-భూస్స్వాహా అగ్నయఇదం-
భువస్స్వాహా వాయవఇదం-సువస్స్వాహా-సూర్యాయేదం-ఓంభూర్భు
వస్సువస్స్వాహా-ప్రజాపతయఇదం అపపాప్మానంభరణీర్భరంతు తద్య
మోరాజాభగవాన్విచష్టాం-లోకస్యరాజామహతోమహాన్హి సుగంనః
పంథామభయంకృణోతుస్వాహా-బ్రహ్మణఇదం- యస్మిన్నక్షత్రేయమఏతి
రాజా-యస్మిన్నేనమభ్యషించంత దేవాః-తదస్యచిత్రగ్ంహవిషాయజామ-అ
పపాప్మానంభరణీర్భరంతుస్వాహా-బ్రహ్మణఇదం - ఇతిచతుర్గృహీతం
హుత్వా అనాజ్ఞాత త్రయేణ కృఛ్ర మౌపాసనాది హుత్వా సంసుహ-
యాత్. ... ...

పర్యుషితప్రాయశ్చిత్తం.

పర్యుషితేకృఛ్రత్రయంకృత్వాపంచగవ్యేనప్రక్షాళ్య పవమానేనాభిషి
చ్యయోమోదాధారపృథివీముశనస్త్వావిశ్వేదేవస్యనేతుర్వశ్యస్తాభిస్సమస్తా
భివ్యాహృతీభిస్తిలహోమైర్జుహుయాత్ - ప్రథమతః కృచ్ఛ్రత్రయంకృ

త్వా ప్రాణానాయమ్య- ప్రాచీనావీతి - సంకల్ప్య అస్యాంతిథౌ గోత్ర స్యశర్మణః పితుః ప్రేతస్య పర్యుషితప్రాయశ్చిత్తార్థం - తిలహోమంక రిష్యామీతిసంకల్ప్య తదంగత్వేనకలశారాధనంకరిష్యఇతిసంకల్ప్య ధ్యా నావాహనాదికలశారాధనంకృత్వా చతురోబ్రాహ్మణాన్ వృణుయాత్- ఓంపవమానస్సువర్జనః-పవిత్రేణవిచర్షణిః- యఃపోతాసపునాతుమా- పునంతుమాదేవజనాః-పునంతుమనవోధియా-పునంతువిశ్వఆయవః- జాత వేదఃపవిత్రవత్-పవిత్రేణపునాహిమా- శుక్రేణదేవదీద్యత్- అగ్నేక్రత్వా క్రతూగ్రసు-యత్తేపవిత్రమర్చిషి-అగ్నేవితతమంతరా - బ్రహ్మతేనపునీమ హే-ఉభాభ్యాందేవసవితః - పవిత్రేణసవేనచ- ఇదంబ్రహ్మపునీమహే-వై శ్వదేవీపునతీదేవ్యాగాత్-యస్యైబహ్వీస్తనువోవీతపృష్ఠాః- తయామదం తస్సధమాద్యేషు-వయగ్ స్యామపతయోరయీణాం - వైశ్వానరోరశ్మిభి ర్మాపునాతు-వాతఃప్రాణేనేషిరోమయోభూః-ద్యావాపృథివీ పయసా పయోభిః- ఋతావరీయజ్ఞియేమాపునీతాం-బృహద్భిస్సవితస్తృభిః-వర్షి ష్ఠైర్దేవమన్మభిః - అగ్నేదక్షైఃపునాహిమా - యేనదేవాఅపునత. యే నాపోదివ్యంకశః - తేనదివ్యేనబ్రహ్మణా - ఇదంబ్రహ్మపునీమహే యఃపా వమానీరధ్యేతి- ఋషిభిస్సంభృతగ్రసం-సర్వగ్సపూతమశ్నాతి-స్వదితం మాతరిశ్వనా-పావమానీర్యోఅధ్యేతి - ఋషిభిస్సంభృతగ్ రసం- తస్మై సరస్వతీదుహే - క్షీరగ్ సర్పిర్మధూదకం - పావమానీస్స్వస్త్యయనీః- సుదుఘాహిపయస్వతీః - ఋషిభిస్సంభృతోరసః - బ్రాహ్మణేష్వమృతగ్ హితం - పావమానీర్దిశంతునః - ఇమంలోకమథోఅముం - కామా న్సమర్ధయంతునః - దేవీర్దేవైస్సమాభృతాః - పావమానీస్స్వస్త్య యనీః - సుదుఘాహి ఘృతశ్చ్యుతః- ఋషిభిస్సంభృతోరసః- బ్రాహ్మణే ష్వమృతగ్హితం - యేనదేవాఃపవిత్రేణ - ఆత్మానంపునతేసదా - తేనస హస్రధారేణ- పావమాన్యఃపునంతుమా- ప్రాజాపత్యంపవిత్రం-శతోద్యా మగ్హిరణ్మయం - తేనబ్రహ్మవిదోవయం - పూతంబ్రహ్మపునీమహే-ఇం ద్రస్సునీతీసహమాపునాతు - సోమస్స్వస్త్యావరుణస్సమీచ్యా। యమోరా

జాప్రమృనాభిః ప్రనాతుమా- జాతవేదా మోజనాయత్వా ప్రనాతు.తచ్ఛం యోరావృణీమహే- గాతుంయజ్ఞాయ - గాతుంయజ్ఞపతయే దైవీస్వస్తి రస్తునః స్వస్తిర్మానుషేభ్యః - ఊర్ధ్వంజిగాతు భేషజం - శంనోఅస్తు ద్విపదే శంచతుష్పదే-ఓమ్‌శాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః- కలశోదకేనశవమభిషి చ్య అగ్నిమప్రదక్షిణంపరిషిచ్య - తిలాన్గృహీత్వా - యమోదాధారపృ థివీం-యమోద్యాముతసూర్యః- యమస్సర్వస్మాత్పుత్యసేనప్రాణానాంవా యునాగ్ స్వాహా-యమాయేదం- ఉశంతస్త్వానిధీమహ్యుశంతస్సమిధీమహి- ఉశన్నుశతఆవహపితౄన్హవిషేఅత్తవేస్వధానమః స్వాహా-పితృభ్యఇదం- విశ్వేదేవస్యనేతుమర్తోవృణీతసఖ్యంవిశ్వేరాయఇషుధ్యసిద్యుమ్నంవృ ణీతపుష్యసేస్వాహా - విశ్వేభ్యోదేవేభ్యఇదం- ఓంభూస్స్వాహా అగ్నయ ఇదం ఓంభువః స్వాహా- వాయవఇదం - ఓగ్‌సువఃస్వాహా - సూర్యాయే దం - ఓంభూర్భువస్సువః స్వాహా - ప్రజాపతయఇదం - ఇతిత్రైహుత్వా- అగ్నిమప్రదక్షిణంపరిషిచ్య - తతస్సంస్కుర్యాత్. *

మరణసమయేభయాజ్జలమలోత్సర్గపూతిగంధేవాప్రాయశ్చిత్తమ్,

మరణసమయేభయాదినాజలమలోత్సర్గాణ ఆద్రీభూతే రోగాదినా పూతిగంధేవా గోమయవారిణా స్నాపయిత్వా శుద్ధజలేనప్రక్షాళ్యగంధో దకేన సేచయిత్వాగోదానంకృచ్ఛ్రత్రయంచకుర్యాత్-ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతి సంకల్ప్య గోత్రస్యశర్మణః ప్రేతస్యమరణసమయేభయేన జలమలోత్సర్గప్రాయశ్చిత్తార్థం రోగాదినాపూతిగంధోత్పత్తి ప్రాయ శ్చిత్తార్థంవా గోదానంకరిష్యఇతి సంకల్ప్య గామలంకృత్య ప్రతిగ్రహీ తారంచాలంకృత్య - గవామంగేషుతిష్ఠంతి భువనానిచతుర్దశ - తస్మాద స్యాః ప్రదానేనఅతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే - గోత్రస్యశర్మణః ప్రేతస్యమ రణసమయే భయేనజలమలోత్సర్గదోషప్రాయశ్చిత్తార్థం పూతిగంధ దోషనివృత్త్యర్థంవా ఇమాం గాంతుభ్యమహంసంప్రదదేనమమ- ఇతివిప్రా యగాంప్రతినిధింవాదద్యాత్ - మరణసమయేభయాజ్జలమలోత్సర్గప్రా యశ్చిత్తార్థంపూతిగంధదోషప్రాయశ్చిత్తార్థంవాకృచ్ఛ్రత్రయంకరిష్యఇ

తిసంకల్ప్య హిరణ్యంగృహీత్వా- హిరణ్యగర్భగర్భస్థం హేమబీజంవిభా
వసోః । అనంతపుణ్యఫలదమతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే ॥ గోత్రస్యశర్మణః
ప్రేతస్యమరణసమయే భయాజ్జలమలోత్సర్గప్రాయశ్చిత్తార్థంపూతిగం
ధదోషనివృత్త్యర్థంవాప్రాజాపత్యకృచ్ఛ్రప్రత్యామ్నాయంయత్కించిద్ధి
రణ్యంనానాగోత్రేభ్యఃశ్రీవైష్ణవేభ్యస్సంప్రదదేనమమ - ఇతిభూమౌసలిల
ముదకంహిరణ్యంనినీయ్య బ్రాహ్మణేభ్యోదత్వాఅగ్నిసంధానాదికుర్యాత్,

దక్షిణాయనకృష్ణపక్షరాత్రిమరణప్రాయశ్చిత్తం,

దక్షిణాయనేకృష్ణపక్షేరాత్రౌవామరణే- తాసూర్యాచంద్రమసో భా
నంతౌపతీద్యామద్విశ్వవపర్యాస్యశ్రవః పూర్వాపరమిత్యేతైష్షడ్భిశ్చతుర్గృ
హీతంప్రతినిమిత్తంజుహుయాత్ - షణ్ణామపిసూర్యా చంద్రమోభ్యామి
దంఇతి ఉద్దేశ్య త్యాగః - ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ సంకల్ప్యఅ
ద్యేంతథా గోత్రస్యశర్మణఃపితుః ప్రేతస్యదక్షిణాయనకృష్ణపక్షరాత్రి
మరణప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యఇతి సంకల్ప్యఅగ్నిమప్రదక్షిణం పరిషిచ్యాద
ర్వ్యాచతుర్గృహీతేనాజ్యేనజుహోతి - తాసూర్యాచంద్రమసావిశ్వభృ
త్తమామహత్ - తేజోవసుమద్రాజతోదివి - సామాత్మానాచరతస్సామ
చారిణా - యయోర్వ్రతంనవమే జాతుదేవయోస్స్వాహా - సూర్యాచం
ద్రమోభ్యామిదం- ఉభావంతౌపరియాతఅర్మ్యా- దివోనరశ్మీగ్స్తనుతోవ్య
ర్ణవే- ఉభాభవంతీభువనాకవిక్రతూ - సూర్యానచంద్రా చరతోహతా
మతీస్వాహా - సూర్యాచంద్రమోభ్యామిదం - పతీద్యుమద్విశ్వవిదాఉభాది
వః - సూర్యాఉభా చంద్రమసావిచక్షణా - విశ్వవారావరివో భావరే
ణ్యా - తానోవతంమతిమంతామహివ్రతా స్వాహా - సూర్యాచంద్రమో
భ్యామిదం - విశ్వవపరీ ప్రతరణాతరంతా - సువర్విదాదృశయే భూరిర
శ్మీ - సూర్యాహిచంద్రావ సుత్వేషదర్శతా - మనస్వినో భానుచరతోను
సందివంస్వాహాసూర్యాచంద్రమోభ్యామిదం- అస్యశ్రవోనద్యస్సప్తబిభ్ర
తి - ద్యావాక్షామాపృథివీదర్శతంవపుః - అస్మేసూర్యా చంద్రమసాభి
చక్షే - శ్రద్ధేకమింద్రచరతోవిచర్తురంస్వాహా - సూర్యా చంద్రమోభ్యా

మిదం- పూర్వాపరంచరతోమాయయైతౌ - శిశూక్రీడంతౌ పరియాతోఅధ్వరం-విశ్వాన్యన్యోభువనాభిచష్టే - ఋతూనన్యోవిదధజ్జాయతే పునస్స్వాహా - సూర్యాచంద్రమోభ్యామిదం - ఏవంప్రతిసమిత్తంపదాహుతిహుత్వా - అగ్నిమ్ప్రదక్షిణంపరిషిచ్యతతస్సంసుర్యాత్. *

సర్పహత ప్రాయశ్చిత్తం.

సర్పహతే-నమోఅస్తుసర్పేభ్యో యేదోరోచనేదివోయాఇషవఇతి ఋగ్భిశ్చతుర్గృహీతంహుత్వా సువర్ణతారకృతిసర్పప్రతిమాం గాంచశ్రోత్రియాయదద్యాత్- ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతి. అస్యాంతిథౌ గోత్రస్యశర్మణః ప్రేతస్యమరణకాలె సర్పహతప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యఇతి సంకల్ప్య అగ్నిమ్ప్రదక్షిణంపరిషిచ్య దర్వ్యాచతుర్గృహీతే నాజ్యేనజుహోతి-నమోఅస్తుసర్పేభ్యో యేకేచపృథివీమను- యేఅంతరిక్షే యేదివి తేభ్యస్సర్పేభ్యోనమస్స్వాహా- సర్పేభ్యఇదం - యేదోరోచనేదివోయే వాసూర్యస్యరశ్మిషు- యేషామప్సుసదఃకృతం తేభ్యస్సర్పేభ్యోనమస్స్వాహా సర్పేభ్యఇదం - యాఇషవోయాతుధానానాం యేవావనస్పతీగ్ంరను- యేవావటేషుశేరతే తేభ్యస్సర్పేభ్యోనమస్స్వాహా-సర్పేభ్యఇదంఇతితిసృభిశ్చతుర్గృహీతంహుత్వా అగ్నిమ్ప్రదక్షిణం పరిషిచ్య ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ గోత్రస్యశర్మణః ప్రేతస్యసర్పహతప్రాయశ్చిత్తార్థంసర్పప్రతిమాదానంకరిష్యఇతిసంకల్ప్య గోత్రస్యశర్మణఃప్రేతస్యసర్పహతదోషనివృత్త్యర్థం సర్పప్రతిమాంసహిరణ్యాం తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ- ఇతిశ్రోత్రియాయప్రతిమాందత్వా-ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్యప్రాచీనావీతీగోత్రస్యశర్మణః ప్రేతస్యసర్పహతదోష నివృత్త్యర్థంగోదానంకరిష్యఇతిసంకల్ప్య- గవామంగేషుతిష్ఠంతిభువనానిచతుర్దశ తస్మాదస్యాఃప్రదానేనఅతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే॥ గోత్రస్యశర్మణః ప్రేతస్యసర్పహతదోషనివృత్త్యర్థం ఇమాంగాం తుభ్యమహంసంప్రదదేనమమ-ఇతివిప్రాయగాందత్వాసంసుర్యాత్.

పశుభిర్హతే ప్రాయశ్చిత్తం.

పశుభిర్హతే కృచ్ఛ్రం కృత్వా ఆ గావో అగ్మన్నింద్రో యజ్వన ఇతి ద్వాభ్యాం చతుర్గృహీతం జుహుయాత్- ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ సంకల్ప్య గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య పశుభిర్హత ప్రాయశ్చిత్తార్థం ప్రాజాపత్యకృచ్ఛ్రప్రతినిధి యత్కించిద్ధిరణ్యరూపేణ కరిష్యే హిరణ్యగర్భగర్భస్థం — అవశ్యాంతః ప్రయచ్ఛమే ఇదంహిరణ్యం విప్రాయ దత్వా ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతి గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య పశుభిర్హత ప్రాయశ్చిత్తహోమం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య అగ్నిమ్ప్రదక్షిణం పరిషిచ్య చతుర్గృహీతేనాజ్యేన జుహోతి - ఆ గావో అగ్మన్నుత భద్రమక్రన్ సీదంతు గోష్ఠే రణయంత్వస్మే- ప్రజావతీః పురురూపా ఇహ స్యుః ఇంద్రాయ పూర్వీరుషసో దుహానా స్వాహా- పశుభ్య ఇదం- ఇంద్రో యజ్వనే ప్రయతే చ శిక్షతి- ఉభేద్దదాతి న స్వం ముషాయతి - భూయో భూయో రయిమిదస్య వర్ధయన్-అభిన్నే ఖిల్యే నిదధాతి దేవయుం స్వాహా- ఇంద్రాయేదం అగ్నిమ్ప్రదక్షిణం పరిషిచ్య తత్సర్వం కుర్యాత్.

దంష్ట్రిభిర్హతే ప్రాయశ్చిత్తం.

దంష్ట్రిభిర్హతే దగ్‌ష్ట్రాభ్యాంమలిమ్లూంజంభ్యైర్యేజనేషుమలిమ్లవ ఇతి ద్వాభ్యాం చతుర్గృహీతం జుహుయాత్.

ఉప- ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీ- గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య దంష్ట్రిభిర్హత ప్రాయశ్చిత్తం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య అగ్నిమ్ప్రదక్షిణం పరిషిచ్య చతుర్గృహీతేనాజ్యేన జుహోతి దగ్‌ష్ట్రాభ్యాం మలిమ్లూంజంభ్యైస్తస్కరాఁ ఉత - హనూభ్యాగ్ స్తేనాన్ భగవస్తాగ్స్త్వం ఖాద సుఖాదితాన్ స్వాహా- దేవేభ్య ఇదం- యే జనేషు మలిమ్లవ స్తేనాసస్తస్కరా వనే- యే కక్షేష్వఘాయవస్తాగ్స్తే దధామి జంభయోః స్వాహా - దేవేభ్య ఇదం అగ్నిమ్ప్రదక్షిణం పరిషిచ్య తత్సర్వం కుర్యాత్,

అప్సుమృతే ప్రాయశ్చిత్తం.

అప్సుమృతే ఇమం మే వరుణ తత్వాయామీతి ద్వాభ్యాం చతుర్గృహీ

తంజుహుయాత్ - ప్రథమతఃకృచ్ఛ్రంకృత్వా ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతి గోత్రస్యశర్మణః ప్రేతస్య అప్సుమరణప్రాయశ్చిత్తంకరిష్య ఇతి సంకల్ప్య అగ్నింప్రదక్షిణంపరిషిచ్య చతుర్గృహీతేనాజ్యేనజుహోతి- ఇమంమేవరుణశ్రుధీహవమద్యాచమృడయ- త్వామవస్యురాచకే స్వాహా- వరుణాయేదం- తత్వాయామిబ్రహ్మణావందమానస్తదాశాస్తే యజమానోహవిర్భిః-అహేడమానోవరుణేహబోధ్యురుశగ్ సమానఆయుః ప్రమోషీస్స్వాహా - వరుణాయేదం- అగ్నింప్రదక్షిణంపరిషిచ్య తతస్సంస్కుర్యాత్.

అశనిహతేప్రాయశ్చిత్తం.

అశనిహతే మూర్ధానందివఇతిచతుర్గృహీతంజుహుయాత్ ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతి గోత్రస్యశర్మణః ప్రేతస్య అశనిహత ప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యఇతిసంకల్ప్య అగ్నింప్రదక్షిణంపరిషిచ్య చతుర్గృహీతేనాజ్యేన జుహోతి- మూర్ధానందివోఅరతింపృథివ్యా వైశ్వానరమృతాయజాతమగ్నింకవిగ్ సమ్రాజమతిథింజనానామాసన్నాపాత్రంజనయంతదేవాస్స్వాహా - అగ్నయే వైశ్వానరాయేదం- పూర్వవత్పరిషిచ్యతతఃకర్మకుర్యాత్.

గర్భిణీమరణే.

గర్భిణ్యాష్షాణ్మాసాదూర్ధ్వంమరణే తాంశ్మశానంనీత్వా హస్తసమ్మార్జనాంతంకృత్వా తస్యాఉదరంవామతస్త్వతిథి హిరణ్యగర్భస్సమవర్తతాగ్ర ఇత్యుల్లిఖ్య గర్భముద్ధృత్య యదిజీవతిశిశుర్జీవతుమమపుత్రోదీర్ఘాయుత్వాయవర్చసఇతితమభిమంత్ర్య హిరణ్యశకలమంతర్గాధాయజలేనాభిషిచ్య గ్రామంనీత్వాయస్తేస్తనశ్శశయోయఇతిమంత్రేణస్తనంప్రదాప్య సురక్షితంకృత్వా శ్మశానంగత్వా తదుదరేశతాయుధాయసేచత్వారోగ్రీష్మోహేమంతఇదువత్సరాయభద్రాన్నశ్రేయఇతిప్రయాసాయస్వాహా ప్రాణాయస్వాహా పూష్ణేస్వాహేత్యనువాకత్రయేణప్రఖిస్స్వాహాకారం పడ్వింశతిభిశ్చహుత్వాసూచ్యా సూత్రేణజఠరంసంధాయమృత్స్నయాకుశగోమూత్రసహి

న్త్రైజః స్త్రైస్సంస్నాప్య వస్త్రైశ్చాచ్ఛాద్య చితిమారోప్య అష్టకాధేనుం నీల
ధేనుం భూమిధేనుం చ దత్వా ఉత్తరం కర్మ కుర్యాత్ - యది శిశుమృతస్స్యా
త్ గర్భస్థేనాభ్యజ్యాలంకృత్య తస్యాః పాదప్రదేశే వ్యాహృత్యా నిఖనేత్.
ప్రేతే పాసనాదిహస్తసమ్మార్జనాంతం యథావత్ కృత్వా భర్తృమర
ణానంతరం సంచయనాత్పరం గర్భిణీమరణే ఉత్తపనాగ్న్యుత్పాదనప్ర
భృతిహస్తసమ్మార్జనాంతం కృత్వా తస్యా ఉదరే వామతస్స్వధితినా - హిర
ణ్యగర్భస్సమవర్తతాగ్రే భూతస్య జాతః పతిరేక ఆసీత్ - స దాధార పృథివీం
ద్యాముతేమాం కస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ - ఇత్యుల్లిఖ్య గర్భముద్ధృత్య
యది జీవతి శిశుః - జీవతు మమ పుత్రో దీర్ఘాయుత్వాయ వర్చస ఇతి అభిమం
త్ర్య కోష్ణహిరణ్యశకలమంతర్ధాయ జలేనాభిషిచ్య శిశుర్యది జీవేత్తం గ్రా
మం నీత్వా — యస్తే స్తనశ్శశయో మయోభూః - యేన విశ్వా పుష్యసి
వార్యాణి - యో రత్నధా వసువిద్యస్సుదత్రః - సరస్వతి తమిహ ధా
తవే దః - ఇతి స్తనం ప్రదాప్య సురక్షితం కృత్వా శ్మశానం గ
త్వా నాపితాదినా స్పృష్టిశ్చేత్ యథోక్తమంత్రస్నా
నాదికం కారయిత్వా తస్యా ఉదరే స్రువేణాజ్యాహుతీర్జుహోతి - శతా
యుధాయ శతవీర్యాయ శతోతయే భిమాతిషాహే - శతం యో నశ్శరదో
అజీతానిందో నేషదతిదురితాని విశ్వా స్వాహా - ఇంద్రాయేదం - యే చ
త్వారః పథయో దేవయానా అంతరా ద్యావాపృథివీ వియంతి - తేషాం యో
అజ్యానిమజీతిమావహాత్తస్మై నో దేవాః పరిదత్తేహ సర్వే స్వాహా - దేవే
భ్య ఇదం - గ్రీష్మో హేమంత ఉత నో వసంతశ్శరద్వర్షాస్సువితం నో అస్తు తేషా
మృతూనాం శతశారదానాం నివాత ఏషామభయే స్యామ స్వాహా - ఋతుభ్య
ఇదం - ఇదువత్సరాయ పరివత్సరాయ సంవత్సరాయ కృణుతా బృహన్న
మః తేషాం వయం సుమతౌ యజ్ఞియానాం జ్యోగజీతా అహతాస్స్యామ స్వా
హా - సంవత్సరేభ్య ఇదం - భద్రాన్నశ్శ్రేయస్సమనైష్ట దేవాస్త్వయావ
సేన సమశీమహి త్వా - స నో మయోభూః పితో ఆవిశస్వ శంతోకాయ తనువే
స్యోనస్స్వాహా - దేవేభ్య ఇదం - ప్రయాసాయ స్వాహా - ప్రయాసాయేదం

ఆయాసాయస్వాహా - ఆయాసాయేదం - వియాసాయస్వాహా - వియా
సాయేదం- సంయాసాయ స్వాహా - సంయాసాయేదం - ఉద్యాసా య
స్వాహా- ఉద్యాసాయేదం - అవయాసాయస్వాహా- అవయాసాయేదం-
శుచేస్వాహా- శుచయఇదం - శోకాయస్వాహా- శోకాయేదం-తప్యత్వై
స్వాహా - తప్యత్వాఇదం - తపతేస్వాహా - తపతఇదం - బ్రహ్మహత్యా
యైస్వాహా- బ్రహ్మహత్యాయాఇదం - సర్వస్మైస్వాహా - సర్వస్మాఇ
దం- ప్రాణాయస్వాహా - ప్రాణాయేదం-వ్యానాయస్వాహా- వ్యానాయే
దం- అపానాయస్వాహా - అపానాయేదం - చక్షుషేస్వాహా - చక్షుష
ఇదం - శ్రోత్రాయస్వాహా- శ్రోత్రాయేదం- మనసేస్వాహా-మనసఇదం-
వాచేసరస్వత్యైస్వాహా - వాచేసరస్వత్యాఇదం - పూష్ణేస్వాహా- పూ
ష్ణఇదం - పూష్ణేశరసేస్వాహా - పూష్ణేశరసఇదం - పూష్ణేప్రపథ్యా
యస్వాహా - పూష్ణేప్రపథ్యాయేదం-పూష్ణేనరంధిషాయస్వాహా-పూ
ష్ణేనరంధిషాయేదం-పూష్ణేఘృణయేస్వాహా - పూష్ణేంఘృణయ ఇ
దం-పూష్ణేనరుణాయస్వాహా - పూష్ణేవరుణాయేదం - పూష్ణేసాకే
తాయస్వాహా - పూష్ణేసాకేతాయేదం - ఇత్యేతైర్హుత్వా సూచ్యా
సూత్రేణజఠరంసంధాయమృద్భస్మకుశగోమూత్రసహితైర్జలైస్సంస్నా
ప్యవస్త్రేణాచ్ఛాద్యచితిమారోప్య-ఉపవీతీ- ప్రాణానాయవ్యా ప్రాచీ
నావీతీ - అష్టగాధేనుదానంనీలధేనుదానంభూమిధేనుదానంకరిష్యఇతిసం
సంకల్ప్యదత్వాతదశక్తౌతత్ ప్రతినిధిహిరణ్యంవా దత్వాఉత్తరంకర్మ
కుర్యాత్, *

రజస్వలాసూతికయోర్మరణే-

రజస్వలాసూతికయోర్మరణేబ్రాహ్మణాననుజ్ఞాప్యశుద్ధజలైః పంచగవ్యే
నకుశోదకైశ్చపృథక్పృథక్ స్నాపయిత్వాయదంతియచ్చేత్యాదిభిస్సప్తభిఃక
యానశ్చిత్రఇతియజుఃపవిత్రేణఆపోఅస్మానితిద్వాభ్యామాపోహిష్ఠేతి-తిసృ
భిఃహిరణ్యవర్ణాఇతిచతసృభిఃపవమానస్సువర్జనఇత్యేతేతానువాకేన
ఉదుత్తమంవరుణసూక్తేనపురుషసూక్తాదిభిశ్చాభిమంత్రితేనసకుంభజలేన

చ స్నాపయిత్వా పంచగవ్యేన యోనిం ప్రక్షాళ్య వస్త్రాంతరేణాచ్ఛాద్య ప్రజా
పత్యకృచ్ఛ్రం వారుణకృచ్ఛ్రం శీఘ్రకృచ్ఛ్రం చ కృత్వా జాతవేదసే సుమతా
మగ్నివణాః(అగ్నేత్వం పారయా విశ్వాతినః స్పృతనా జితమితి పంచభిర్వ
నోట్యో త్రిరిత్యేతయా గాయత్ర్యా త్రిధారిగ్నేయో చేతి చతుర్భిః యోఽస్యకౌష్ట్య
యమం గాయతి ద్వాభ్యాం చ హుత్వా సంస్కుర్యాత్. *

ప్రయోగః.

ప్రాచీనావీతీ అద్య షే హే—స్వీకృత్య గోత్రాయాః నామ్న్యాః ప్రేతా
యాః సూతకీమరణ ప్రాయశ్చిత్తం రజస్వలామరణ ప్రాయశ్చిత్తం వాక
ర్తుం యోగ్యతాసిద్ధిమనుగ్రహాణ- తైరనుజ్ఞాతః ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య
ప్రాచీనావీతి గోత్రాయాః రజస్వలామరణ ప్రాయశ్చిత్తం సూతికామరణ
ప్రాయశ్చిత్తంవా కరిష్యామీతి సంకల్ప్య తూష్ణీం శుద్ధజలైః శతకలశైః పంచ
గవ్యేన కుశోదకైశ్చ పృథక్పృథక్ స్నాపయిత్వా శుద్ధజలపూర్ణం సకూర్చం
కుంభం నిధాయ చతుర్భిః బ్రాహ్మణైస్సహ కుంభమన్వారభ్య యదంతియ
చ్చ దూరకే భయం విందతి మామిహ - పవమానవితజ్జహి - పవమానస్సువ
ర్జనః - పవిత్రేణ విచర్షణిః- యః పోతా స పునాతు నః - యత్తే పవిత్రమర్చి
ష్యగ్నే వితతమంతరా. బ్రహ్మ తేన పునీహి నః- యత్తే పవిత్రమర్చివ దగ్నే తే
న పునీహి నః - బ్రహ్మ సవైః పునీహి నః - ఉభాభ్యాం దేవసవితః పవిత్రేణ స
వేన చ - మాం పునీహి విశ్వతః- త్రిభిష్ట్వం దేవసవితర్వర్షిష్ఠైస్సోమధామ
భిః - అగ్నే దక్షైః పునీహి నః- పునంతు మా దేవజనాః పునంతు మనవో ధియా-
విశ్వేదేవాః పునీహి మా జాతవేదః పునీహి మా - ఇతి సప్తభిః - కయానశ్చి
త్ర ఆభువదూతీ సదావృధస్సఖా - కయా శచిష్ఠయా వృతా - ఆపో అస్మాన్మా
తరశ్శుంధంతు ఘృతేన నో ఘృతప్వః పునంతు విశ్వమస్మత్ ప్రవహంతు విప్ర
ముదాభ్యశ్శుచిరాపూతఏమి - ఆపో హి ష్ఠా మయో భువః—ఆపో జనయథా చ
నః హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయః పావకా యాసు జాతః కశ్యపో యాస్వింద్రః—
బలమోజో నిధత్త - పవమానస్సువర్జనః— జాతవేదా మోర్జయంత్యా
పునాతు - ఉదుత్తమం వరుణపాశమస్మదవాధమం విమధ్యమగ్ శ్రథాయ-

అథావయమాదిత్యవ్రతేతవానాగసో అదితయే స్యామ- అస్తభ్నాద్యామృ
షభో అంతరిక్షమమిమీతవరిమాణంపృథివ్యాఆసీదద్విశ్వాభువనానిసమ్రాడ్వి
శ్వేత్తానివరుణస్యవ్రతాని - యత్కించేదంవరుణదైవ్యేజనేభిద్రోహంమ
నుష్యాశ్చరామసి- అచిత్తీయత్తవధర్మాయుయోపిమమానస్తస్మాదేనసో
దేవరీరిషః- కితవాసో యద్రిరిపుర్నదీవియద్వాఘాసత్యముతయన్నవిద్మ-స
ర్వాతావిష్యశిథిరేవదేవాథాతేస్యామవరుణప్రియాసః - అవతేహేడోవ
రుణనమోభిరవ యజ్ఞేభిరీమహేహవిర్భిః - క్షయన్నస్మభ్యమసురప్రచే
తో రాజన్నేనాగ్ంసిశిశ్రథఃకృతాని-తత్వాయామిబ్రహ్మణావందమానస్త
దాశాస్తేయజమానోహవిర్భిః- అహేడమానోవరుణేహబోధ్యురుశగ్ంస
మానఆయుఃప్రమోషీః -ఇతివరుణసూక్తేన-సహస్రశీర్షాపురుషః- సహ
స్రాక్షస్సహస్రపాత్ — యత్రపూర్వేసాధ్యాస్సంతిదేవాః - ఇతిపురుష
సూక్తాద్రుపదాదిభిఃజపిత్వాతేనకుంభజలేనచశవంస్నాపయిత్వా- పంచ
గవ్యేనయోనింప్రక్షాళ్యవస్త్రాంతరేణాచ్ఛాద్యఉపవీతిప్రాణానాయమ్య
ప్రాచీనావీతీగోత్రాయాఃనామ్న్యాఃఅస్యాః ప్రేతాయాః సూతికామరణ
ప్రాయశ్చిత్తార్థంప్రాజాపత్యకృచ్ఛ్రంవారుణకృచ్ఛ్రం తీర్థకృచ్ఛ్రంచ
యత్కించిత్హిరణ్యరూపేణకరిష్యఇతిసంకల్ప్య-కృచ్ఛ్రాణిప్రత్యేకంయ
థావత్దద్యాత్ - బ్రాహ్మణైరనుజ్ఞాప్యఉపవీతి ప్రాణానాయమ్య ప్రా
చీనావీతి ప్రేతాగ్నిసంధానంకరిష్యఇతిసంకల్ప్య అయాశ్చహూమాంతే
జాతవేదసేసునవామసోమమరాతీయ్యో వానిదహాతివేదః - సనఃపర్షదతి
దుర్గాణిః విశ్వానావేవసింధుందురితాత్యగ్నిస్స్వాహా- అగ్నయేజాతవేదస
ఇదం - తామగ్నివర్ణాంతపసాజ్వలంతీంవైరోచనీంకర్మఫలేషుజుష్టాం
దుర్గాందేవీంశరణమహంప్రపద్యేసుతరసితరసేనమస్స్వాహా - దుర్గా
యాఇదం - అగ్నేత్వంపారయానవ్యోఅస్మాన్స్వస్తిభిరతిదుర్గాణివిశ్వా.
పూశ్చపృథ్వీబహులానఉర్వీభవాతోకాయతనయాయశంయోస్స్వాహా-అ
గ్నయఇదం - విశ్వానినోదుర్గహాజాతవేదస్సిన్నసింధున్నావాదురితాతి
పర్షి - అగ్నేఅత్రివన్మనసాగృణానోస్మాకంబోధ్యవితాతనూనాగ్స్వాహా-

అగ్నయఇదం-పృతనాజితగ్ంసహమానమగ్నిముగ్రగ్ంహువేమపరమాథ్సధ
స్థాత్- సనఃపర్షదతి దుర్గాణివిశ్వాక్షామద్దేవోఅతిదురితాత్యగ్నిస్స్వా
హా- అగ్నయఇదం - మనోజ్యోతిర్జుషతామాజ్యంవిచ్ఛిన్నం యజ్ఞగ్ంస
మిమందధాతు - యాఇష్టాఉషసోనిమ్రుచశ్చతాస్సందధామిహవిషాఘృ
తేనస్వాహా - మనసేజ్యోతిషఇదం - తత్సవితుః— యాథ్స్వాహా - సవి
త్రఇదం - భూరగ్నయేచపృథివ్యైచ మహతేచ స్వాహా - అగ్నయేపృథి
వ్యైమహతఇదం భువోవాయవేచాంతరిక్షాయచమహతేచస్వాహా-వా
యవేంతరిక్షాయమహతఇదం - సువరాదిత్యాయచదివేచ మహతేచ స్వా
హా - ఆదిత్యాయదివేమహతఇదం - భూర్భువస్సువ శ్చంద్రమసేచ నక్ష
త్రేభ్యశ్చదిగ్భ్యశ్చమహతేచస్వాహా - చంద్రమసేనక్షత్రేభ్యోదిగ్భ్యోమ
హతఇదం - యోస్యకౌష్ఠ్యజగతః పార్థివస్యైకఇద్వశీ- యమంభంగ్య శ్ర
వోగో యయోరాజా నపరోధ్యస్స్వాహా - యమాయేదం - యమంగా
యభంగ్యశ్రవోయో రాజానపరోధ్యః - యేనాపోనద్యో ధన్వాని యేన
ద్యౌః - పృథివిదృఢాస్వాహా- యమాయేదం - ఇత్యేతైః హుత్వా సం
స్కుర్యాత్ - ప్రోషితభర్తృకాచేత్ సప్తతేఅగ్న ఇత్యాదిభిః హుత్వా
సంస్కుర్యాత్.

అథబ్రహ్మమేధప్రయోగః.

ప్రాణసంశయేకర్తాగోమయోపలిప్తాయాంభూమ్యాం దక్షిణాగ్రాన్
దర్భాన్సంస్తీర్య తేషుముమూర్షుం దక్షిణాశిర సంశాయయిత్వాఆయు
షః ప్రాణాగ్ంసంతను బ్రహ్మవిదాప్నోతిపరంభృగుర్వై వారుణిః-ఇత్యను
వాకౌచజపేత్.

ఆయుషః ప్రాణాగ్ంసంతను— దివస్సువస్సంతను - బ్రహ్మవిదాప్నోతి
పరం-తదేషాభ్యుక్తా - సత్యంజ్ఞానమనంతంబ్రహ్మ - యోవేదనిహితం
గుహాయాంపరమేవ్యోమన్- సోశ్నుతేసర్వాన్కామాన్థ్సహ-బ్రహ్మణా
విపశ్చితేతి- తస్మాద్వా ఏతస్మాదాత్మనఆకాశస్సంభూతః - ఆకాశాద్వా
యుః - వాయోరగ్నిః-అగ్నేరాపః-అద్భ్యః పృథివీ-పృథివ్యా ఓషధయః- ఓ

షధీభ్యోన్నం- అన్నాత్పురుషః సవా ఏషపురుషోన్నరసమయః - తస్యేద మేవశిరః- అయందక్షిణఃపక్షః- అయముత్తరఃపక్షః-అయమాత్మా-ఇదం పుచ్ఛంప్రతిష్ఠా- తదప్యేషశ్లోకోభవతి.

అన్నాద్వైప్రజాః ప్రజాయంతే - యాఃకాశ్చపృథివీగ్ శ్రితాః- అథో అన్నేనైవజీవంతి- అథైనదపియంత్యంతతః అన్నగ్ంహిభూతానాం జ్యేష్ఠం - తస్మాత్సర్వౌషధముచ్యతే-సర్వంవై తేన్నమాప్నువంతి- యేన్నం బ్రహ్మోపాసతే - అన్నగ్ంహిభూతానాంజ్యేష్ఠం - తస్మాత్సర్వౌషధ ముచ్యతే- అన్నాద్భూతానిజాయంతే- జాతాన్యన్నేనవర్ధంతే-అద్యతే త్తిచభూతాని- తస్మాదన్నంతదుచ్యతఇతి- తస్మాద్వాఏతస్మాదన్నరసమ యాత్- అన్యోంతరఆత్మాప్రాణమయః- తేనైషపూర్ణః-సవాఏషపురుష విధఏవ- తస్యపురుషవిధతాం- అన్వయంపురుషవిధః- తస్యప్రాణఏవశిరః వ్యానోదక్షిణఃపక్షః- అపానఉత్తరఃపక్షః- ఆకాశఆత్మా-పృథివీపుచ్ఛంప్ర తిష్ఠా- తదప్యేషశ్లోకోభవతి.

ప్రాణందేవాఅనుప్రాణంతి- మనుష్యాఃపశవశ్చయే-ప్రాణోహిభూ తానామాయుః- తస్మాత్సర్వాయుషముచ్యతే- సర్వమేవతఆయుర్యంతి- యేప్రాణంబ్రహ్మోపాసతే - ప్రాణోహిభూతానామాయుః - తస్మాత్స ర్వాయుషముచ్యతఇతి- తస్యైషఏవశారీరఆత్మా- యఃపూర్వస్య-తస్మాద్వా ఏతస్మాత్ప్రాణమయాత్- అన్యోంతరఆత్మామనోమయః- తేనైషపూర్ణః- సవాఏషపురుషవిధఏవ- తస్యపురుషవిధతాం - అన్వయంపురుషవిధః-త స్యయజురేవశిరః- ఋగ్దక్షిణఃపక్షః- సామోత్తరఃపక్షః - ఆదేశఆత్మా- అథర్వాంగిరసఃపుచ్ఛంప్రతిష్ఠా- తదప్యేషశ్లోకోభవతి.

యతోవాచోనివర్తంతే- అప్రాప్యమనసాసహ ఆనందం బ్రహ్మణో విద్వాన్ - నబిభేతికదాచనేతి-తస్యైషఏవశారీరఆత్మా- యఃపూర్వస్య తస్మాద్వాఏతస్మాన్మనోమయాత్-అన్యోంతరఆత్మావిజ్ఞానమయః తేనై షపూర్ణః- సవాఏషపురుషవిధఏవ- తస్యపురుషవిధతాం- అన్వయంపు రుషవిధః- తస్యశ్రద్ధైవశిరః- ఋతందక్షిణఃపక్షః- సత్యముత్తరఃపక్షః-

యోగ ఆత్మా- మహః పుచ్ఛం ప్రతిష్ఠా- తదప్యేష శ్లోకో భవతి,

విజ్ఞానం యజ్ఞం తనుతే- కర్మాణి తనుతేపి చ విజ్ఞానం దేవాస్సర్వే- బ్రహ్మ జ్యేష్ఠ ముపాసతే విజ్ఞానం బ్రహ్మ చేద్వేద- తస్మాచ్చేన్న ప్రమాద్యతి- శరీరే పాప్మనో హిత్వా- సర్వాన్కామాన్సమశ్నుత ఇతి- తస్యైష ఏవ శారీర ఆత్మా- యః పూర్వస్య- తస్మాద్వా ఏతస్మాద్విజ్ఞానమయాత్- అన్యోంతర ఆత్మానందమయః- తేనైష పూర్ణః - సవా ఏష పురుషవిధ ఏవ- తస్య పురుషవిధతాం- అన్వయం పురుషవిధః - తస్య ప్రియమేవ శిరః- మోదో దక్షిణః పక్షః- ప్రమోద ఉత్తరః పక్షః - ఆనంద ఆత్మా- బ్రహ్మ పుచ్ఛం ప్రతిష్ఠా- తదప్యేష శ్లోకో భవతి.

అసన్నేవ స భవతి - అసద్బ్రహ్మేతి వేద చేత్- అస్తి బ్రహ్మేతి చేద్వేద- సంతమేనం తతో విదురితి- తస్యైష ఏవ శారీర ఆత్మా- యః పూర్వస్య - అథాతోనుప్రశ్నాః - ఉతావిద్వానముం లోకం ప్రేత్య - కశ్చన గచ్ఛతీ ౩- ఆహో విద్వానముం లోకం ప్రేత్య- కశ్చిత్సమశ్నుతా ౩- ఉ- సోకామయత బహుస్యాం ప్రజాయేయేతి- స తపోతప్యత - స తపస్తప్త్వా - ఇదగ్ం సర్వమసృజత- యదిదం కించ- తత్సృష్ట్వా- తదేవానుప్రావిశత్- తదనుప్రవిశ్య సచ్చత్యచ్చాభవత్- నిరుక్తం చానిరుక్తం చ - నిలయనం చానిలయనం చ - విజ్ఞానం చావిజ్ఞానం చ- సత్యం చానృతం చ సత్యమభవత్- యదిదం కించ- తత్సత్యమిత్యాచక్షతే. తదప్యేష శ్లోకో భవతి.

అసద్వా ఇదమగ్ర ఆసీత్- తతో వై సదజాయత- తదాత్మానగ్ం స్వయమకురుత- తస్మాత్తత్సుకృతముచ్యత ఇతి- యద్వై తత్సుకృతం- రసో వై సః- రసగ్ం హ్యేవాయం లబ్ధ్వానందీ భవతి- కో హ్యేవాన్యాత్కః ప్రాణ్యాత్- యదేష ఆకాశ ఆనందో న స్యాత్- ఏష హ్యేవానందయాతి - యదా హ్యేవైష ఏతస్మిన్నదృశ్యేనాత్మ్యే నిరుక్తేనిలయనేఽభయం ప్రతిష్ఠాం విందతే అథ సోఽభయంగతో భవతి- యదా హ్యేవైష ఏతస్మిన్నుదరమంతరం కురుతే- అథ తస్య భయం భవతి - తత్త్వేవ భయం విదుషోమన్వానస్య - తదప్యేష శ్లోకో భవతి.

భీషాస్మాద్వాతః పవతే భీషోదేతి సూర్యః - భీషాస్మాదగ్నిశ్చేంద్రశ్చ- మృత్యుర్ధావతి పంచమ ఇతి - సైషానందస్య మీమాగ్ంసా భవతి యువాస్యాత్సాధుయువాధ్యాయకః ఆశిష్ఠో దృఢిష్ఠో బలిష్ఠః - తస్యేయం పృథివీ సర్వా విత్తస్య పూర్ణాస్యాత్ - సఏకో మానుష ఆనందః తేయే శతం మానుషా ఆనందాః - స ఏకో మనుష్యగంధర్వాణామానందః - శ్రోత్రియస్యచాకామహతస్య తేయే శతం మనుష్యగంధర్వాణామానందాః - సఏకో దేవగంధర్వాణామానందః శ్రోత్రియస్యచాకామహతస్య- తేయే శతం దేవగంధర్వాణామానందాః - సఏకః పితౄణాం చిరలోక లోకానామానందః - శ్రోత్రియస్యచాకామహతస్య - తేయే శతం పితౄణాంచిరలోకలోకానామానందాః - సఏక ఆజానజానాం దేవానామానందః - శ్రోత్రియస్యచాకామహతస్య - తేయే శతమాజానజానాం దేవానామానందాః సఏకః కర్మదేవానాం దేవానామానందః - యే కర్మణా దేవానపియంతి - శ్రోత్రియస్యచాకామహతస్య - తేయే శతం కర్మదేవానాం దేవానామానందాః - సఏకో దేవానామానందః - శ్రోత్రియస్యచాకామహతస్య - తేయే శతం దేవానామానందాః - సఏక ఇంద్రస్యానందః - శ్రోత్రియస్యచాకామహతస్య - తేయే శతమింద్రస్యానందాః - సఏకో బృహస్పతేరానందః - శ్రోత్రియస్యచాకామహతస్య - తేయే శతం బృహస్పతేరానందాః - సఏకః ప్రజాపతేరానందః - శ్రోత్రియస్యచాకామహతస్య - తేయే శతం ప్రజాపతేరానందాః - సఏకో బ్రహ్మణ ఆనందః - శ్రోత్రియస్యచాకామహతస్య - సయశ్చాయం పురుషే - యశ్చాసావాదిత్యే - సఏకః సయ ఏవంవిత్ - అస్మాల్లోకాత్ప్రేత్య- ఏతమన్నమయమాత్మానముపసంక్రామతి - ఏతం ప్రాణమయమాత్మానముపసంక్రామతి - ఏతం మనోమయమాత్మానముపసంక్రామతి - ఏతం విజ్ఞానమయమాత్మానముపసంక్రామతి - ఏతమానందమయమాత్మానముపసంక్రామతి - తదప్యేష శ్లోకో భవతి -

యతో వాచో నివర్తంతే - అప్రాప్య మనసా సహ - ఆనందం బ్రహ్మణో విద్వాన్ - న బిభేతి కుతశ్చనేతి - ఏతగ్ం హ వావ న తపతి - కిమహగ్ం సాధు

నాకరవం- కిమహంపాపమకరవమితి-సఏవంవిద్వానేతేఆత్మానగ్‌స్పృణు తే- ఉభేహ్యేవైవఏతే-ఆత్మానగ్‌స్పృణుతే-యఏవంవేదఇత్యుపనిషత్.
భృగుర్వైవారుణిః వరుణంపితరముపససార - అధీహిభగవోబ్రహ్మేతి - తస్మాఏతత్ప్రోవాచ-అన్నంప్రాణంచక్షుశ్శ్రోత్రంమనోవాచమితి-తగ్‌హోవాచ - యతోవాఇమానిభూతానిజాయంతే - యేనజాతానిజీవంతియత్ప్రయంత్యభిసంవిశంతి తద్విజిజ్ఞాసస్వతద్బ్రహ్మేతి సతపోతప్యతసతపస్తప్త్వా.

అన్నంబ్రహ్మేతివ్యజానాత్ అన్నాద్ధ్యేవఖల్విమానిభూతానిజాయంతే అన్నేనజాతానిజీవంతి - అన్నంప్రయంత్యభిసంవిశంతీతి తద్విజ్ఞాయ - పునరేవవరుణంపితరముపససార అధీహిభగవోబ్రహ్మేతి-తగ్‌హోవాచ - తపసాబ్రహ్మవిజిజ్ఞాసస్వ- తపోబ్రహ్మేతి సతపోతప్యత-సతపస్తప్త్వా.

ప్రాణోబ్రహ్మేతివ్యజానాత్ - ప్రాణాద్ధ్యేవఖల్విమానిభూతానిజాయంతే - ప్రాణేనజాతానిజీవంతి - ప్రాణంప్రయంత్యభిసంవిశంతీతి - తద్విజ్ఞాయ- పునరేవవరుణంపితరముపససార - అధీహిభగవోబ్రహ్మేతి - తగ్‌హోవాచ- తపసాబ్రహ్మవిజిజ్ఞాసస్వ-తపోబ్రహ్మేతి- సతపోతప్యత- సతపస్తప్త్వా,

మనోబ్రహ్మేతివ్యజానాత్- మనసోహ్యేవఖల్విమానిభూతానిజాయన్తే- మనసాజాతానిజీవంతి- మనఃప్రయంత్యభిసంవిశంతీతి-తద్విజ్ఞాయ - పునరేవవరుణంపితరముపససార-అధీహిభగవోబ్రహ్మేతి తగ్‌హోవాచ- తపసాబ్రహ్మవిజిజ్ఞాసస్వ తపోబ్రహ్మేతి-సతపోతప్యత- సతపస్తప్త్వా.

విజ్ఞానంబ్రహ్మేతివ్యజానాత్ - విజ్ఞానాద్ధ్యేవ ఖల్విమానిభూతానిజాయంతే విజ్ఞానేనజాతానిజీవంతి విజ్ఞానంప్రయంత్యభిసంవిశంతీతి-తద్విజ్ఞాయ- పునరేవవరుణంపితరముపససార అధీహిభగవోబ్రహ్మేతి తగ్‌హోవాచతపసాబ్రహ్మవిజిజ్ఞాసస్వతపోబ్రహ్మేతి-సతపోతప్యతసతపస్తప్త్వా.

ఆనన్దోబ్రహ్మేతివ్యజానాత్ ఆనన్దాద్ధ్యేవఖల్విమాని భూతానిజాయన్తే ఆనన్దేనజాతానిజీవంతి ఆనందంప్రయంత్యభిసం విశంతీతి సైషాభార్గవీవారుణీవిద్యాపరమేవ్యోమన్ ప్రతిష్ఠితా యఏవంవేద ప్రతితిష్ఠతి అన్న

వానన్నాదో భవతి మహాన్భవతి ప్రజయా పశుభిర్బ్రహ్మవర్చసేన మహాన్కీర్త్యా. *

అన్నం న నింద్యాత్ తద్వ్రతం ప్రాణో వా అన్నం శరీరమన్నాదం ప్రాణే శరీరం ప్రతిష్ఠితం - శరీరే ప్రాణః ప్రతిష్ఠితః తదేతదన్నమన్నే ప్రతిష్ఠితం స ఏతదన్నమన్నే ప్రతిష్ఠితం వేద ప్రతితిష్ఠతి అన్నవానన్నాదో భవతి మహాన్భవతి ప్రజయా పశుభిర్బ్రహ్మవర్చసేన మహాన్కీర్త్యా. *

అన్నం న పరిచక్షీత తద్వ్రతం ఆపో వా అన్నం - జ్యోతిరన్నాదం అప్సు జ్యోతిః ప్రతిష్ఠితం జ్యోతిష్యాపః ప్రతిష్ఠితాః తదేతదన్నమన్నే ప్రతిష్ఠితం స య ఏతదన్నమన్నే ప్రతిష్ఠితం వేద ప్రతితిష్ఠతి అన్నవానన్నాదో భవతి మహాన్భవతి ప్రజయా పశుభిర్బ్రహ్మవర్చసేన మహాన్కీర్త్యా. *

అన్నం బహు కుర్వీత తద్వ్రతం పృథివీ వా అన్నం ఆకాశోన్నాదః పృథివ్యామాకాశః ప్రతిష్ఠితః ఆకాశే పృథివీ ప్రతిష్ఠితా - తదేతదన్నమన్నే ప్రతిష్ఠితం స య ఏతదన్నమన్నే ప్రతిష్ఠితం వేద ప్రతితిష్ఠతి అన్నవానన్నాదో భవతి మహాన్భవతి ప్రజయా పశుభిర్బ్రహ్మవర్చసేన మహాన్కీర్త్యా. *

న కంచన వసతౌ ప్రత్యాచక్షీత తద్వ్రతం తస్మాద్యయా కయా చ విధయా బహ్వన్నం ప్రాప్నుయాత్ - అరాధ్యస్మా అన్నమిత్యాచక్షతే ఏతద్వై ముఖతోన్నగ్ంరాద్ధం ముఖతోస్మా అన్నగ్ంరాధ్యతే ఏతద్వై మధ్యతోన్నగ్ంరాద్ధం మధ్యతోస్మా అన్నగ్ంరాధ్యతే ఏతద్వా అంతతోన్నగ్ంరాద్ధం అంతతోస్మా అన్నగ్ంరాధ్యతే య ఏవం వేద క్షేమ ఇతి వాచి యోగక్షేమ ఇతి ప్రాణాపానయోః కర్మేతి హస్తయోః గతిరితి పాదయోః విముక్తిరితి పాయౌ ఇతి మానుషీస్సమాజ్ఞాః అథ దైవీః తృప్తిరితి వృష్టౌ - బలమితి విద్యుతి యశ ఇతి పశుషు జ్యోతిరితి నక్షత్రేషు ప్రజాతిరమృతమానంద ఇత్యుపస్థే సర్వమిత్యాకాశే తత్ప్రతిష్ఠేత్యుపాసీత ప్రతిష్ఠావాన్భవతి తన్మహ ఇత్యుపాసీత మహాన్భవతి తన్మన ఇత్యుపాసీత మానవాన్భవతి తన్నమ ఇత్యుపాసీత నమ్యంతేస్మై కామాః తద్బ్రహ్మేత్యుపాసీత బ్రహ్మవాన్భవతి తద్బ్రహ్మణః పరిమర ఇత్యుపాసీత పర్యేణం మ్రియంతే ద్విషంతస్సపత్నాః పర్యేప్రి

యాశ్చాదిత్యాః స యశ్చాయం పురుషే యశ్చాసావాదిత్యే స ఏకః స య ఏవంవిత్ అస్మాల్లోకాత్ప్రేత్య ఏతమన్నమయమాత్మానముపసంక్రమ్య ఏతం ప్రాణమయమాత్మానముపసంక్రమ్య ఏతం మనోమయమాత్మానముపసంక్రమ్య ఏతం విజ్ఞానమయమాత్మానముపసంక్రమ్య ఏతమానందమయమాత్మానముపసంక్రమ్య ఇమాన్ లోకాన్ కామాన్నీకామరూప్యనుసంచరన్ ఏతత్సామ గాయన్నాస్తే - హా 3 వు హా 3 వు హా 3 వు అహమన్నమహమన్నమహమన్నం - అహమన్నాదో౨ హమన్నాదో౨ హమన్నాదః । అహగ్ శ్లోకకృదహగ్ శ్లోకకృదహగ్ శ్లోకకృత్ - అహమస్మి ప్రథమజా ఋతా 3 స్య - పూర్వం దేవేభ్యో అమృతస్య నా 3 భా 3 యి। యో మా దదాతి స ఇదేవమా 3 వాః । అహమన్నమన్నమదంతమా 3 ద్మి । అహం విశ్వం భువనమభ్యభవా 3ం । సువర్ణజ్యోతిః య ఏవం వేద ఇత్యుపనిషత్.

ఇత్యుపాకృతస్య దక్షిణకర్ణే జపేత్ మృతే జ్ఞాతయః కేశాన్ప్రకీర్య మూర్ధన్యం సేచయ పాంసూన్ ప్రక్షిప్య తర్జనీమధ్యమానామికాభిః మూర్ధన్యపహత్య ప్రేతం ఘృతేనాభ్యజ్య స్నాపయ్య అగవదుపయుక్తైః స్రగ్గంధవస్త్రాభైరలంకుర్యుః.

అథః స్నాత్వా ఊర్ధ్వపుండ్రం ధృత్వా సప్త పంచ త్రీణి వా కృచ్ఛ్రాణి కృత్వా - ప్రాచీనావీతీ అపసవ్యేన హరిపత్ — స్వీకృత్య అముకగోత్రస్యాముకశర్మణః అముక ప్రేతస్య అముకాగ్నినా పైతృమేధికేనా సహ బ్రహ్మమేధవిధినా సంస్కారం కర్తుం యోగ్యతా సిద్ధిమనుగృహాణేతి ప్రార్థ్య తైరనుజ్ఞాతః ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య । ప్రాచీనావీతి - శ్రీగోవిందేత్యాది. — అద్యేత్యంతిథౌ - అముకగోత్రమముకశర్మాణం అముక ప్రేతం అముకాగ్నినా పైతృమేధికేన సహ బ్రహ్మమేధ విధానేన సంస్కరిష్యామీతి సంకల్ప్య దక్షిణాగ్రం పర్ణముల్లిఖ్యాగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య పరిస్తీర్య అగ్నేః పశ్చాద్దర్భేషు సవ్యస్య ప్రతిశీవరీత దక్షిణాశిరసం ప్రేతం శాయయిత్వా సర్వస్య ప్రతిశీవరీభూమి. స్యోనాపృథివి = స్యోనాస్మై సుషదా భవ యచ్ఛాసె

శమ్యసప్రభృతాః - ప్రైతాన్వాగ్భిః పరియువాగ్సమితిచిత్తిస్రుగిత్యాభిఘ్న
ష్ట్రిరనువాక్యైశ్చప్రతిస్వాహాకారం హుత్వా - పరియువాగ్సం ప్రతతోమ
హిరనుబహూభ్యః పన్థామనపస్పశానం - వైవస్వతగ్సంగమనంజనానాం
యమగ్ రాజానగ్హవిషాదువస్యతస్వాహా- యమాయేదం చిత్తి స్రుక్-
చిత్తమాజ్యంవాగ్వేదిరాధీతంబర్హిః - కేతోఅగ్నిః - విజ్ఞాతమగ్నిః వా
క్పతిర్హోతామనఉపవక్తా ప్రాణోహవిః సామాధ్వర్యుఃవాచస్పతేవి
ధేనామన్ విధేమతేనామ - విధేస్త్వమస్మాకంనామ - వాచస్పతిస్సోమం
పిబతు - అస్మాసునృమ్ణంధాత్స్వాహా - వాచస్పతే బ్రహ్మణ ఇదం - పృ
థివీహోతా - ద్యౌరధ్వర్యుః - రుద్రోగ్నీత్ - బృహస్పతిరుపవక్తా - వా
చస్పతే వాచోవీర్యేణ - సంభృతతమే నాయక్ష్యసె - యజమానాయ
వార్యం - ఆసువస్కర్తస్మై - వాచస్పతిస్సోమంపిబతి - జజనదిం దమం
ద్రియాయస్వాహా వాచస్పతే బ్రహ్మణ ఇదం - అగ్నిర్హోతా అశ్వినాధ్వ
ర్యూ - త్వష్టాగ్నీత్ మిత్రఉపవక్తా - సోమస్సోమస్యపురోగాః - శుక్రశ్శు
క్రస్యపురోగాః - శ్రాతాస్తఇంద్రసోమాః - వాతాపేర్హవనశ్రుత
స్వాహా - అగ్నయఇదం - సూర్యంతేచక్షుః - వాతంప్రాణః - ద్యాం
పృష్ఠం - అంతరిక్షమాత్మా - అంగైర్యజ్ఞం పృథివీగ్ శరీరైః - వాచస్పతేచ్ఛి
ద్రయావాచా - అచ్ఛిద్రయాజిహ్వ దివిదేవా వృధగ్ హోత్రామేరయ
స్వస్వాహా- వాచస్పతఇదం- మహాహవిర్హోతా - సత్యహవిరధ్వర్యుః-
అచ్యుతపాజాఅగ్నీత్ - అచ్యుతమనా ఉపవక్తా - అనాధృష్యశ్చాప్రతి
ధృష్యశ్చయజ్ఞస్యాభిగరౌ - అయాశ్చఉద్గాతావాచస్పతేహృద్విధేనామన్
విధేమతేనామవిధేస్త్వమస్మాకంనామ - వాచస్పతిస్సోమమపాత్ - మా
దైవ్యస్తంతుశ్ఛేదిమామనుష్యః - నమోదివే నమఃపృథివ్యైస్వాహా- వాచ
స్పతేబ్రహ్మణఇదం - వాగ్ఘోతాదీక్షాపత్నీ - వాతోధ్వర్యుః - ఆపోభి
గరః మనోహవిః - తపసిజుహోమి - భూర్భువస్సువః - బ్రహ్మస్వయం
భు - బ్రహ్మణేస్వయంభువేస్వాహా - బ్రహ్మణేస్వయంభువఇదం హస్తా
గుష్ఠాపాదాంగుష్ఠౌచ పృథక్పృథక్ శ్వేతసూత్రాభ్యాంబధ్వా శిఖస్థితశ్చ

మాలామాబధ్య ఔదుమ్బర్యామాసంద్యాముత్తానం ప్రేతం నిపాత్యాజినం
త్వాచస్త్రమితి తస్యోదదేశేనాఖుడితేన నవేనాచ్ఛాద్య అజినం త్వాచస్త్రం ప్రథమ
న్యాగ్రజ — ప్రేతస్యపూర్వధృతం స్త్రమప్రేతమాహోతి ధృత్వాచామేత్ -
అప్రైతమాహాయదిపాబిభర్షి పురా- ఇష్ట్వా పూర్తంచ సంస్పృశ్య దక్షిణాం
యథాతేనస్తు బహుధా విబంధుషు పూర్వం ప్రతిష్ఠితేగ్నౌ జీవతండులాంశ్చ
రుం శ్రపయిత్వా ఇమౌ యునజ్మితే వాహకానసుమంత్ర్య - ఇమౌ యునజ్మి
తే వహ్నీ అసునీథాయ వోఢవే - యాభ్యాం యమస్య సాదనగ్ం సుకృతాం చా
పిగచ్ఛతాత్ - తైరాదీయమానం ప్రేతం పూషాత్వేతశ్చ్యావయత్విత్యభి
ర్త్యస్త్రియమాణ ఇత్యనువాకేన చానుమంత్ర్య- పూషాత్వేతశ్చ్యావయతు
ప్రవిద్వానష్టపశుర్భువనస్యగోపాః - స త్వైతేభ్యః పరిదదాత్ పితృభ్యో
గ్నిర్దేవేభ్యస్సువిదత్రియేభ్యః - భర్తా స న్ప్రియమాణో బిభర్తి - ఏకో దేవో
బహుధా నివిష్టః - యదా భారం తంద్రయతే స భర్తుం - నిధాయ భారం పు
నరస్తమేతి - తమేవ మృత్యుమమృతం తమాహుః - తం భర్తారం తము గో
ప్తారమాహుః - స భృతో ధ్రియమాణో బిభర్తి - య ఏవం వేద సత్యేన భ
ర్తారం - సద్యో జాతముత జహాత్యేషః - ఉతో జరంతం న జహాత్యేకం - ఉ
తో బహవో నైకమహాజ్జహార - అతంద్రో దేవస్సదమేవ ప్రార్థః - యస్త
ద్వేద యత ఆబభూవ - సంధాం చ యాగ్ం సదధే బ్రహ్మైతైషః - రమతేత
స్మిన్నుత జీర్ణే శయానే - నైనం జహాత్యహస్సు పూర్వ్యేషు - త్వామాపో
అనుసర్వాశ్చరంతి జానతీః - వత్సం పయసా పునానాః - త్వమగ్నిగ్ం హవ్యవా
హగ్ం సమిన్త్సే - త్వం భర్తా మాతరిశ్వా ప్రజానాం - త్వం యజ్ఞస్త్వము వే
వాసి సోమః - తవ దేవా హవమాయంతి సర్వే - త్వమేకోసి బహూననుప్ర
విష్టః - నమస్తే అస్తు సుహవో మ ఏధి - నమో వామస్తు శృణుతగ్ం హవం మే -
ప్రాణాపానా వజిరగ్ం సంచరంతౌ - హ్వయామి వాం బ్రహ్మణా తూర్త
మేతం- యో మాం ద్వేష్టి తం జహితం యువానా - ప్రాణాపానా సంవిదా
నౌ జహితం- అముష్యాసు నామ సంగసాథాం- తమే దేవా బ్రహ్మణా సం
విదానా - వధాయ దత్తం తమహగ్ం హనామి - అసజ్జాజ్జాన సత ఆబభూవ

యాం యుంజ జానన ఉగ్రో పోఽస్య- యదా భారంతంద్రయతే సభర్తుం- ని
ధాస్య భారం పునరస్తమేతి- తద్వై త్వం ప్రాణో అభవః మహాన్భోగః ప్రజా
పతేః- భుజః కరిష్యమాణః యద్దేవాన్ ప్రాణయో నవ - ఇత్యనుమంత్రయేత.
అథాగ్నీన్ప్రస్థాప్య తతః పశ్చాత్ స్త్రీకుమారా గచ్ఛేత్. తత స్తిలాన్ స్త్ర
ప్తులాంశ్చ ఇదం పాలాశశాఖాం లోష్టాన్ హిరణ్యశకలా నాజ్యం పాత్రాణి ద
ర్భాన్ స్త్రీణాం శస్త్రాని సిక్తా ఉదకుంభం చ ప్రస్థాపయేత్. తతో వాహనాని
పితృమేధానిశ్చ గ్రామానభిముఖం ప్రేతం నిహరేయుః జ్ఞాతయో జ్యేష్ఠ
క్రమేణ పశ్చాత్ గచ్ఛేయుః- అన్యే వయో జ్యేష్ఠాః పశ్చాద్గచ్ఛేయుః- నాగ్రే
వ శ్మశానయోశ్చ - ప్రేతాగ్నిసంభారత్యాగస్థానే బ్రాహ్మణా దేవహరయే
త్. వరూపైః గ్రామశ్మశానయోరంతరం మార్గం చతుర్ధా కృత్వా త
త్రాద్యం చతుర్థాంశం గత్వా దక్షిణాశిరసం ప్రేతం నిధాయ సవ్యస్య ప్రతిశి
వకేతి ప్రేతాసంస్కృత్వా తస్య దక్షిణతో లోష్టేషు వరుం పక్వాన్నస్య సవేణ
జ్ఞాతయో జ్యేష్ఠాః కేశాన్విభజ్య దక్షిణాన్ కేశాన్ బధ్యాపవ్యాన్ విప్రస్య ద
క్షిణా నూరూనాఘ్నానా అథోపస్త్రీణ్యవధూన్వంతి కః స్థపూర్ణం అపన
శ్శోశుచదఘమితి ప్రేత-ప్రదక్షిణం పరీత్య సవ్యాన్ కేశాన్బధ్యాదక్షి
ణాన్ విప్రస్య సవ్యా నూరూనాఘ్నానా అవధూన్వంతః ప్రాచీనావీతినఏవ
అపనశ్శోశుచదఘమితి ప్రేతం త్రిః ప్రదక్షిణం కుర్యుః - తతో మేక్షణేన చ
రోస్తృతీయాంశం లోష్టేషు కృత్వా ప్రతిష్ఠాప్య మేక్షణేన లోష్టానిచరుం
ప్రమిశ్రయేత్ - తతస్తైరాదీయమానం ప్రేతం పూషేమా ఆశా ఇతి భర్తా
సన్నితి చానుమంత్ర్య ఆవశిష్టాంశ తయాస్య మార్గస్య చతుర్థాంశం గత్వా
ప్రేతం నిధానాదిపూర్వవత్ కృత్వా తతస్తైరాదీయమానం ప్రేతం ఆయు
ర్విశ్వాయురితి భర్తా సన్నితి చానుమంత్రయేత్ - పునరవశిష్టాంశం త్రయ
స్య మార్గస్య చతుర్థాంశం గత్వా ప్రేతం నిధానాదిపూర్వవత్కృత్వా
చరుస్థాలీం కపాలేషు యథోదకం నక్షేత్ - అథాభిత్వా తత ఆదీయమా
నం ప్రేతం ఆయుర్విశ్వాయురితి భర్తా సన్నితి చానుమంత్రయేత్ - తతో
వాహకాః ప్రేతం శ్మశానం నీత్వా దహనదేశస్య పశ్చాత్ భూమౌ నిధాయక

శాలాసహోదీచీం పశ్చిమగచ్ఛేయుః - ఏషా వై జనమనుష్యాణాగ్ శాంతాది
స్త్రామేవైనానమాత్రామంతి-ఇతిశ్రూయతే.
తతఃకర్తా ప్రత్యేత్య శేష రామే ధ్యాయ్య దాహారహితంశ్మశానదేశమాద్రయా
యా పలాశశాఖయా శమీశాఖయా వారణశాఖయా వా తాసామభావే బహు
పర్ణశాఖయా యయాకయాచిచ్ఛాఖయా అపేతవీతేతి సహితా పాశాన్
తంసంమృజ్య శకలిశాఖాం నిరస్య ఉపస్పృశ్య ఉద్ధృత్యా వాక్యహీన
క్యాశకలమంతిధారయంతి దక్షిణాగ్రాణి దర్భాణి సంస్తీర్య తేషుదక్షిణా
గ్రాన్యజ్ఞియైః కాష్ఠైః సుసీ కాష్ఠాం యుక్తాశ్వస్ దేమో భిశ్చ దక్షిణా ప్రా
చీం చితిం కృత్వా తత్ర రక్తాదగ్నిం నిధాయ తం చితిం సహ వా పృథగ్వాప
రిస్తీర్యాగ్నిం దక్షిణతో దర్భాన్ సంస్తీర్య తేషు దర్వీమాజ్యస్థాలీం ప్రోక్ష
ణీపాత్రం చ దక్షిణాగ్రప్రాచ్యో రేకైకశః న్యస్య దయిత్వా రజ్జూం ఛిత్త్వా ఆసు ద్యా
మేకైకం వ శమపనీయ యథా జుషప్రేతశ్శయీతి ధార్యత్వా ఏకపవిత్రే
ణ ప్రోక్షణీమత్వా అంగుష్ఠబంధనసూత్రం ఛిత్త్వా ప్రేతం పాత్రాణి చి
తిం చ ప్రత్యేకం ప్రోక్ష్య ఆజ్యం దర్వ్యాం దసంసృజ్య సువర్ణం గృహస్తాః ఇతి దే
వస్య త్వేత్యనువాకేన చ సప్తదశభిః నుషంగైః పర్యనుషంగం సువర్ణేన
ప్రేతస్యహస్తా సంమృజ్య.

తత్ప్రకారస్తు.

సువర్ణగృహస్తాదాదదానాం వ్యత్యస్య ఋత్విజైః ప్రస్తీర్తే జనేబలాయ.
అత్రైవ త్వమిహావయగ్ సుశేవా విశ్వాస్య ప్రథో అభిమాతిజయేమ - దేవ
స్య త్వా సవితుః ప్రసవే - అశ్వినోర్బాహుభ్యాం - పూష్ణో హస్తాభ్యాం ప్రతి
గృహ్ణామి - రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణేగ్నయే హిరణ్యం తేనా
మృతత్వమశ్యాం - వయోదాత్రే - మయో మహ్యమస్తు ప్రతిగ్రహీత్రే - క ఇదం
కస్మా అదాత్ - కామః కామాయ - కామో దాతా - కామః ప్రతిగ్రహీతా - కా
మగ్ సముద్రమావిశ - కామేన త్వా ప్రతిగృహ్ణామి - కామైతత్తే - ఏషా తే కా
మదక్షిణా - ఉత్తానస్త్వాంగిరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥౧॥
దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే అశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూష్ణో హస్తాభ్యాం

ప్రతిగృహ్ణామి రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణే సోమాయ వాసః గ్నా స్త్వాకృంతన్నపసస్త్వాతన్వత వయూత్రిస్త్వావయం- తేనామృతత్వమశ్యాం — అంగిరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥౨॥

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే- ప్రతిగృహ్ణామి- రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణే రుద్రాయ గాం - తేనామృతత్వమశ్యాం— అంగిరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥౩॥

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే— ప్రతిగృహ్ణామి - రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణే వరుణాయాశ్వం - తేనామృతత్వమశ్యాం — అంగిరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥౪॥

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే— ప్రతిగృహ్ణామి - రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణే ప్రజాపతయే పురుషం- తేనామృతత్వమశ్యాం —అంగిరసః ప్రతిగృహ్ణాతు॥౫॥

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే— ప్రతిగృహ్ణామి- రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణే మనవే తల్పం తేనామృతత్వమశ్యాం— అంగిరసః ప్రతిగృహ్ణాతు॥౬

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే— ప్రతిగృహ్ణామి- రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణే త్వష్ట్రేజాం తేనామృతత్వమశ్యాం— అంగిరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే— ప్రతిగృహ్ణామి - రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణే పూష్ణేవిం - తేనామృతత్వమశ్యాం —అంగిరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥ ౮ ॥ *

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే— ప్రతిగృహ్ణామి- రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణే - ర్ఋత్యా అశ్వతరగర్దభౌ తేనామృతత్వమశ్యాం— అంగిరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥ ౯ ॥ *

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే— ప్రతిగృహ్ణామి- రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణే హిమవతో హస్తినం- తేనామృతత్వమశ్యాం— అంగిరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥ ౧౦ ॥ *

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే- అశ్వినోర్బాహుభ్యాం— ప్రతిగృహ్ణామి- రా

జాత్వా వరుణో నయతు దేవదక్షిణే గంధర్వేభ్యస్త్వా గంధర్వేభ్యః కుంకుమే తేనా
మృతత్వమశ్యాం — ఆంగీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥ ౧౧ ॥ *

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే — ప్రతిగృహ్ణామి రాజా త్వా వరుణో నయతు దే
వదక్షిణే - విశ్వేభ్యో దేవేభ్యో దేవేభ్యః - తేనామృతత్వమశ్యాం — ఆంగీ
రసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥ ౧౨ ॥ *

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే — ప్రతిగృహ్ణామి రాజా త్వా వరుణో నయతు దే
వదక్షిణే వాచే న్నం తేనామృతత్వమశ్యాం — ఆంగీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥ ౧౩ ॥

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే — ప్రతిగృహ్ణామి - రాజా త్వా వరుణో నయ
తు దేవదక్షిణే బ్రహ్మౌదనం - తేనామృతత్వమశ్యాం — ఆంగీరసః ప్ర
తిగృహ్ణాతు ॥ ౧౪ ॥ *

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే — ప్రతిగృహ్ణామి - రాజా త్వా వరుణో నయ
తు దేవదక్షిణే సముద్రాయ వాసః - తేనామృతత్వమశ్యాం — ఆంగీరసః ప్ర
తిగృహ్ణాతు ॥ ౧౫ ॥ *

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే - అశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూష్ణో హస్తా
భ్యాం ప్రతిగృహ్ణామి- రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవదక్షిణే ఉత్తానాయాం
గిరసాయానః - తేనామృతత్వమశ్యాం — ఆంగీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥ ౧౬ ॥

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే — ప్రతిగృహ్ణామి - రాజా త్వా వరుణో నయ
తు దేవదక్షిణే వైశ్వానరాయ రథం - వైశ్వానరః ప్రత్నథా నాకమారుహ
త్ - దివః పృష్ఠం నందమానస్సుమన్మభిః - సపూర్వ జనయజ్జంతవే నవం-
సమానమజ్మ - పర్యాతి జాగృవిః - రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవదక్షిణే
వైశ్వానరాయ రథం - తేనామృతత్వమశ్యాం — ఆంగీరసః ప్రతిగృ
హ్ణాతు ॥ ౧౭ ॥

తతః ప్రాశితం దక్షిణాగ్నౌ సముత్తార్య పిత్ర్యాభిమర్శనం ఇత్యాదివ్యాహృతిం
మనసా ధ్యాత్వా సమస్తకలానాజ్యబిందూన్ ఆస్యనేత్రశ్రోత్రఘ్రాణే
ము వక్షణ సర్వేషు క్రమేణ నిక్షిపేత్. *

సువర్ణంఘర్మమిత్యాసే.

సువర్ణంఘర్మంపరివేదవేనం - ఇంద్రస్యాత్మానందశధాచరంతం - అంతస్సముద్రేమనసాచరంతం - బ్రహ్మన్వవిందద్దశహోతారమర్ణే-అంతః ప్రవిష్టశ్శాస్తాజనానాం- ఏకస్సన్బహుధావిచారః శతగ్ంశుక్రాణియత్రై కంభవంతి - సర్వేవేదాయత్రైకంభవంతి - సర్వేహోతారోయత్రైకంభ వంతిసమానసీనఆత్మాజనానాం—అంతః ప్రవిష్టశ్శాస్తాజనానాగ్ంసర్వా త్మా - సర్వాః ప్రజాయత్రైకంభవంతి- చతుర్హోతారోయత్రసంప దంగచ్ఛంతిదేవైః - సమానసీనఆత్మాజనానాం *

బ్రహ్మేంద్రమితిదక్షిణేనేత్రే.

బ్రహ్మేంద్రమగ్నింజగతఃప్రతిష్ఠాం - దివఆత్మానగ్ంసవితారంబృహ స్పతిం - చతుర్హోతారంప్రదిశోనుక్లృప్తం - వాచోవీర్యం తపసాన్వ విందత్ - అంతఃప్రవిష్టంకర్తారమేతం - త్వష్టారగ్ంరూపాణివికుర్వంతం విపశ్చిం—అమృతస్యప్రాణంయజ్ఞమేతం - చతుర్హోతౄణామాత్మా నంకవయోనిచిక్యుః - అంతఃప్రవిష్టంకర్తారమేతం - దేవానాంబంధుని హితం గుహాని - అమృతేనక్లృప్తంయజ్ఞమేతం - చతుర్హోతౄణామా త్మానంకవయోనిచిక్యుః.

శతంనియుతఇతిసవ్యేనేత్రే.

శతంనియుతఃపరివేదవిశ్వావిశ్వవారః-విశ్వమిదంవృణాతి-ఇంద్రస్యాత్మా నిహితః పంచహోతాఅమృతందేవానామాయుః ప్రజానాం — ఇంద్రగ్ం రాజానగ్ంసవితారమేతం - వాయోరాత్మానంకవయోనిచిక్యుః - రశ్మిగ్ం రశ్మీనాంమధ్యేతపంతం-ఋతస్యపదేకవయోనిపాంతి- యఆండకోశేభువ నంబిభర్తి-అనిర్భిణ్ణస్సన్నథలోకాన్ విచష్టేయస్యాండ కోశగ్ంశుష్మమా హుఃప్రాణముల్బం- తేనక్లృప్తోమృతేనాహమస్మి-

సువర్ణంకోశమితిదక్షిణేకర్ణే-

సువర్ణంకోశగ్ంరజసాపరీవృతం- దేవానాంవసుధానీంవిరాజం—అ మృతస్యపూర్ణాంతాముకలాంవిచక్షతే - పాదగ్ంషడ్ఢోతు ర్నకిలావివి

ష్ణే-యేనత్రేవః పంచధోతక్లృప్తాః-ఉతవాషడ్ధామనసోతక్లృప్తాః-తగ్
షడ్ఢోతారమృతుభిః కల్పమానం-ఋతస్యపదేకవయోనిపాంతి - అంతఃప్ర
విష్టంకర్తారమేతం - అంతశ్చంద్రమసి మనసాచరంతంసహైవసంతన్న
విజానంతిదేవాః-ఇంద్రస్యాత్మానగ్ంశతధాచరంతం—

ఇంద్రోరాజేత్యనువాకశేషేణసప్తైకదేశే-

ఇంద్రోరాజాజగతోయఈశే-సప్తహోతాసప్తధావిక్లృప్తః పరేణ
తంతుంపరిషిచ్యమానం అంతరాదిత్యేమనసాచరంతం దేవానాగ్ంహృద
యంబ్రహ్మాన్వవిందత్-బ్రహ్మైతద్బ్రహ్మణఉజ్జభార-అర్కంశ్చోతంతగ్
సరిరస్యమధ్యే-ఆయస్మిన్త్సప్తపేరవః-మేహంతిబహులాగ్ంశ్రియం-బహ్వ
శ్వామిందగోమతీం—అచ్యుతాం బహులాంశ్రియం - సహరిర్వసువిత్త
మః-పేరురింద్రాయపిన్వతే- బహ్వశ్వామింద్రగోమతీం అచ్యుతాంబహు
లాంశ్రియం మహ్యమింద్రో నియచ్ఛతు - శతగ్ంశతా అస్య యుక్తా హారీ
ణాం అర్వాఙాయాతు వసుభి రశ్మి రింద్రః - ప్రమగ్ంహమాణో బ
హులాగ్ంశ్రియం - రశ్మిరింద్రస్సవితా మేనియచ్ఛతు — ఘృతంతేజోమ
ధుమదింద్రియం-మయ్యయమగ్నిర్దధాతు-హరిః పతంగః పటరీసుపర్ణః-
దివిక్షయోనభసాయఏతి సనఇంద్రః కామవరం దదాతు-పంచారంచక్రంపరి
వర్తతేపృథుహిరణ్యజ్యోతిస్సరిరస్యమధ్యేఅజస్రంజ్యోతిర్నభసాసర్ప
దేతి-సనఇంద్రః కామవరందదాతు-సప్తయుంజంతిరథమేకచక్రం-ఏకోఅ
శ్వోవహతిసప్తనామా-త్రినాభిచక్రమజరమనర్వం-యేనామావిశ్వాభువ
నాసతస్థుః- భద్రంపశ్యంతఉపసేదురగ్రే-తపోదీక్షామృషయస్సువర్విదః
తతఃక్షత్రంబలమోజశ్చజాతం-తదస్మైదేవాఅభిసన్నమన్తు- శ్వేతగ్ంరశ్మిం
బోభుజ్యమానంఅపాన్నేతారంభువనస్యగోపాం-ఇంద్రంనిచిక్యుః పరమే
వ్యోమన్—రోహిణీః పింగలాఏకరూపాః- క్షరంతీః పింగలాఏకరూపాః-శ
తగ్ంసహస్రాణిప్రయుతానినావ్యానాం - అయంయశ్వేతోరశ్మిః పరిసర్వ
మిదంజగత్ ప్రజాంపశూన్ధనాని అస్మాకందదాతు శ్వేతోరశ్మిః పరిసర్వం
బభూవసువన్మహ్యంపశూన్ విశ్వరూపాన్ పతంగమక్తమసురస్యమాయ

యా-హృదా పశ్యంతి మనసా మనీషిణః - సముద్రేఅంతః కవయో విచక్షతే- మరీచీనాం పదమిచ్ఛంతి వేధసః పతంగో వాచం మనసా బిభర్తి- తాం గంధర్వో వదద్గర్భేఅంతః- తాం ద్యోతమానాగ్ స్వర్యం మనీషాం ఋతస్య పదేకవయో నిపాంతి- యే గ్రామ్యాః పశవో విశ్వరూపాః విరూపాస్సంతో బహుధైకరూపాః అగ్నిస్తాగ్ం అగ్రే ప్రముమోక్తు దేవః—ప్రజాపతిః ప్రజయా సంవిదానః వీతగ్ స్తుకే స్తుకే యువమస్మాసు నియచ్ఛతం - ప్రప్రయజ్ఞపతిం తిర యే గ్రామ్యాః పశవో విశ్వరూపాః - విరూపాస్సంతో బహుధైకరూపాః- తేషాగ్ సప్తానామిహ రంతిరస్తు రాయస్పోషాయ సుప్రజాస్త్వాయ సువీర్యాయ ఆరణ్యాః-పశవో విశ్వరూపాః - విరూపాస్సంతో బహుధైకరూపాః—వాయుస్తాగ్ం అగ్రే ప్రముమోక్తు దేవః - ప్రజాపతిః ప్రజయా సంవిదానః- ఇడాయై సృప్తం ఘృతవచ్చరాచరం—దేవా అన్వవిందన్గుహాహితం-య ఆరణ్యాః పశవో విశ్వరూపాః - విరూపాస్సంతో బహుధైకరూపాః తేషాగ్ సప్తానామిహ రంతిరస్తు - రాయస్పోషాయ సుప్రజాస్త్వాయ సువీర్యాయ - పునశ్చేంద్రో రాజేతి దక్షిణే ఘ్రాణే- శ్వైశ్వసవ్యే ఘ్రాణే చ నిక్షిపేత్,

అథ వా సువర్ణం ఘర్మమిత్యాద్యనువాకాంతముక్త్వా పూర్వోక్త స్థానే హృక్రమాన్నిక్షిపేత్ అథాజ్యం ముఖే నినీయ పాదప్రభృతి ముఖపర్యంతం సన్తతం శేషం నినీయ దక్షిణతః పాత్రం నిరస్యదధిమధుఘృత తిల తండులాన్యస్య దత్వా ఆదిత్యాభిముఖః స్థిత్వా మైన మగ్నే విదహ శ్శృతం యదేతి ద్వాభ్యాం జ్యోతిష్మతీం త్వా సాదయామీత్యనువాకేన చ జ్వలదుల్కాకేన ఉరసిదహేత్- మైనమగ్నే విదహో మాభి శోచో మాస్యత్వచం చిక్షిపో మా శరీరం - యదా శృతం కరవో జాతవేదో థేమేనం ప్రహిణుతాత్ పితృభ్యః శృతం యదా కరసి జాతవేదో థేమేనం పరిదత్తాత్పితృభ్యః- యదా గచ్ఛాత్యసునీతి మేతామథా దేవానాం వశనీర్భవాతి- జ్యోతిష్మతీం త్వా సాదయామి జ్యోతిష్కృతం త్వా సాదయామి జ్యోతిర్విదం త్వా సాదయామి భాస్వతీం త్వా సాదయామి జ్వలంతీం త్వా సాదయామి మల్మలాభవంతీం త్వా సాదయామి దీప్యమానాం

త్వా సాదయామి రోచమానాం త్వా సాదయామ్యజస్రాం త్వా సాదయామి
బృహజ్జ్యోతిషం త్వా సాదయామి బోధయంతీం త్వా సాదయామి జాగ్ర
తీం త్వా సాదయామి- తతో నిరవశేషమగ్నిమప్రదక్షిణం ప్రాగాది క్రమే
ణానిక్షిప్య- సూర్యం తే చక్షురితి సహస్రశీర్షా ద్భ్యస్సంభూత ఇత్యనువాకా
భ్యాంచ ప్రేతముపస్థాయ సూర్యం తే చక్షుర్గచ్ఛతు వాతమాత్మా ద్యాంచగ
చ్ఛ పృథివీంచ ధర్మణా - అపో వా గచ్ఛ యది తత్ర తే హితమోషధీషు ప్రతితి
ష్ఠా శరీరైః - సహస్రశీర్షా పురుషః —— యత్ర పూర్వే సాధ్యాస్సంతి దే
వాః- అద్భ్యస్సంభూతః పృథివ్యై రసాచ్చ — సర్వం మనిషాణ- ఉరస్థమగ్నిం
యాజ్ఞియైః కాష్ఠైస్తు శమీకాష్ఠైశ్చ ప్రజ్వాల్య చితేః పశ్చాత్ ప్రాఙ్ముఖః స్థి
త్వా య ఏతస్య పథో గోప్తార ఇతి నవభిః ప్రయాసాయ స్వాహేతి ద్వాదశభిశ్చ
ప్రతిస్వాహాకారం జుహుత్వా య ఏతస్య పథో గోప్తారస్తేభ్యస్స్వాహా- గోప్తార
స్తేభ్య ఇదం- య ఏతస్య పథో రక్షితారస్తేభ్యస్స్వాహా- పథో రక్షితారస్తేభ్య
ఇదం య ఏతస్య పథోభిరక్షితారస్తేభ్యస్స్వాహా- పథోరక్షితారస్తేభ్య
ఇదం-- ఆఖ్యాత్రే స్వాహా- ఆఖ్యాత్ర ఇదం- అపాఖ్యాత్రే స్వాహా- అపాఖ్యా
త్ర ఇదం అభిలాలపతే స్వాహా- అభిలాలపత ఇదం- అపలాలపతే స్వాహా
అపలాలపత ఇదం అగ్నయే కర్మకృతే స్వాహా- అగ్నయ ఇదం యమత్రనా
ధీమస్తస్మై స్వాహా- యమాయేదం ప్రయాసాయ స్వాహా - ప్రయాసాయే
దం ఆయాసాయ స్వాహా- ఆయాసాయేదం వియాసాయ స్వాహా వియాసా
యేదం- సంయాసాయ స్వాహా- సంయాసాయేదం- ఉద్యాసాయ స్వాహా- ఉ
ద్యాసాయేదం అవయాసాయ స్వాహా- అవయాసాయేదం- శుచే స్వాహా-
శుచ ఇదం- శోకాయ స్వాహా శోకాయేదం- తప్యత్వై స్వాహా- తప్యత్వా ఇ
దం- తపతే స్వాహా- తపత ఇదం- బ్రహ్మహత్యాయై స్వాహా - బ్రహ్మహత్యా
యా ఇదం సర్వస్మై స్వాహా సర్వస్మా ఇదం- ఆజ్యస్థాలీం దర్వీం చాగ్నౌ ప్ర
హరేత్ నగ్నం దహేత్ శ్మశానవాసిచండాలమ్లేచ్ఛాదిభ్యశ్శవవస్త్రైకదేశం
పరిత్యజేత్- అథాగ్నేః పశ్చాత్ ప్రాఙ్ముఖ ఉపవిశ్య ప్రకేతునేతి నవభి ఋగ్భిః
హారిగ్ హారంతమిత్యనువాకేన షడ్భి ఋగ్భిశ్చాథర్వైవసాయ ఋగంతస్సా

చస్తత్ పరయోర్వ్యంజన విసర్జనీయయోశ్చస్థానే త్రిమాత్రిం ప్రణవము
క్త్వా తేనోత్తరార్ధర్చం సంధ్యాయ శంసేత్.

ప్రకేతునా బృహతా భాత్యగ్నిరావిశ్వాని వృషభో రోరవీతి - దివశ్చి
దంతాదుపమాముదానడపాముపస్థే మహిషో వవర్ధోం - ఇదం త ఏకం పర
ఊత ఏకం తృతీయేన జ్యోతిషా సంవిశస్వ - సంవేశన స్తనువై చారురేధి ప్రి
యో దేవానాం పరమే సధస్థోం - నాకే సుపర్ణ ముపయత్పతంతగ్ం హృ
దా వేనంతో అభ్యచక్షత త్వా హిరణ్యపక్షం వరుణస్య దూతం యమస్య యో
నౌ శకునం భురణ్యోం అతిద్రవ సారమేయౌ శ్వానౌ చతురక్షౌ శబలౌ సాధు
నా పథా - అథా పితౄన్త్సువిదత్రాగ్ం అపీతి యమేన యే సధమాదం మదం
త్యోం యౌ తే శ్వానౌ యమ రక్షితారౌ చతురక్షౌ పథిరక్షీ నృచక్షసా తా
భ్యాగ్ం రాజన్ పరిదేహ్యేనగ్ం స్వస్తి చాస్మా అనమీవం చ ధేహ్యోం ఉరుణ
సావసుతృపావులుంబలౌ యమస్య దూతౌ చరతో వశాగ్ం అను తావస్మభ్యం
దృశయే సూర్యాయ పునర్దాత్తావసుమద్యేహ భద్రోం- సోమ ఏకేభ్యః ప
వతే ఘృతమేక ఉపాసతే - యేభ్యో మధు ప్రధావతి తాగ్ంశ్చిదేవాపిగచ్ఛ
తోం - యే యుధ్యంతే ప్రధనేషు శూరాసో యే తనుత్యజః - యే వా
సహస్ర దక్షిణాస్తాగ్ంశ్చిదేవాపిగచ్ఛతోం - తపసా యే అనాధృష్యా
స్తపసా యే సువర్గతాః-తపో యే చక్రిరే మహస్తాగ్ంశ్చిదేవాపి గచ్ఛ
తోం-హరిగ్ం హరంతమనుయంతు దేవాః-విశ్వస్యేశానం వృషభం మతీనాం-
బ్రహ్మ సరూపమను మేదమాగాత్ అయనం మా వివధీర్విక్రమస్వోం-మా ఛి
దో మృత్యో మా వధీః- మా మే బలం వివృహో మా ప్రమోషీః - ప్రజాం మా
మే రీరిష ఆయురుగ్ర-నృచక్షసం త్వా హవిషా విధేమోం సద్యశ్చకమానాయ-
ప్రవేపానాయ మృత్యవే ప్రాస్మా ఆశా అశృణ్వన్ కామేనాజనయన్ పునరోం
కామేన మే కామ ఆగాత్ హృదయాద్ధృదయం మృత్యోః- యదమీషామదః ప్రి
యం-తదైతూప మామభ్యోం - పరం మృత్యో అనుపరేహి పంథాం యస్తే స్వ
ఇతరో దేవయానాత్ చక్షుష్మతే శృణ్వతే తే బ్రవీమి- మా నః ప్రజాగ్ం రీరిషో
మోత వీరోం-ప్రపూర్వ్యం మనసా వందమానః- నాధమానో వృషభం చ

షర్ణీవా॥- యః ప్రజామేకరాణ్మానుషీణాంతృష్యంయజే ప్రథమజామృత
స్యాం ఇతిశంసేత్ తతఃచితేఃపశ్చాద్దక్షిణోత్తరతో దీర్ఘాంస్త్రీన్గర్తాన్ఖా
ఖాత్వాశ్మవస్సికతాశ్చప్రకీర్య కుంభజలేన పూరయిత్వాతేషుజ్ఞాతయః ని
ష్ఠపూర్వాఃఅశ్మన్వతీరేవతీరిత్యవతేయుః-అశ్మన్వతీరీయతేస్సగ్ంరభధ్వముత్తి
ష్ఠతప్రతరతాసఖాయః-అత్రాజహామయేఅసన్నశేవాః శివాన్ వయమభి
వాజానుత్తరేమఆప్యాయస్వమదింతమేత్యనువాకేన చావగాహ్య- ఆప్యా
యస్వమదింతమసోమవిశ్వాభిరూతిభిఃభవానస్సప్రథస్తమఃగతానాంప
శ్చాత్పాలాశశాఖాశమీశాఖావాదక్షిణోత్తరే ప్రతిష్ఠాప్యతయోరగ్రే దర్భ
మయేనశుల్బేనరజ్జునాతోరణవత్ బధ్వా తయోర్మధ్యే యద్దైవ దేవస్యే
తికనిష్ఠపూర్వాంనిగచ్ఛేయుః- పశ్చాత్ గచ్ఛన్ కర్తా యద్దైవ దేవస్యేతి
మంత్రంజపిత్వా- యద్దైవదేవస్యసవితుఃపవిత్రగ్‍సహస్రధారంవితతమం
తరిక్షే యేనాపునాదింద్రమనార్తమార్త్యై తేనాహంమాగ్ సర్వతను
పునామి-యా రాష్ట్రాత్పన్నాదితిమంత్రేణభూమౌప్రతిష్ఠితేశాఖే ఉక్షిప్య
రజ్జుం ఛిత్వా- యా రాష్ట్రాత్పన్నాదపయంతి శాఖాదభిమతాన్పతిమి
చ్ఛమానాః ధాతుస్తాస్సర్వాః పవనేనపూతాః ప్రజయాస్మాన్రయ్యావర్చ
సాసగ్‍సృజాథదక్షిణస్యాంనైరృత్యాంచదిశిపృథక్ పరిత్యజేత్ తతో జ్ఞా
తయః ఉద్వయంతమసస్పరి తరణిరిత్యనువాకేన చాదిత్యముపస్థాయ
ఉద్వయం తమసస్పరి పశ్యంతో జ్యోతిరుత్తరం - దేవం
దేవత్రా సూర్యమగన్మ జ్యోతిరుత్తమం - తరణిర్విశ్వదర్శతో జ్యోతి
ష్కృదసిసూర్య-విశ్వమాభాసిరోచనంఉపయామగృహీతోసి సూర్యా
య త్వా భ్రాజ స్వత ఏష తేయోని స్సూర్యాయ త్వాభ్రాజస్వతేఽశ్మశా
న మనవేక్షమాణా ఉదకాంతంగత్వా కేశాన్ప్రకీర్య మూర్ధస్వపహా
త్యపాంసూనోప్యధాతాపునాతు సవితాపునాతు ఈయుష్టే యేత్యనువాకే
నచప్రవాహాదకేస్నానం కుర్యుః ధాతాపునాతుసవితాపునాతుఅగ్నేస్తే
జసాసూర్యస్యవర్చసా - ఈయుష్టే యే పూర్వతరామపశ్యన్వ్యుచ్ఛంతీ
ముషసంమర్త్యాసః - అస్మాభిరూనుప్రతిచక్ష్యాభూదో తే యంతి యేఅప

రీషు పశ్చాద్గర్భాం పరిదక్షిణీకృత్య పరిణహ్య అశేషే హే — స్వీకృత్య గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య అస్య ప్రథమేహని బ్రహ్మమేధసంస్కారకర్మణి మంత్రలోపే — శాస్త్రానుష్ఠితం భూయాదితి భవంతో మహాంతోనుగృహ్ణంతు బ్రాహ్మణేభ్యో యథాశక్తి దక్షిణాం దద్యాత్.

పైతృమేధికసంస్కారః.

కర్తా స్నాత్వా ఆర్ద్రవాసాః ధృతోర్ధ్వపుండ్రః-ప్రాచీనావీతి అశేషే హే—స్వీకృత్య గోత్రం శర్మాణం-ప్రేతం అముకాగ్నినా పైతృమేధికవిధినా సంస్కర్తుం యోగ్యతాసిద్ధిరస్త్వితి భవంతో మహాంతోనుగృహ్ణంత్వితి పరిషదం ప్రార్థ్య తదనుజ్ఞాతః ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతి గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రేతస్య ప్రథమేహని పైతృమేధికసంస్కారార్థం స్వస్య యోగ్యతాసిద్ధ్యర్థం సప్రపంచ త్రీణివా కృచ్ఛ్రాణి కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య హిరణ్యగర్భగర్భస్థం— ప్రయచ్ఛ మే సంస్కారకరణే యోగ్యతాసిద్ధ్యర్థం యత్కించిద్ధిరణ్యం తుభ్యమహం సంప్రదదే న మమ ఇతి దత్వా ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ సంకల్ప్య గోత్రం శర్మాణం పితరం ప్రేతమౌపాసనాగ్నినా పైతృమేధికవిధినా సంస్కరిష్యామీతి సంకల్ప్య పూర్వవల్లౌకికానాద దర్వీసంస్కారాంతం విపరీతం కృత్వా అగ్నిమప్రదక్షిణం పరిషిచ్య అగ్నేః పశ్చాత్-దర్భేషు సర్వస్య ప్రతిశీవరీ భూమిస్త్వోపస్థ ఆధితస్యోనాస్మై సుషదా భవ యచ్ఛాస్మై శర్మ సప్రథాః ఇతి దక్షిణాశిరసం ప్రేతం శాయయిత్వా ప్రేతాన్వారబ్ధః పరేయువాంసమితి ఔపాసనే హుత్వా పరేయువాంసం ప్రవతో మహీరను బహుభ్యః పంథామనపస్పశానం వైవస్వతం సంగమనం జనానాం యమం రాజానం హవిషా దువస్యేతి స్వాహా యమాయేదం పునః పరిషిచ్య హస్తాంగుష్ఠౌ పాదాంగుష్ఠౌ చ పృథక్పృథక్ శ్వేతసూత్రాభ్యాం బధ్వా శిరసి నళదమాలామాబధ్య ఔదుంబర్యామాసంద్యాముత్తానం ప్రేతం నిపాత్య ఇదం త్వా వస్త్రం ప్రథమన్వాగన్ ఇతి నవవస్త్రేణాచ్ఛాద్య పూర్వధృతవస్త్రమాదాయ అపైతదూహ యదిహాబిభః పురా- ఇష్టాపూర్తమనుసంపశ్య దక్షిణాం యథా తే దత్తం బహుధా విబం

ధుముఖశ్శ్చ చాన్వయం కృత్వా ఆచామేత్-తస్మిన్నేవాగ్నౌ జీవతండులంచ
రుం శ్రపయిత్వా చరుమభిఘార్యదక్షిణత ఉద్వాస్య పునరభిఘార్యాగ్నిం
ఖాండేసమారోప్య తత్పుత్రోభ్రాతా వా భృత్యోవాసన్నబంధుః తతో వా
హకాననుమంత్రయేత్ - ఇమాయునజ్మి తే వహ్నీ అసునీథాయ వోఢవె
యాభ్యాంయమస్యసాదనం సుకృతాచాపిగచ్ఛతాత్ - ఇతివాహకాననుమం
త్ర్య - హైరాదీయ మానం ప్రేతం పూషాత్వేతశ్చ్యావయతు ప్రవిద్వాన
నష్టపశుర్భువనస్యగోపాః సత్వైతేభ్యః పరిదదాత్ పితృభ్యోగ్నిర్దేవేభ్యః
సువిదత్రేభ్యః - అగ్రేఅగ్నిం ప్రస్థాప్య తత్పశ్చాత్ కర్తా ముక్తశిఖో గచ్ఛేత్
తతః తిలాన్ తండులాన్ చరుం పాలాశశాఖాంలోష్టాన్ హిరణ్య శకలానా
జ్యపాత్రాణి దర్భాన్ స్త్రీ ఋణముదకుంభంచ సికతాశ్చ క్రమేణ ప్రస్థాపయేత్
తతో వాహకానివీతినో మానినశ్చ గ్రామానభిముఖం ప్రేతం నిహరేయుః
గ్రామశ్మశానయోరంతరం మార్గంచతుర్ధా కృత్వా - తత్రాజ్యంచతు
ర్థాంశం గత్వా - దక్షిణాశిరసం ప్రేతం నిధాయ - సర్వస్య ప్రతిశీవరీభూమి
స్త్వోపస్థ అదితి స్యోనాస్మై సుషదాభవయచ్ఛాస్మై శర్మసప్రథాః దక్షిణ
తో లోష్టైః చరుం ప్రతిష్ఠాప్య సర్వే జ్ఞాతయోద్విధా కేశాన్విభజ్య దక్షిణా
న్కేశాన్బధ్వా సవ్యాన్విసృజ్య దక్షిణానూరూనాఘ్నానా అథో వస్త్రాణ్యవ
ధూన్వంతః కనిష్ఠపూర్వం ప్రేతం త్రిః ప్రదక్షిణం పరియంతి అపనశ్శోశుచద
ఘం అగ్నే శుశుధ్యారయిం అపనశ్శోశుచదఘం సవ్యాన్ కేశాన్బధ్వా దక్షి
ణాన్విసృజ్య సవ్యానూరూనాఘ్నానా అనవధూన్వంతః ప్రాచీనావీతిన
ఏవ అపనశ్శోశుచదఘమితి ప్రేతం త్రిః ప్రదక్షిణం కుర్యుః అపనశ్శోశుచద
ఘం దఘం —— ప్రేతస్య దక్షిణపార్శ్వే అశ్మనా త్రిస్రః కర్షూః దక్షిణాప
వర్గాః ఖాత్వా తేషు తిలోదకం దత్వా మేక్షణేన చరోస్తృతీయాంశమా
దాయ పథిభ్యోతేభ్య ఇదం బలించదామి పునస్తిలోదకం దదామి - త్రిఘు
ష్టయేత్ తత హైరాదీయమానం ప్రేతం పూషేమా ఆశా ఇతిపూర్వవదవ
దాయ పూషేమా ఆశా అనువేదసర్వాస్సో అస్మాం అభయతమేన నేషత్ స్వ
స్తిదా అఘృణిస్సర్వవీరో ప్రయుచ్ఛన్ పుర ఏతు ప్రవిద్వాన్ - తురీయమధ్వ

నోగత్వాసర్వస్యప్రతిశీవరీ— సప్రథాః- ప్రేతంనిధాయపూర్వవత్ప్రదక్షి
ణంత్రిఃపశ్చాత్ త్రిః ప్రదక్షిణంకృత్వాఅపసవ్యేనుచదఘుం— దఘుం మేక
దేశేనచరోస్తృతీయాంశమాదాయ పథిభూతేభ్యః ఇమంబలిందదామి పున
స్తిలోదకందత్వాఆదీయమానమనుమంత్రయతే- ఆయుర్విశ్వాయుః పరిపా
సతిత్వాపూషాత్వా పాతుప్రపథేపురస్తాత్ యత్రాసతేసుకృతో యత్రతేయ
యుస్తత్రత్వాదేవస్సవితాదధాతు- తురీయమధ్యనోగత్వాప్రేతంనిధాయ
సర్వస్యప్రతిశీవరీభూమిస్త్వోపస్థఅధితస్యోనాస్మైసుషదాభవయచ్ఛాస్మై
శర్మసప్రథాః- అపసవ్యేనువదఘుం అగ్నేకుద్ధృత్యేయం అపసవ్యేనువ
దఘుంపూర్వవత్ ప్రదక్షిణాదికంకృత్వాప్రేతస్యదక్షిణపార్శ్వేదక్షిణా
పవర్గాఃఖాత్వా తేషుతిలోదకంనిక్షిప్య పథిభూతేభ్యః బలిందదామిపు
నస్తిలోదకందదామి- అథాస్యకపాలానిసుసంధీనానిసంధినత్తి - యత్తే
మాదకంనతిష్ఠేత్ ఆయుర్విశ్వాయుః పరిపాసతిత్వాపూషాత్వాపాతు
ప్రపథేపురస్తాత్ యత్రాసతేసుకృతో యత్రతేయయుస్తత్రత్వాదేవస్సవితా
దధాతు- చతుర్థాంశమాదాయగత్వాచితేఃపశ్చాత్ భాగేనిధాయతత్పూ
ర్వభాగేఅగ్నింనిధాయ- ఏషావైదేవమనుష్యాణాంశాంతాదిక్ తామేవై
నాననూకారయంతి - కర్తాప్రసవ్యాదీచీందిశంగచ్ఛేయుః హిరణ్యేనప
లాశశాఖయాశమీశాఖయాతాసాముధావైబహుపర్ణశాఖయా యయాక
యాచిచ్ఛాఖయా అపేతవీతేత్యేతయాపాదేనసంమృజ్య అపేతవీతవిచస
ర్పతాతో యేత్రస్థపురాణాయేచనూతనాః- అదాదిదంయమోవసానం
పృథివ్యాఅక్రన్నిమంపితరోలోకమస్మై- ఉద్ధృత్యాసాత్యహిరణ్యశకలం
నిధాయఆజ్యబిందూన్త్వాతస్మిన్దక్షిణాగ్రాన్దర్భాన్సంస్తీర్యతేషుదక్షిణా
గ్రైర్యాజ్ఞియైఃకాష్ఠైఃదారుచితింకృత్వాదక్షిణాప్రాగగ్రైర్దర్భైరగ్నిం
దారుచితించపరిస్తీర్య దక్షిణతఃపశ్చాద్వాదర్భాన్సంస్తీర్య దక్షిణతః
ప్రాచ్యాంచఏకైకశఃదర్వీమాజ్యస్థాలీంప్రోక్షణీపాత్రంచసాదయిత్వా ర
జ్జుంఛిత్త్వాఅసంధ్యామేకైకంవంశమపనీయయథారజ్జుమప్యేతిశ్శయీత
తథాకృత్వాఏకదర్భపవిత్రేణప్రోక్షణీరుత్పూయఅంగుష్ఠం ధనమాత్రే

ఛిత్వా ఘృతం పాత్రాణి దారుచితిం చ ప్రత్యేకం ప్రోక్ష్య ఆజ్యస్థాల్యా మా
జ్యం నిరూహ్య దక్షిణతో௦ంగారాన్నిరూహ్య ఏకదర్భేణ తేష్వధిశ్రిత్య దర్భా
గ్రం ప్రేతస్యేతరేతం త్రిః పర్యగ్నిం కృత్వా దక్షిణత ఉద్వాస్య అంగారానగ్నౌ
ప్రత్యూహ్య దక్షిణాగ్రం పవిత్రం విపరీతం త్రిరుత్పూయ గ్రంథిం విస్రస్యాద్భి
స్స్పృశ్య అగ్నౌ ప్రహరతి - దర్వీం నిష్టప్య దర్భేణ సంమృజ్య పునర్నిష్టప్య
ప్రోక్ష్య నిధాయాద్భిస్సంస్పృశ్య అగ్నౌ ప్రహరతి సువర్ణగ్రహస్తాదితి సు
వర్ణేన హస్తౌ సంమృజ్య - సువర్ణం హస్తాదాదదానమృతస్య శ్రియై బ్రహ్మ
ణే తేజసే బలాయ అత్రైవత్స్వమిహ వయం సుశేవా విశ్వాస్స్పృధో అభిమాతీర్జ
యేమ - ప్రేతం దక్షిణాశిరసం చితిమారోప్య ఆజ్యబిందూన్ వాసప్రవ్యాప్య
తీమన్నసాధ్యాయన్ ఆస్యచక్షుశ్శ్రోత్రనాసికేషు దక్షిణసవ్యక్రమాన్ని
క్షిపేత్ అథ తిలతండులానాస్యే దత్వా ఆస్త్యాభిముఖస్థిత్వా అగ్నిం గృహీ
త్వా మైనమగ్నే శృతం యదేతి ద్వాభ్యాం జ్వలదుల్ముకేన ఉరసి దహేత్ - మై
నమగ్నే విదహో మాభిశోచో మాస్య త్వచం చిక్షిపో మా శరీరం - యదా శృ
తం కరవో జాతవేదో థేమేనం ప్రహిణుతాత్పితృభ్యః - శృతం యదా కరసి
జాతవేదో థేమేనం పరిదత్తాత్పితృభ్యః - యదా గచ్ఛాత్యసునీతిమేతా మథా
దేవానాం వశనీర్భవాతి సూర్యం తే చక్షురితి ప్రేతముపస్థాయ - సూర్యం తే చ
క్షుర్గచ్ఛతు వాతమాత్మా ద్యాం చ గచ్ఛ పృథివీం చ ధర్మణా అపో వా గ
చ్ఛ యది తత్ర తే హితమోషధీషు ప్రతితిష్ఠా శరీరైః - అథాగ్నేః పశ్చాత్ - ప్రా
ఙ్ముఖస్స్థిత్వా య ఏతస్య పథో గోప్తార ఇతి నవభిః ఆజ్యాహుతీర్జుహోతి ఆ
గ్నిముపసవ్యం పరిషిచ్య - స్రువేణాజ్యమాదాయ య ఏతస్య పథో గోప్తార
స్తేభ్యస్స్వాహా - పథో గోప్తారస్తేభ్య ఇదం య ఏతస్య పథో రక్షితారస్తే
భ్యస్స్వాహా పథో రక్షితారస్తేభ్య ఇదం య ఏతస్య పథోభిరక్షితారస్తేభ్య
స్స్వాహా - పథోభిరక్షితారస్తేభ్య ఇదం - ఆఖ్యాత్రే స్వాహా - ఆఖ్యాత్ర ఇదం -
అపాఖ్యాత్రే స్వాహా - అపాఖ్యాత్ర ఇదం అభిలాలపతే స్వాహా - అభిలాల
పత ఇదం అపలాలపతే స్వాహా అపలాలపత ఇదం అగ్నయే కర్మకృతే స్వా
హా - అగ్నయ ఇదం - యమత్ర నాధీమస్తస్మై స్వాహా - ఇదమాయేద ఆజ్యస్థా

ం దర్వ్యంచాగ్నౌ జుహోతి సగ్స్కందహోత్- ఘృతః పరిషిచ్యాథాగ్నేః ప
శ్చాత్-ప్రాఙ్ముఖ ఉపవిశ్య ప్రకేతు నేతి నవభిఃఋగ్భిః ప్రవంసంఖ్యాయుతం
నేత్ ప్రకేతునా బృహతా భాత్యగ్నిరారోదసీ వృషభో రోరవీతి దివశ్చిదం
తాదుపమాముదానడపాముపస్థే మహిషో వవర్ధ ఇదం త ఏకం పర ఉ
త ఏకం తృతీయేన జ్యోతిషా సంవిశస్వ సంవేశనస్తను వై చారురేధి ప్రియో దే
వానాం పరమే సధస్థే మనా కేసుపర్ణా ఉపయత్పతంతం హృదా వేనంతో అ
భ్యచక్షత త్వా హిరణ్యపక్షం వరుణస్య దూతం యమస్య యోనౌ శకునం భుర
ణ్యుమ్ అతిద్రవ సారమేయౌ శ్వానౌ చతురక్షౌ శబలౌ సాధునా పథా అథా పి
తౄన్సువిదత్రాగ్ ఉపేహి యమేన యే సధమాదం మదంతి యౌ తే శ్వా
నౌ యమ రక్షితారౌ చతురక్షౌ పథిరక్షీ నృచక్షసా తాభ్యాగ్ం రాజన్ పరిదే
హ్యేనగ్ం స్వస్తి చాస్మా అనమీవం చ ధేహి- ఉరూణసావసుతృపా వులుంబ
లౌ యమస్య దూతౌ చరతో వశాగ్ం అను- తావస్మభ్యం దృశయే సూర్యాయ పు
నర్దాతామసుమద్యేహభద్రమ్ సోమ ఏకేభ్యః పవతే ఘృతమేక ఉపాసతే-
యేభ్యో మధు ప్రధావతి తాగ్ంశ్చిదేవాపిగచ్ఛతాత్- యే యుధ్యంతే ప్రధనేషు
శూరాసో యే తనుత్యజః యే వా సహస్రదక్షిణాస్తాగ్ంశ్చిదేవాపిగచ్ఛతాత్
తపసా యే అనాధృష్యాస్తపసా యే సువర్గతాః- తపో యే చక్రిరే మహస్తా
గ్ంశ్చిదేవాపిగచ్ఛతాత్ ఇతి శంసేత్—తతః చితేః పశ్చాద్దక్షిణోత్తరదీర్ఘాం
స్త్రీన్ గర్తాన్ ఖాత్వా తేషు అనవేషు అశ్మభిః సికతాభిః ప్రకీర్య- అశ్మన్వతీ రేవ
తీస్సగ్ంరభధ్వముత్తిష్ఠత ప్రతరతా సఖాయః అత్రా జహామ యే అసన్నశేవాశ్శి
వాన్ వయమభివాజానుత్తరేమ- ఇతి కుంభజలేన పూరయిత్వా తేషు జ్ఞాతయః
కనిష్ఠ పూర్వముపతీర్య [illegible] తోరణవత్ బధ్వా త
యోర్మధ్యే [illegible] యద్వై దేవస్య సవితుః పవిత్రగ్ంస
హస్రధారం వితతమంతరిక్షే- యేనాపునాదింద్రమనార్తమార్త్యై తేనా
హం మాగ్ం సర్వతనుం పునామి- [illegible] దపయంతి శాఖా అభిము
తా నృపతిమిచ్ఛమానా ధాతుస్తాస్సవాః పశవః పూతాః ప్రజయాస్మాన్ ప్ర
[illegible] ఇతి [illegible]

థక్ష్వ పృథక్ష్వరిత్యజేత్ తతః ఉద్వయంతమసస్పరి ఇత్యాదిత్య ముపస్థాయ ఉ ద్వయంతమసస్పరి పశ్యంతో జ్యోతిరుత్తరం దేవం దేవత్రా సూర్యమగన్మ జ్యోతిరుత్తమమిత్యృక్శ్మశానమనవేక్షమాణా ఉదకాంతం గత్వా కేశాన్ విస్రస్య పాంసూనోప్య - ధాతా పునాతు సవితా పునాతు - అగ్నేస్తేజసా సూర్యస్య వర్చసా - అథ ప్రవాహోదకేన స్నానం కుర్యుః - యద్యజ్ఞాతయః ప్రేతం వ హేయుః తే సభాం ప్రదక్షిణీకృత్య దండవత్ప్రణమ్య అనుజ్ఞాప్య దివా చేదా నక్షత్రోదయాద్రాత్రౌ చేదా సూర్యోదయా ద్గ్రామాద్బహిః స్థిత్వా - పంచగవ్యం ప్రాశ్య - కృచ్ఛ్రపాదం చ కుర్యుః - జ్ఞాతయశ్చేద్బహిర్బహి ర్వాస మాత్రం కుర్యుః - కర్తా సభాం ప్రణమ్య బ్రహ్మ దండం గృహీ త్వా - స్వామినః అశేషే హే పరిషత్ — స్వీకృత్య గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రేతస్యాద్య ప్రథమేహాని పైతృమేధిక సంస్కారకర్మణి మంత్రలోపక్రి యాలోపే ద్రవ్యలోప నియమలోపే సత్యపి సర్వం యథాశాస్త్రానుష్ఠి తం భూయాదితి భవంతో మహాంతోనుగృహ్ణంతు - బ్రాహ్మణేభ్యో యథాశక్తి దక్షిణాం దద్యాత్ -

నగ్నశ్రాద్ధం -

అథ కర్తా త్రయోదశవారం సమజ్యఘృత ప్రాశనాది పునస్స్నానాం తం కృత్వా కంఠాదుపరి వాపయిత్వా స్నాత్వాద్రివాసాః కనిష్ఠపూర్వం గ్రామం ప్రవిశ్య గృహం గత్వా పాదౌ ప్రక్షాళ్య పవిత్రం గృహీత్వా ప్రాచీ నావీతీ స్వామినః అశేషే హే పరిషత్ - స్వీకృత్య గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రే తస్య నగ్నప్రచ్ఛాదనశ్రాద్ధం కర్తుం యోగ్యతాసిద్ధిమనుగ్రహాణ - తథాస్తు యోగ్యతాసిద్ధిరస్తు - ఇతి ప్రతివచనం - ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీ నావీతీ సంకల్ప్య అస్యాం తిథౌ గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రేతస్యాద్య ప్ర థమేహాని నగ్నత్వాంధత్వకాణత్వబధిరత్వమూకత్వనివృత్త్యర్థం నగ్నప్ర చ్ఛాదనైకోద్దిష్టశ్రాద్ధం ఆమరూపేణ కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య నిమిత్తస్యేద మాసనం సకలారాధనైస్స్వర్చితం - ఆమంత్ర్య ప్రోక్ష్య భూర్భువస్సువః దేవ సవితః ప్రసువ సాస్తేనుదోధదకం దత్వా పృథివీ తే పాత్రం ద్యౌరపిధానం బ్రహ్మణ

స్త్వాముఖేజుహోమి బ్రాహ్మణస్యత్వా ప్రాణాపానయోర్జుహోమ్యక్షితమ
సిమాస్యక్షేష్ఠా అముత్రాముష్మిన్ లోకేప్రేతస్య ఇదమామంశవస్త్రవేష్టిత
కుంభం ఘృతమధుపరిప్లుతకుంభం హిరణ్యం కాంస్యపాత్రీ జలపాత్ర దీపపాత్రద
క్షిణాతాంబూలసహితమిదం నగ్నప్రచ్ఛాదనశ్రాద్ధం తుభ్యమహం సంప్ర
దదే న మమ- ఇతి శ్రోత్రియాయ కులీనాయ దత్వా- తతో నింబపత్రాణి
విదశ్యాచమ్య అగ్నిముదకం గోమయం గౌరసర్షపం
గాం దూర్వాణాం ప్రవాళాన్ శాంతిలమశ్మానమృషభంచ స్పృష్ట్వా గోమ
యోపలిప్తం సుసంమృష్టం సదీపం గృహం ప్రవిశ్యాస్మిన్ దేశే ప్రాణా ఉ
త్క్రాంతాస్తం దేశం గోమయేనోపలిప్య తత్ర దూర్వాశ్చ తిలతండులాన్ సక
మిశ్రాన్ ప్రకీర్య స్వస్త్యస్తు వో గృహాణాం శివం శివం వో అస్త్వితి దీపం ఘృ
మృశ్యే.

పాషాణస్థాపనం.

అథ కర్తా స్నాత్వా ఊర్ధ్వపుండ్రాదికం ధృత్వా గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రేతస్యాద్య ప్రథమేహని పాషాణస్థాపనం కర్తుం యోగ్యతాసిద్ధిమనుగృహాణ- ఉపవిశ్య ఉపవీతి ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతి సంకల్ప్య అస్యాం తిథౌ గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రేతస్య అద్య ప్రథమేహని తటాకతీరే కుండే వాసోదకతిలోదకప్రదానార్థం పాషాణస్థాపనం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య పాషాణస్థాపనకాలే తిథివారనక్షత్రయోగకరణలగ్నేషు యో దోషస్సముజనికస్తద్దోషపరిహారార్థం యథాశక్తి హిరణ్యదానేన కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య హిరణ్యం హస్తే నిధాయ - హిరణ్యగర్భగర్భస్థం హేమబీజం విభావసోః। అనంతపుణ్యఫలదం అతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛ మే॥ ఇదం హిరణ్యం పాషాణస్థాపనకాలే తిథివార — పరిహారార్థం తుభ్యమహం సంప్రదదే న మమ ఇతి దత్వా దర్భవేష్టితం పాషాణం కుంభే విధాయ - ఆయాహి ప్రేత సోమ్య గంభీరైః పథిభిః పూర్వైః - ప్రజామస్మభ్యం దదద్రయిం చ దీర్ఘాయుత్వం చ శతశారదం చ - గోత్రం శర్మాణం పితరం ప్రేతమస్మిన్ పాషాణే ఆవాహయామి- ఆయాహి ప్రేత సోమ్య — దదతి—గోత్రాం నామ్నీం మాతరం ప్రేతామితి స్త్రీణాం - పాషాణకుండే సకలారాధనైస్స్వర్చితం అథక

త్త్రాఉపవీతిప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ సంకల్ప్య గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రేతస్యాద్య ప్రథమేహనిదహనజనిత తృష్ణాప్రసా దాహ తాపోపశమనార్థం ప్రేతాప్యాయనార్థం ప్రేతతృప్త్యర్థం తటాకతీరేకుండే వాసోదకతిలోదకప్రదానానికరిష్య ఇతిసంకల్ప్య గోత్రాయ శర్మణేపి త్రేప్రేతాయఅద్యప్రథమేహనిదహనజనిత—శాంత్యర్థం ఏతద్వాసోదకం దదామీతిసదర్భం వాసస్త్రిగుణీకృతం సవ్యేతరాభ్యాం పాణిభ్యాం పీడయిత్వాపునరేవంనిమజ్య వాసఃపీడయిత్వాపునరేవం నిమజ్య వాసఃపీడయేయుః అశక్తౌయుగపదేవత్రిన్నిమజ్య వాసఃపీడయేయుః అముక గోత్రాయాముక శర్మణేపి త్రేప్రేతాయదహనజనిత—శాంత్యర్థం ప్రేతతృప్త్యర్థం మేతత్తిలోదకందదామీతి త్రీన్ తిలోదకాంజలీన్ దద్యాః ఉత్థాయ గోత్రశర్మన్ పితుః ప్రేతఏతద్వాసోదకాన్యుపతిష్ఠ-ఏతత్తిలోదకాన్యుపతిష్ఠ- మార్జయితాంపితా ప్రేతఇతితిలోదకముత్సృజ్యఏవమహరహరాదశాహాత్ జ్ఞాతయఃకర్తాచత్రిర్వాస ఉదకందత్త్వా పూర్వదినాదుత్తరోత్తరదినేష్వేకైకాధికాంస్తిలోకాంజలీన్దద్యాత్.

అథకర్తాస్నాత్వాజలపూర్ణకుంభమాదాయ గృహంగత్వాచరుం శ్రపయిత్వా అభిఘార్యోద్వాస్య కుండసమీపంగత్వా దండవత్ ప్రణమ్య ప్రాచీనావీతిఅశేషే హే పరిషత్—స్వీకృత్యగోత్రస్యశర్మణః పితుః ప్రేతస్యాద్యప్రథమేహనిగృహద్వారేకుండే వాసోదకపిండబలి ప్రదానార్థం పాషాణస్థాపనంకర్తుంయోగ్యతాసిద్ధిమనుగ్రహాణ - ఉపవీతిప్రాణానాయమ్యప్రాచీనావీతీసంకల్ప్య అస్యాంతిథౌ గోత్రస్యశర్మణఃయజమానస్యపితుః ప్రేతస్యఅద్యప్రథమేహనివాసోదకపిండబలిప్రదానార్థం పాషాణస్థాపనంకర్తుంయోగ్యతాసిద్ధిమనుగ్రహాణ-ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్యప్రాచీనావీతీసంకల్ప్య అస్యాంతిథౌ గోత్రస్యశర్మణఃయజమానస్యపితుఃప్రేతస్యఅద్యప్రథమేహనివాసోదకపిండబలి ప్రదానార్థం పాషాణస్థాపనంకరిష్యఇతిసంకల్ప్య- పాషాణస్థాపనకాలేతిథివార నక్షత్రయోగకరణలగ్నేషుయోదోషస్సముజనితద్దోష పరిహారార్థం యథాశక్తిహిర

ణ్యరూపేణకరిష్యఇతిసంకల్ప్యహిరణ్యంగృహీత్వా - హిరణ్యగర్భగర్భస్థంహేమబీజంవిభావసోః। అనన్తపుణ్యఫలదమతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే॥ ఇదంహిరణ్యంతుభ్యమహంసంప్రదదేనమమ-పూర్వఖాదితకుండే దర్భవేష్టితంపాషాణంనిధాయ ఆయంతుహిపితరస్సోమ్యాగంభీరైఃపథిభిఃపూర్వ్యైః-ప్రజామస్మభ్యందదద్రయించదీర్ఘాయుత్వంచశతశారదంచ-గోత్రంశర్మాణంపితరంప్రేతమావాహయామి-సకలారాధనైస్స్వర్చితం.

పిండబలిప్రదానం.

ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్యప్రాచీనావీతీ గోత్రస్యశర్మణః- పితుఃప్రేతస్యఅద్యప్రథమేహనిగృహద్వారేకుండేవాసోదక పిండబలిప్రదానంచకరిష్యఇతిసంకల్ప్యదక్షిణాభిముఖ స్సవ్యంజాన్వాచ్యదర్భసంయుత వస్త్రం త్రిగుణీకృత్యగోత్రాయశర్మణేపిత్రేప్రేతాయదహనజనిత—శాంత్యర్థం ఏతద్వాసోదకందదామీతిత్రిః-కుండస్యదక్షిణతః పశ్చాద్వా దక్షిణాగ్రాన్దర్భాన్సంస్తీర్యతేషుమార్జయంతాంమమపితాప్రేతఇతితిలోదకముత్సృజ్య ఫలమూలగుడశాకదధిక్షీరఘృతేషుయద్దశ దినంలభ్యతేతేన సహతిలమిశ్రమశ్వఖురప్రమాణంపిండంఅంగుష్ఠపర్వమాత్రంబలించఅముకగోత్రాయాముకశర్మణేప్రేతాయఏతంపిండందదామీత్యేతంబలిందదామీతిదర్భేషుదత్వాఉత్థాయాంజలింబధ్వాఅముకగోత్రాముకశర్మన్ప్రేతఏతంపిండముపతిష్ఠ-ఏతంబలిముపతిష్ఠ-ఇత్యుపస్థాయగంధపుష్పధూపదీపాన్ దత్వా చరుస్థాలీంప్రక్షాళ్యతిలమిశ్రేణోదకేనపిండమప్రదక్షిణం పరిషిచ్యశేషంపిండోపరిపూర్వవదుత్సృజ్యఅన్యేనాన్నేన వాయసేభ్యో బలిందత్వా అప్సుదక్షిణాముఖఆకాశేపిండంఊర్ధ్వం ముత్క్షిప్య.

ఏకోత్తరవృద్ధిశ్రాద్ధం.

అముకగోత్రస్యాముకశర్మణఃప్రేతస్య ఏకోత్తరవృద్ధిశ్రాద్ధాన్యాముగూపేణకరిష్యఇతిసంకల్ప్య - అమూన్యాముపాన్యేకోత్తరవృద్ధిశ్రాద్ధానిశ్రోత్రియేభ్యోబ్రాహ్మణేభ్యస్సంప్రదదేనమమ ఇతితిలోదకముత్సృజ్య త్రీణిశ్రాద్ధానిసదక్షిణానిబ్రాహ్మణేభ్యోదద్యాత్ ఏవమహరహరాదశాం

షః ద్వాదశేఽహని పిండబలిప్రదానం యస్మిన్ దినే యావంతి తిలోదకాని తస్మి
న్ దినే శ్రాద్ధాని దద్యాత్.

నవశ్రాద్ధం.

అముకగోత్రస్యాముకశర్మణః ప్రేతస్య నవశ్రాద్ధమామరూపేణ కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య పక్వాన్నేన శ్రాద్ధం యస్మైకస్మైచ్ఛ్రోత్రియాయ సంప్రదద ఇతి తిలోదకముత్సృజ్య ప్రథమదినాద్యేకాదశదినాంతేషు షట్సు విషమదినేషు ఏకైకం నవశ్రాద్ధం దద్యాత్ - కుండౌ పరిశిక్ష్య మృణ్మయే పాత్రద్వయే అముకగోత్రాముకశర్మణః ప్రేతస్నాహి జలంపిబేతి క్షీరంచ పృథక్ ప్రతిదినం ప్రథమదినేవాస్థాపయేత్.

సంచయనం.

దహనదినాత్ పరేద్యుస్తృతీయే దహనదినాద్వా చతుర్థదినేవా దశాహాత్ సపిండీకరణాద్వాపూర్వం విషమదినేవాస్థిసంచయనం కుర్యాత్ - క్షీరముదుంబరశాఖామాజ్యం బృహతీఫలం నీలలోహితసూత్రే అశ్మనస్త్రికతాః కుంభౌ పాలాశశాఖేచ సంగృహ్య జ్యేష్ఠక్రమేణ శ్మశానం గత్వా ప్రాచీనావీతీ అముకగోత్రస్యాముకశర్మణః అముకప్రేతస్య అస్థిసంచయనంకర్తుం యోగ్యతాసిద్ధిమనుగ్రహాణ - తైరనుజ్ఞాతః ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ అస్యాంతిథౌ గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య అస్థిసంచయనం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య క్షీరమిశ్రేణోదకేన ఉదుంబరశాఖయా యం తే అగ్నిమమంథామేతి పంచభిః ప్రతిమంత్రమస్థీన్యవోక్ష్య - యం తే అగ్నిమ మంథామ ఋషభా ఏవప త్స్వమే - ఇమం తగ్ సమయామసి క్షీరేణచోదకేనచ యం త్వమగ్నే సమదహస్తముని ర్వాపయా పునః క్యాంబూరత్ర జాయతాం పాకదూర్వా వ్యల్కశా - శీతికే శీతికావతి హ్లాదుకే హ్లాదుకావతి మండూక్యాసు సంగమయేమగ్ స్వగ్నిగ్ శమయం తే షన్వాం ఆపశ్శముతే సంత్వనూక్యాః శం తే సముద్రియా ఆపశ్శముతే సంతువర్ష్యాః శం తే స్రవంతీస్తనువే శముతే సంతుకూప్యాః - శం తే నీహారో వర్షతు శముపృష్ణ్వావశీయతాం --- దహనదేశా ద్దక్షిణతోంగారాన్నిరూహ్య ప్రజ్వాల్య పరిస్తీర్యాజ్యం దర్వ్యాం చ సంగృహ్య పరిషి

ఛ్వాఽరణ్యేనాన్యేన వా పక్త్వేన- అవసృజపునరగ్నే సంగచ్ఛస్వ యత్రైకృష్ణ ఇతి
త్రిభిః ప్రతిమంత్రం హుత్వా. అవసృజపునరగ్నే పితృభ్యో య స్త ఆహుతశ్చ
రతిస్వధాభిః - ఆయుర్వసాన ఉపయాతు శేషం సంగచ్ఛతాం తనువా జాత
వేదస్స్వాహా- అగ్నయ ఇదం- సంగచ్ఛస్వ పితృభిస్సగ్ంస్వధాభిస్సమిష్టాపూ
ర్తేన పరమే వ్యోమన్ - యత్ర భూమ్యై వృణసే తత్ర గచ్ఛ తత్ర త్వా దేవస్సవి
తా దధాతు స్వాహా అగ్నయ ఇదం- యత్రైకృష్ణశ్శకున ఆతుతోద పిపీలస్సర్ప ఉ
త వా శ్వాపదః అగ్నిష్టద్విశ్వాదగదం కృణోతు సోమశ్చయో బ్రాహ్మణమా
వివేశ స్వాహా- అగ్నయ ఇదం పునః పరిషిచ్యాఽయుగ్మైరుదకుంభైరేకేన
వా ఉదకుంభేనా శేషాణ్యస్థీన్యవోక్షేత్ - అథ యస్యాః పునః ప్రసూతిర్న
స్యాత్ - సా విధవా వా ప్రేతస్య పత్నీ వా సవ్యే హస్తే నీలలోహిత సూత్రాభ్యాం
బృహతీఫలం బధ్వా సవ్యేన పదా శ్మానమాస్థాయ సవ్యానామికాంగుష్ఠాభ్యాం
దంతాస్థి శిరోస్థి చ ఉత్తిష్ఠాతస్తనువమిత్యాదాయ- ఉత్తిష్ఠాతస్తనువగ్ంసంభ
రస్వ మేహ గాత్రమవహా మా శరీరం- యత్ర భూమ్యై వృణసే తత్ర గచ్ఛ తత్ర
త్వా దేవస్సవితా దధాతు- ఇత్యాదాయాస్థికుంభే నిధాయ - అంసాస్థి బాహ్వ
స్థి చ ఇదంత ఏకమిత్యాదాయ కుంభే నిధాయ - పార్శ్వాస్థి శ్రోణ్యస్థి చ పర ఉ
త ఏకమిత్యాదాయ కుంభే నిధాయ ఊర్వస్థి జంఘాస్థి చ తృతీయేన జ్యోతిషా సం
విశస్వేత్యాదాయ కుంభే నిధాయ- పాదాస్థి సంవేశనస్తనువై చారురేధి ప్రి
యో దేవానాం పరమే సధస్థ ఇత్యాదాయ నిదధ్యాత్ - సర్వత్ర నేత్రే నిమీల్య
అస్థీన్యాదాయ ఉన్మీల్య కుంభే నిదధ్యాత్ - తతః కర్తా సర్వాణ్యస్థీన్యాదా
య కుంభే నిధాయ భస్మాభిస్సమూహ్య శరీరాకృతిం కృత్వా ప్రేతస్య క్షున్ని
వృత్త్యర్థం పంచభక్ష్యాణి దత్వా ఉత్తిష్ఠ ప్రేహీత్యస్థికుంభమాదాయ ఉత్తి
ష్ఠ ప్రేహి ప్రద్రవౌకః కృణుష్వ పరమే వ్యోమన్ - యమేన త్వం యమ్యా సంవి
దానోత్తమం నాకమధిరోహేమం — పాలాశమూలే శమీమూలే వా గజప్ర
మాణం పురుష ప్రమాణం వా గర్తం ఖాత్వా ఆజ్యేన గంధతోయేనాస్థీని సే
చయిత్వా గర్తే కుంభం సంధాయ మృద్భిః గర్తం పూరయేత్ అథవా వస్త్రే
ణ కుశరజ్జ్వా నా గ్రంథి బధ్వా గంగా కావేర్యాద్యాసు మహానదీషు ప్రభాసా

దిషు పుణ్యతీర్థేషు చ ప్రతిష్ఠ్య కుంభమజ్జనకాలే అఘమర్షణసూక్తం జపేత్
హిరణ్యశృంగం వరుణం ప్రపద్యే తీర్థం మే దేహి యాచితః యన్మయా భుక్త
మసాధూనాం పాపేభ్యశ్చ ప్రతిగ్రహః యన్మే మనసా వాచా కర్మణా వా దు
ష్కృతం కృతం- తన్న ఇన్ద్రో వరుణో బృహస్పతిస్సవితా చ పునన్తు పునః పు
నః- సుమిత్రా న ఆప ఓషధయస్సన్తు దుర్మిత్రాస్తస్మై భూయాసుర్యో
ఽస్మాన్ ద్వేష్టి యం చ వయం ద్విష్మః- నమో అగ్నయే ప్సుమతే నమ ఇన్ద్రాయ నమో
వరుణాయ నమో వారుణ్యై నమోఽద్భ్యః- యదపాం క్రూరం యదమేధ్యం య
దశాన్తం తదపగచ్ఛతాత్- అత్యాశనాదతీపానాద్యచ్చ ఉగ్రాత్ప్రతిగ్రహాత్
తన్మే వరుణో రాజా పాణినా హ్యవమర్శతు - సోఽహమపాపో విరజో నిర్ము
క్తో ముక్తకిల్బిషః- నాకస్య పృష్ఠమారుహ్య గచ్ఛేద్బ్రహ్మసలోకతాం- ఇమం
మే గంగే యమునే సరస్వతి శుతుద్రి స్తోమగ్ం సచతా పరుష్ణియా అసిక్నియా మరు
ద్వృధే వితస్తయార్జీకీయే శృణుహ్యా సుషోమయా- ఋతం చ సత్యం చాభీద్ధాత్త
పసోఽధ్యజాయత- తతో రాత్రిరజాయత తతస్సముద్రో అర్ణవః- సముద్రాదర్ణ
వాదధి సంవత్సరో అజాయత అహోరాత్రాణి విదధద్విశ్వస్య మిషతో వశీ-
సూర్యాచన్ద్రమసౌ ధాతా యథాపూర్వమకల్పయత్ - దివం చ పృథివీం
చాన్తరిక్షమథో సువః- యత్పృథివ్యాగ్ం రజస్స్వమాన్తరిక్షే విరోదసీ- ఇమాగ్ం
స్తదాపో వరుణః పునాత్వఘమర్షణః- ఏష భూతస్య భవ్యస్య భువనస్య గోప్తా-
ఏష పుణ్యకృతాం లోకానేష మృత్యోర్హిరణ్మయం- ద్యావాపృథివ్యోర్హిర
ణ్మయగ్ం సగ్ంశ్రితగ్ం సువః- స నస్సువస్సగ్ంశిశాధి ఆర్ద్రం జ్వలతి జ్యోతిరహ
మస్మి- జ్యోతిర్జ్వలతి బ్రహ్మాహమస్మి- యోఽహమస్మి బ్రహ్మాహమస్మి- అహ
మేవాహం మాం జుహోమి స్వాహా- అకార్యకార్యవకీర్ణీ స్తేనో భ్రూణ
హా గురుతల్పగః- వరుణోఽపామఘమర్షణస్తస్మాత్పాపాత్ప్రముచ్యతే- ర
జోభూమిస్త్వమాగ్ం రోదయస్వ ప్రవదన్తి ధీరాః పునన్తు ఋషయః పునన్
తు వసవః పునాతు వరుణః పునాత్వఘమర్షణః- ఇతి జపేత్- కుంభనిధానదే
శాత్ పశ్చాద్దక్షిణోత్తరదీర్ఘాం స్త్రీం గతాం ఖాం ల్వే త్యాజ్యస గాహ
నాం తం ప్రాక్స్నహ కర్త్రా ప్రథమ దినవత్ తద్యాత్ జాత్యస్య శేషః— రే

ము-దర్భాణామయేనకుశ్చేన తోరణవత్ బధ్వా తదూర్ధ్వే ధ్యేయవద్ద్వేశేషస్యస
పితుః—పునామి- యూరాష్ట్రాప్రిత్సన్నాదశయంతి—స్వజాథ- ఇతిమంత్రైర్బు
త్యాందిశిపృథక్పృథక్ పరిత్యజేత్ ఉద్వయంతమస ప్రతీత్యాదిత్యముపస్థా
య ఫాతా పునాతుసవితాపునాతు-అగ్నిస్తేజసా సూర్యస్యవర్చసా- ఉప
వీతీ-సభాంప్రణమ్యప్రదక్షిణీకృత్య-ప్రాచీ—గోత్రస్యశర్మణః ప్రేతస్యఅ
స్థిసంచయనకర్మణీమంత్రలోపే—యథాశాస్త్రానుష్ఠానంభూయాదితి
భవంతోమహాంతోనుగృహ్ణంతు-తైరంగీకృతే బ్రాహ్మణేభ్యో యథాశక్తి ద
క్షిణాందద్యాత్-

అగ్నినష్టప్రాయశ్చిత్తం-

యదిశ్మశానాగ్నిర్నష్టస్యాత్ తదా అముకగోత్రస్యాముకశర్మణః ప్రేత
స్యశ్మశానాగ్నిసంధానంకరిష్య ఇతిసంకల్ప్య-అపహతాఅసురారక్షాంసివేదిషద ఇతి
ద్వాభ్యాం తద్భస్మప్రోక్ష్య అయంతేయోనిర్బుత్వియ ఇతిసమిధిభస్మారో
ప్యాజుహ్వానఉద్బుధ్యస్వేతిద్వాభ్యాంలౌకికాగ్నౌతాంసమిధమాధాయ
ప్రజ్వాల్యపరిస్తీర్యాజ్యందర్వ్యాంసంస్కృత్యపరిషిచ్య యాశ్చాగ్నిసీత్యే
తయాగ్నిహోత్రేతేస్యానువాకేన శాలాహుతింబ్రాహ్మణ ఏకహోతేతిద
శభిర్మనోజ్యోతిర్జుషతాం ఆత్మనోమిన్దాపునరగ్నిర్భూరగ్నయే భూరగ్నయే
భూరగ్నయేచేతి ద్వాదశభిర్వ్యస్తాభిస్సమస్తాభిర్వ్యాహృతిభిరనా
జ్ఞాతమిత్యాదిభిస్చహుత్వాపూర్వవత్పరిషిచ్య తస్మిన్నగ్నౌసంచయనహో
మంకుర్యాత్.

అథకర్తాస్నాత్వా ఊర్ధ్వపుండ్రాదికంధృత్వా యథాశక్తి దక్షిణాం
గృహీత్వాదండవత్ప్రణమ్యప్రాచీనావీతీ-అశేషే హే పరిషత్ భవత్పాద
మూలేమయాసమర్పితామిమాంసౌవర్ణీంయత్కించిద్దక్షిణాం యథోక్తదక్షిణా
మివస్వీకృత్య గోత్రస్యశర్మణః పితుః ప్రేతస్య అగ్నినష్ట ప్రాయశ్చిత్తం క
ర్తుంయోగ్యతాసిద్ధిమనుగృహాణ-ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ
సంకల్ప్య- అస్యాం శుభతిథౌ గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రేతస్య అగ్నినష్టప్రా
యశ్చిత్తంకరిష్య ఇతిసంకల్ప్య- ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ

శ్రీభగవదాజ్ఞయా భగవత్ప్రీత్యర్థం మమపితుః ప్రేతస్యశ్మశానాగ్నినాశ
ప్రాయశ్చిత్తార్థం ప్రాజాపత్యకృచ్ఛ్రత్రయం యథారూపంచిత్ హిరణ్య
రూపేణకరిష్యే హిరణ్యగర్భగర్భస్థం హేమబీజం విభావసోః॥ అనంతపు
ణ్యఫలదమతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే॥ ఇదం కృచ్ఛ్రత్రయప్రత్యామ్నాయం య
థాశక్తి హిరణ్యం తుభ్యమహం సంప్రదదే నమమ - ఇతి శ్రోత్రియాయ బ్రాహ్మ
ణాయదత్వా. అపహతా అసురా రక్షాగ్ంసి పిశాచా యేక్షయంతి పృథివీమను
అన్యత్రేతోగచ్ఛంతుయత్రైషాంగతంమనః - శన్నో దేవీరభిష్టయ ఆపోభ
వంతుపీతయే - శంయోరభిస్రవంతునః ఇతిద్వాభ్యాంతత్స్థానాద్భిః ప్రో
క్ష్య అయంతే యోనిఋత్వియో యతో జాతో అరోచథాః - తంజానన్నగ్న
ఆరోహాథానోవర్ధయారయిం ఇతిమంత్రేణభస్మనిసమిధం సమారోప్య
ఆజుహ్వానస్సుప్రతీకః పురస్తాదగ్నేస్వాం యోనిమాసీదసాధ్యా. అస్మిన్త్స
ధస్థే అధ్యుత్తరస్మిన్ విశ్వేదేవాయజమానశ్చ సీదత - ఉద్బుధ్యస్వాగ్నే ప్ర
తిజాగృహ్యేనమిష్టాపూర్తే సగ్ంసృజేథామయంచ - పునఃకృణ్వగ్ంస్త్వా పి
తరంయువానమన్వాతాగ్ంసీత్త్వయి తంతుమేతం - ఇతి ద్వాభ్యాంలౌకికాగ్ని
తాంసమిధమాధాయ - అగ్నిప్రతిష్ఠాదిపరిషేచనాంతం విపరీతం కృత్వా ద
ర్వ్యాఽఽజ్యమాదాయ-ఓం అయాశ్చాగ్నేస్యనభిశస్తిశ్చ సత్యమిత్త్వమయా అసి-
అయసా మనసా ధృతో యసా హవ్యమూహిషే యానో ధేహి భేషజం స్వా
హా-అగ్నయ ఇదం న మమ-అగ్నిర్హోతా అశ్వినాధ్వర్యూ-త్వష్టాగ్నీత్-మిత్ర
ఉపవక్తా-సోమస్సోమస్య పురోగాః-శుక్రశ్శుక్రస్య పురోగాః-శ్రాతాస్త ఇం
ద్రసోమాః-వాతాపేర్హవనశ్రుతస్స్వాహా-అగ్నయ ఇదం-బ్రహ్మణఏక
హోతా-సయజ్ఞః-సమేదదాతు ప్రజాం పశూన్పుష్టిం యశః- యజ్ఞశ్చ మే భూ
యాత్స్వాహా-బ్రహ్మణ ఇదం-అగ్నిర్ద్విహోతా సభర్తా-సమేదదాతు
ప్రజాంపశూన్పుష్టింయశః- భర్తాచమే భూయాత్స్వాహా - అగ్నయ ఇదం-
పృథివీత్రిహోతా-సప్రతిష్ఠా సమేదదాతు ప్రజాంపశూన్పుష్టింయశః ప్రతి
ష్ఠాచమేభూయాత్స్వాహా - పృథివ్యా ఇదం-అంతరిక్షంచతుర్హోతా - సవి
ష్ఠాః-సమేదదాతు ప్రజాంపశూన్పుష్టింయశః విష్ఠాశ్చమేభూయాత్స్వాహా

అంతరిక్షాయేదం - వాయుః పంచహోతా - స ప్రాణః స మే దదాతు ప్ర
జాం పశూన్పుష్టిం యశః - ప్రాణశ్చ మే భూయాత్ స్వాహా - వాయవ ఇదం -
చన్ద్రమా షడ్ఢోతా - స ఋతూన్కల్పయాతి - స మే దదాతు ప్ర
జాం పశూన్పుష్టిం యశః - ఋతవశ్చ మే కల్పంతాగ్ం స్వా
హా - చంద్రమస ఇదం - అన్నగ్ం సప్తహోతా - స ప్రాణస్య ప్రాణః - స మే ద
దాతు ప్రజాం పశూన్పుష్టిం యశః ప్రాణస్య చ మే ప్రాణో భూయాత్ స్వా
హా - అన్నాయేదం - ద్యౌరష్టహోతా - సోనాధృష్యః - స మే దదాతు ప్ర
జాం పశూన్పుష్టిం యశః అనాధృష్యశ్చ భూయాసగ్ం స్వాహా - దివ ఇదం - ఆ
దిత్యో నవహోతా - స తేజస్వీ - స మే దదాతు ప్రజాం పశూన్పుష్టిం యశః తే
జస్వీ చ భూయాసగ్ం స్వాహా - ఆదిత్యాయేదం - ప్రజాపతిర్దశహోతా -
స ఇదగ్ం సర్వం - స మే దదాతు ప్రజాం పశూన్పుష్టిం యశః సర్వం చ మే భూ
యాత్ స్వాహా - ప్రజాపతయ ఇదం - మనో జ్యోతిర్జుషతామాజ్యం విచ్ఛి
న్నం యజ్ఞగ్ం సమిమం దధాతు - యా ఇష్టా ఉషసో నిమ్రుచశ్చ తాస్సందధా
మి హవిషా ఘృతేన స్వాహా - మనసే జ్యోతిష ఇదం - యన్మ ఆత్మనో మిందాభూ
దగ్నిస్తత్పునరాహార్జాతవేదా విచర్షణిః స్వాహా. అగ్నయ ఇదం - పునర
గ్నిశ్చక్షురదాత్పునరింద్రో బృహస్పతిః పునర్మే అశ్వినా యువం చక్షురాధ
త్తమక్ష్యోః స్వాహా - ఆత్మన ఇదం - భూరగ్నయే పృథివ్యై స్వాహా - అగ్న
య ఇదం భువో వాయవే అంతరిక్షాయ స్వాహా - వాయవేంతరిక్షాయేదం -
సువరాదిత్యాయ దివే స్వాహా. ఆదిత్యాయ దివ ఇదం భూర్భువస్సువశ్చంద్ర
మసే దిగ్భ్యశ్చ స్వాహా - చంద్రమసే దిగ్భ్య ఇదం భూరన్నమగ్నయే పృథివ్యై
స్వాహా - అగ్నయే పృథివ్యా ఇదం - భువోన్నం వాయవేంతరిక్షాయ స్వా
హా - వాయవేంతరిక్షాయేదం - సువరన్నమాదిత్యాయ దివే స్వాహా - ఆది
త్యాయ దివ ఇదం భూర్భువస్సువరన్నం చంద్రమసే దిగ్భ్యః స్వాహా - చం
ద్రమసే దిగ్భ్య ఇదం భూరగ్నయే చ పృథివ్యై చ మహతే చ స్వాహా - అగ్న
యే పృథివ్యై మహత ఇదం - భువో వాయవే చాంతరిక్షాయ చ మహతే చ
స్వాహా - వాయవేంతరిక్షాయ మహత ఇదం. సువరాదిత్యాయ చ దివే చ మహ

తేచ స్వాహా- ఆదిత్యాయ దివే మహత ఇదం భూర్భువస్సువశ్చంద్రమసే చ న
క్షత్రేభ్యశ్చ దిగ్భ్యశ్చ మహతే చ స్వాహా- చంద్రమసే నక్షత్రేభ్యో దిగ్భ్యశ్చ
మహత ఇదం భూస్స్వాహా- అగ్నయ ఇదం- భువస్స్వాహా- వాయవ ఇదం- సు
వస్స్వాహా- సూర్యాయేదం- ఓం భూర్భువస్సువస్స్వాహా- ప్రజాపతయ
ఇదం - అనాజ్ఞాతం యదాజ్ఞాతం యజ్ఞస్య క్రియతే మిథు- అగ్నే తదస్య కల్ప
య త్వగ్ం హి వేత్థ యథాతథగ్ం స్వాహా- అగ్నయ ఇదం - పురుషసంమితో య
జ్ఞో యజ్ఞః పురుషసంమితః - అగ్నే తదస్య కల్పయ త్వగ్ం హి వేత్థ యథాతథగ్ం
స్వాహా- అగ్నయ ఇదం- యత్పాకత్రా మనసా దీనదక్షా న. యజ్ఞస్య మన్వతే
మర్తాసః- అగ్నిష్టద్ధోతా క్రతువిద్విజానన్ యజిష్ఠో దేవాగ్ం ఋతుశో య
జాతి స్వాహా అగ్నయ ఇదం శ్రీవిష్ణవే స్వాహా - శ్రీవిష్ణవే పరమాత్మన ఇదం
అగ్నిం ప్రదక్షిణం పరిషిచ్య ఇత్యగ్నినష్ట ప్రాయశ్చిత్తం కృత్వా తస్మిన్న
గ్నౌ సంధానహోమం కుర్యాత్

అథ దశాహః-

అథ దశమేహని మహతీ ప్రేతస్య తృప్తిర్భవతి - తన్నివృత్త్యర్థం నిత్యోదక
దానాదేః పూర్వం ప్రభూతబలిం పశ్చాద్వా కుర్యాత్ కర్తా స్నాత్వా ఊ
ర్ధ్వపుండ్రాదికం ధృత్వా। ప్రాచీనావీతి అశేషే హే పరిషత్ — స్వకృత్య గో
త్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య దశమేహని మహత్ తృప్తి నివృత్త్యర్థం ప్రభూతబలి
ప్రదానం కర్తుం యోగ్యతాసిద్ధిమనుగ్రహాణ తైరనుజ్ఞాతః ఉపవీతీ ప్రాణా
నాయమ్య ప్రాచీనావీతి శ్రీగోవిందేత్యాది - అస్యాం తిథౌ గోత్రస్య శర్మ
ణః ప్రేతస్య దశమేహని మహత్ తృప్తి నివృత్త్యర్థం ప్రభూతబలిప్రదానం క
రిష్య ఇతి సంకల్ప్య పునః ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతి గోత్రస్య శర్మ
ణః ప్రేతస్య దశమేహని ప్రభూతబలిప్రదానకాలే తిథివారనక్షత్ర — పరి
హారార్థం యథాశక్తి హిరణ్యరూపేణ కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య హిరణ్యగర్భ—
ప్రయచ్ఛ మే॥ ఇదం హిరణ్యం తుభ్యమహం సంప్రదదే న మమ ఇతి దత్త్వా కుండ
స్య దక్షిణతః పశ్చాద్వా దక్షిణాగ్రాన్ దర్భాన్ సంస్తీర్య ప్రభూతబలిప్రదా
స్థానే ఇదమాసనం మార్జయతామితి దర్భేషు తిలోదకముత్సృజ్య గో

త్రాయశర్మణే పిత్రే ప్రేతాయ ఏతం ప్రభూతబలిం దదామి ఏతాని నానా వ్యంజనసూపాపూపపృథుకఫలాని దదామి - గంధపుష్పతాంబూలాని ద దామీతి దత్వా ఉత్థాయ గోత్రక శర్మాణం పితః ప్రేత ప్రభూతబలిముపతిష్ఠ ఏతాని నానావ్యంజన సూపాపూపపృథుక ఫలాన్యుపతిష్ఠ - గంధపుష్ప తాంబూలాన్యుపతిష్ఠ ఇత్యుపస్థాయ పాత్రస్థేన తిలోదకేన పూజ యతామిత్యుత్సృజ్య వాయసేభ్యో బలిం దత్వా ప్రభూతం తటాకే నిక్షిపేత్ -

పాషాణోత్థాపనం-

అథ కర్తా స్నాత్వా ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ అస్యాం తిథౌ అముకగోత్రస్యాముకశర్మణః ప్రేతస్య అద్య దశమేహని గృహద్వారే కుండే పాషాణోత్థాపనం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య ఉత్థాయ గోత్ర శర్మన్ పి తః ప్రేత అస్మాత్పాషాణాదుత్తిష్ఠ ఇతి పాషాణాదుత్థాప్య వస్త్రేణాచ్ఛాద్య కుండే యవాక్ప్రక్షిప్య అద్భిః కుండం పూరయిత్వా తటాకతీరే కుండే ప్య సంకృత్వా పాషాణద్వయం పిండవత్ప్రక్షిప్య స్నాయాత్ తతః కర్తా స ర్వాంగవపనం కుర్యాత్ - దశమేహని కుకవా సరిత్స్వజ్ఞాతయః పూర్వే ద్యుః - పుత్రాస్తు తస్మిన్నేవ దినే వాపయేయుః ప్రతిదినముదకదానం తు ద శక్త్యాజ్ఞాతయః దశమేహని కనిష్ఠపూర్వకం సర్వాంగవపనం కృత్వా పాషా ణోద్వాసనాత్పూర్వం త్రింశద్వాసోదకాని పంచ సప్తతి తిలోదకా నిదద్యుః-

అథ శాంతిహోమః

అథ దశమేహని వపనానంతరం గ్రామస్థానే సోమమజ్యోతిస్తాసంభ వేయత్రకుత్రాపి వృక్షమూలే వా పవిశతి యజ్ఞోపవీతీ ప్రాణానాయమ్య శ్రీ గోవిందేత్యాది — అస్యాం శుభతిథౌ గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య దశమేహని అ ఘనిర్హరణార్థం శాంతిహోమం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య లౌకికాగ్నిం ప్రతి ష్ఠాప్య ప్రాగగ్రైర్దర్భైః ప్రాగాదిక్రమేణ ప్రదక్షిణం పరిస్తీర్య - తతః లో హితం చర్మానడుహం ప్రాచీనాగ్రీవముత్తరలోమ మాస్తీర్య తస్మిన్నేతసమా లినోజ్ఞాతీన్నారోపయంతి - ఆరోహతాయుర్జరసం గృణానా అనుపూ

త్వష్టాయుతే నూనాన్యుతిష్ఠ - ఇషం త్వష్టా సుజనిమా సురత్నో దీర్ఘమాయుః క
రతుజీవసే వః - ఇతి కనిష్ఠప్రాగ్వసూరో ప్యయథాహాన్యనుపూర్వంభవంతి
యథర్తవ ఋతుభిర్యంతి క్లృప్తాః - యథా న పూర్వమపరో జహాత్యేవా ధా
తరాయూంషి కల్పయైషాం - ఇతి జ్యేష్ఠప్రభృతి క్రమేణ ... ఉత్వా - అత్ర
ప్రయోగాద్వ్యాజ్యం నారఙ్గదర్వ్యాం ప్రతిలోమం సంగృహ్య త్యజత్వాం సమం
ప్రదక్షిణమగ్నింపరిషిచ్య హితే అగ్నే అపనశ్శోశుచదఘమితి ద్వాభ్యాంచ
సంగృహీతందర్వ్యాగ్నౌ ... త్వా - నహితే అగ్నే తనువై క్రూరంచకా
రమర్త్యః - కపిర్బభస్తి తేజనంపునర్జరాయుగౌరివ స్వాహా అగ్నయే శుచయ
ఇదం - అత్ర ప్రతిస్వాహాకారం ... సమ్మిశ్య ... త్వా హుతశేషమాజ్యం ... -
అపనశ్శోశుచదఘమగ్నే శుశుగ్ధ్యారయిం - అపనశ్శోశుచదఘంమృత్యవే
స్వాహా - అగ్నయే శుచయ ఇదం - సకృద్గృహీత్వా - అపనశ్శోశుచదఘమ
గ్నే శుశుగ్ధ్యారయిం అపనశ్శోశుచదఘం స్వాహా - అగ్నయే శుచయ ఇదం
సుక్షేత్రియా సుగాతుయా వసూయా చ యజామహే అపనశ్శోశుచదఘం
స్వాహా అగ్నయే శుచయ ఇదం ప్రయద్భందిష్ఠ ఏషాం ప్రాస్మాకాసశ్చ సూర
యః - అపనశ్శోశుదఘం స్వాహా అగ్నయే శుచ ఇదం - ప్రయదగ్నేస్సహ
స్వతో విశ్వతో యంతి సూరయః అపనశ్శోశుచదఘం స్వాహా అగ్నయే శుచ
య ఇదం - ప్రయత్తే అగ్నే సూరయో జాయేమహి ప్రతేవయం - అపనశ్శోశు
చదఘం స్వాహా - అగ్నయే శుచయ ఇదం - త్వంహి విశ్వతోముఖ విశ్వతః పరిభూ
రసి - అపనశ్శోశుచదఘం స్వాహా అగ్నయే శుచయ ఇదం - ద్విషో నో విశ్వతోము
ఖాతి నావేవ పారయ - అపనశ్శోశుచదఘం స్వాహా - అగ్నయే శుచయ ఇదం
స నస్సింధుమివ నావయాతి పర్షా స్వస్తయే - అపనశ్శోశుచదఘం స్వాహా -
అగ్నయే శుచయ ఇదం - ఆపః ప్రవణాదివ యతీరపాస్మత్స్యందతామఘం
అపనశ్శోశుచదఘం స్వాహా అగ్నయే శుచయ ఇదం - ఉద్వనాదుదకానీవాపా
వాపాస్మత్స్యందతామఘం - అపనశ్శోశుచదఘం స్వాహా - అగ్నయే శుచ
య ఇదం - దర్వ్యాం ప్రస్తుత్య ... అగ్నిం పరిషిచ్య అగ్నేరుత్తరతో లోహి
తమనడ్వాహం ప్రాఙ్ముఖమవస్థాపయేత్ - తం ... తయోః అనడ్వాహము

న్వారభామహే స్వస్తయే - స న ఇంద్ర ఇవ దేవేభ్యో వహ్నిస్సంపారణో భవ - ఇ
తి కనిష్ఠప్రథమా అన్వాగచ్ఛేయుః. ఇమే జీవా ఇత్యనడుహా సహ ప్రాచీం దిశం గచ్ఛే
యుః ఇమే జీవా వి మృతైరావవృత్రన్నభూద్భద్రా దేవహూతిర్నో అద్య ప్రాం
చో అగామ నృతయే హసాయ ద్రాఘీయ ఆయుః ప్రతరాం దధానాః - పశ్చాత్
గచ్ఛేత్కర్తా వేతసశాఖామేకాం చ సహ గృహీత్వా తాభ్యామనడుత్పదా
ని మృత్యోః పదమితి నూజర్యాత్ - మృత్యోః పదం యోపయంతో యదైమ
ద్రాఘీయ ఆయుః ప్రతరాం దధానాః ఆప్యాయమానాః ప్రజయా ధనేన శు
ద్ధాః పూతా భవథ యజ్ఞియాసః - గత్వా జ్ఞాతీన్ ప్రస్థాప్య జీవతాం మృతానా
మంతరం భవేదితి మనసా ధ్యాత్వా - జ్ఞాతిభ్యో దక్షిణతః ఇమం జీవేభ్య ఇతి అ
శ్మానం స్థాపయిత్వా - ఇమం జీవేభ్యః పరిధిం దధామి మైషాం ను గాదపరో
అర్థమేతం - శతం జీవంతు శరదః పురూచీస్తిరో మృత్యుం దధ్మహే పర్వతే
న - పాత్రస్థం సంపాతాజ్యం జ్ఞాతిస్త్రీణామంజలిషు ఇమా నారీరవిధవాస్సు
పత్నీరాంజనేన సర్పిషా సంమృశంతాం - అనశ్రవో అనమీవాస్సుశేవా ఆరో
హంతు జనయో యోనిమగ్రే ఇతి నినయేత్ - తాస్తేన ముఖే విమృజ్య యదాంజ
నమితి ధృత్వా - యదాంజనం త్రైకకుదం జాతం హిమవతస్పరి - తేనామృత
స్యాస్యూం తేనా రాతీర్జంభయామసి - యథా త్వముద్భినత్సీతి పృథివ్యామోష
ధీస్తంబం ప్రతిష్ఠాప్య. యథా త్వముద్భినత్స్యోషధే పృథివ్యా అధి - ఏవమిమ
ఉద్భిందంతు కీర్త్యా యశసా బ్రహ్మవర్చసేన - దీపహస్తాః స్త్రీరగ్రతో గృ
హం ప్రస్థాపయేత్ -

ఆనందహోమః -

తతః తత్ర వా గృహోత్తరపూర్వదేశే వా ఆనందహోమం కరోతి - ప్రా
ణానాయమ్య అస్యాం శుభతిథౌ ఆనందావాప్త్యర్థం ఆనందహోమాఖ్యం
కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య అగ్నిప్రతిష్ఠాదిపరిషేచనాంతం పూర్వవత్కృత్వా ఆ
నందాయ న వై తత్రేతి ద్వాభ్యాం వారణద్రవ్యేణ గ్రేణ చతుర్గృహీతం హు
త్వా ఆనందాయ ప్రమోదాయ పునరాగాం స్వాన్గృహాన్ - అపనశ్శోశుచ
దఘం స్వాహా అగ్నయే ఆనందాయేదం - న వై తత్ర ప్రమీయతే గౌరశ్వః పురు

షః పశుః- యత్రేవం బ్రహ్మక్రియతే పరిధిర్జీవనాయకమపన శ్లోకశచదఘం
స్వాహా అగ్నయఆనందా మోదం ప్రాణానాయమ్య శ్రీభగవదాజ్ఞయా—
ప్రీత్యర్థం ఆనందహోమాఖ్యకర్మణిమధ్యేసంభావితమంత్రతంత్రస్వరవర్ణ
ఃధి ఏపర్యాసన్యూనాతిరిక్తప్రాయశ్చిత్తార్థం సర్వ ప్రాయశ్చిత్తహోమ
మం హోష్యామీతిసంకల్ప్య ఓంభూర్భువస్సువస్స్వాహా - ప్రజాపత
యఇదం- అనాజ్ఞాతం—యథాతథగ్‌స్వాహా-అగ్నయఇదం-పురుషసంహి
తో—తథగ్ స్వాహా-అగ్నయఇదం-యత్పాకత్రామనసా—యజాతిస్వాహా-
అగ్నయఇదం - శ్రీవిష్ణవేస్వాహా- శ్రీవిష్ణవేపరమాత్మనఇదం-దర్వీం ప్ర
హృత్య పూర్వవదగ్నింపరిషిచ్య అగ్నిముపస్థాయ గృహంగత్వా పుణ్యా
హంవాచయిత్వా తేనజలేనగృహాదికం ప్రోక్ష్య యవాదనం ప్రీహ్యాద
నంవాజ్ఞాతిభిస్సహయవోసియవయాస్మదఘాద్వేషాగ్‌సీతిభుంజీత - బ్రా
హ్మణేభ్యోయథాశక్తిదక్షిణాందద్యాత్-

ఏకాదశాహః

ఏకాదశేహనికర్తాస్నాత్వా ఊర్ధ్వపుండ్రాదికంధృత్వా ప్రాణానా
యమ్య సంకల్ప్య అస్యాంతిథౌ గోత్రస్యశర్మణఃపితుః ప్రేతస్య అద్య
ఏకాదశేహని సర్వోపకరణశుద్ధ్యర్థం గృహశుద్ధ్యర్థం శుద్ధిపుణ్యాహం
వాచయిష్యే - పుణ్యాహంకృత్వా పుణ్యాహజలేనగృహం ప్రోక్ష్య వస్త్రా
దిశోధనార్థంరజకాయదత్వాప్రాతఃకాలఏవ వృషోత్సర్జనం కుర్యాత్-
లోహితోయస్తువర్ణేన ముఖేపుచ్ఛేచ పాండరః। శ్వేతఃఖురవిషాణాభ్యాం
సవృషోనీలఉచ్యతే॥ ఇత్యుక్తలక్షణంవా సవర్ణం కృష్ణవర్ణంవా యథా
సంభవంవృషభముత్సృజేత్ - ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీఅస్యాంతి
థౌగోత్రస్యశర్మణఃపితుః ప్రేతస్యాద్యఏకాదశేహని నవశ్రాద్ధంకరిష్యే
నవశ్రాద్ధమిదమామంసోపస్కరంసవ్యంజనంసదక్షిణాకం సతాంబూలం
తుభ్యమహం.సంప్రదదేనమమ ఇతిదత్వా -

వృషోత్సర్జనం-

ఉప--ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ అస్యాంతిథౌ గోత్రస్య శర్మ

ణః పితుః ప్రేతస్యాద్యైకాదశేహని పాపక్షయార్థం ప్రేతత్వవిమోచనార్థం వృషోత్సర్జనం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య వృషం స్నాపయ్యాలంకృత్య యథాదేవతాభక్తిపూర్వం తచ్చిహ్నం దక్షిణపాదమూలే అగ్నితప్తేనాయసేన విలిఖ్య పిశంగరూపస్తన్నస్తురీపమితి ద్వాభ్యాం మంత్రాభ్యాం క్రమేణ దక్షిణవామయోః కర్ణయోః దక్షిణే కర్ణే వాజపిత్వా - పిశంగరూపస్సుభరో వయోధాః శ్రుష్టీవీరో జాయతే దేవకామః - ప్రజాం త్వష్టా విష్యతు నాభిమస్మే అథా దేవానామప్యేతు పాథః - తం నస్తురీపమధ పోషయిత్ను దేవత్వష్టర్విరరాణస్స్యస్వ - యతో వీరః కర్మణ్యస్సుదక్షో యుక్తగ్రావా జాయతే దేవకామః - ఋచాం ప్రాచీమిత్యనువాకేన తిలమిశ్రజలం పాయయిత్వా - ఋచాం ప్రాచీ మహతీ దిగుచ్యతే - దక్షిణామాహుర్యజుషామపారాం - అథర్వణామంగిరసాం ప్రతీచీ - సామ్నాముదీచీ మహతీ దిగుచ్యతే - ఋగ్భిః పూర్వాహ్ణే దివి దేవ ఈయతే - యజుర్వేదే తిష్ఠతి మధ్యే అహ్నః - సామవేదేనాస్తమయే మహీయతే - వేదైరశూన్యస్త్రిభిరేతి సూర్యః - ఋగ్భ్యో జాతాగ్ం సర్వశో మూర్తిమాహుః - సర్వా గతిర్యాజుషీ హైవ శశ్వత్ - సర్వం తేజస్సామరూప్యగ్ం హ శశ్వత్ సర్వగ్ం హేదం బ్రహ్మణా హైవ సృష్టం ఋగ్భ్యో జాతం వైశ్యం వర్ణమాహుః - యజుర్వేదం క్షత్రియస్యాహుర్యోనిం - సామవేదో బ్రాహ్మణానాం ప్రసూతిః - పూర్వే పూర్వేభ్యో వచ ఏతదూచుః - ఆదశేమగ్నించిన్వానాః - పూర్వే విశ్వసృజోఽమృతాః - శతం వర్షసహస్రాణి - దీక్షితాస్సత్రమాసత - తప ఆసీద్గృహపతిః. బ్రహ్మ బ్రహ్మాభవత్స్వయం - సత్యగ్ం హ హోతైషామాసీత్ - యద్విశ్వసృజ ఆసత - అమృతమేభ్య ఉదగాయత్ - సహస్రం పరివత్సరాన్ - భూతగ్ం హ ప్రస్తోతైషామాసీత్ - భవిష్యత్ప్రతిచాహరత్ - ప్రాణో అధ్వర్యురభవత్ - ఇదగ్ం సర్వగ్ం సిషాసతాం - అపానో విద్వానావృతః - ప్రతిప్రాతిష్ఠదధ్వరే - ఆర్తవా ఉపగాతారః - సదస్యా ఋతవోఽభవన్ - అర్ధమాసాశ్చ మాసాశ్చ చమసాధ్వర్యవోఽభవన్ అశగ్ంసద్బ్రహ్మణస్తేజః - అచ్ఛావాకోఽభవద్యశః - ఋతమేషాం ప్రశాస్తాసీత్ యద్విశ్వసృజ ఆసత - ఊర్గ్రాజానముదవహాత్ - ధ్రువగోపస్సహోఽభవత్ - ఓజోఽభ్యష్టౌద్గ్రావ

ఘ్నాః-యద్విశ్వసృజఆసత- అపచితిః పోత్రీయామయజత్- నేష్ట్రీయామయజ
త్త్విషిః -ఆగ్నీధ్రీద్విదుషీసత్యం - శ్రద్ధా హైవాయజత్స్వయం-ఇరాప
త్నీ విశ్వసృజాం.ఆకూతిరపినద్ధవిః_ఇధ్మగ్ హక్షుచ్చైభ్య ఉగ్రే-తృష్ణాచావ
హతాముభే వాగేషాగ్ సుబ్రహ్మణ్యాసీత్- ఛందోయోగాన్ విజానతీ-కల్ప
తంత్రాణితన్వానాహః.సగ్స్థాశ్చ సర్వశః- అహోరాత్రే పశుపాల్యౌ- ము
హూర్తాః ప్రేష్యా అభవన్-మృత్యుస్తదభవద్ధాతా- శమితోగ్రో విశాంప
తిః—విశ్వసృజః ప్రథమాస్సత్రమాసత-సహస్రసమం ప్రసుతేన యంతః- త
తో హజజ్ఞే భువనస్య గోపాః - హిరణ్మయశ్శకునిర్బ్రహ్మనామ- యేన సూ
ర్యస్తపతి తేజసేద్ధః-పితా పుత్రేణ పితృమాన్ యోనియోనౌ- నావేదవిన్మ
నుతే తం బృహంతం-సర్వానుభుమాత్మానగ్ సంపరాయే- ఏష నిత్యో మహి
మా బ్రాహ్మణస్య- న కర్మణా వర్ధతే నో కనీయాన్—తస్యైవాత్మా పదవి
త్తం విదిత్వా- న కర్మణా లిప్యతే పాపకేన- పంచపంచాశతస్త్రివృతస్సం
వత్సరాః-పంచపంచాశతః పంచదశాః-పంచపంచాశతస్సప్తదశాః - పంచ
పంచాశత ఏకవిగ్ శాః-విశ్వసృజాగ్ సహస్రసంవత్సరం-ఏతేన వై విశ్వజఇదం
విశ్వమసృజంత-యద్విశ్వమసృజంత-తస్మాద్విశ్వసృజః-విశ్వమేనానను ప్రజా
యతే-బ్రహ్మణస్సాయుజ్యగ్ సలోకతాం యాంతి - ఏతాసామేవ దేవతానాగ్
సాయుజ్యం-సార్ష్టితాగ్ సమానలోకతాం యంతి- య ఏతదుపయంతి- యే
చైనత్ ప్రాహుః- యేభ్యశ్చైనత్ప్రాహుః - ఇతి పాయయిత్వా ఏతంయు
వానమిత్యనువాకేన వృషభముత్సృజేత్ -

ఏతం యువానం పరివో దదామి తేన క్రీడంతీశ్చరత ప్రియేణ-మానశ్శా
ప్త జనుషా సుభాగా రాయస్పోషేణ సమిషా మదేమ - నమో మహిమ్న ఉత
చక్షుషే తే మరుతాం పితస్తదహం గృణామి- అను మన్యస్వ సుయజా యజా
మ జుష్టం దేవానామిదమస్తు హవ్యం - దేవానామేష ఉపనాహ ఆసీదపాం
గర్భ ఓషధీషు న్యక్తః- సోమస్య ద్రప్సమవృణీత పూషా—బృహన్నద్రిరభవ
త్తదేషాం పితా వత్సానాం పతిరఘ్నియానామథో పితా మహతాం గర్గరా
ణాం - వత్సో జరాయు ప్రతిధుక్పీయూష ఆమిక్షా మస్తు ఘృతమస్య రేతః-

త్వాం గావో వృణత రాజ్యాయ త్వాగ్ం హవంతు మరుతః స్వర్కాః - వర్ష్మన్ క్షత్త్రస్య కకుభి శిశ్రియాణస్తతో న ఉగ్రో విభజా వసూని - వ్యర్ధేన వా ఏష పశునా యజతే యస్యైతాని న క్రియంతే ఏష హ వై సమృద్ధేన యజతే యస్యైతాని క్రియంతే - ఇత్యనువాకేనాభిమంత్ర్య ప్రీతం గోపుం విసృజ్య ఏకోద్దిష్టస్థానేన యథాశక్తి బ్రాహ్మణాన్ భోజయేత్ - వృషోత్సర్జనాశక్తావేకాదశబ్రాహ్మణభోజనం తదశక్తౌ తానత్పర్యాప్తమామం వా హిరణ్యం వా బ్రాహ్మణాయ దద్యాత్ ద్వివర్షాధికమేకవర్షం వా వృషభముత్సృజేత్ -

ఏకోద్దిష్టహోమవిధిః.

ఏకాదశేహని ద్రవ్యన్యాహృత్య బ్రాహ్మణం వా ఆలాభే — హవిః శ్రపణం కృత్వా - అభిఘార్యోద్వాస్య పునరభిఘార్య - ప్రాచీనావీతీ అశేషే హోపశిషత్ — స్వీకృత్య గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్యాద్య ఏకాదశేహని అగ్నౌ వైకోద్దిష్టశ్రాద్ధం కర్తుం యోగ్యతాసిద్ధిమనుగ్రహాణ ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ సంకల్ప్య గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య అద్య ఏకాదశేహని అగ్నౌ వైకోద్దిష్ట శ్రాద్ధం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య లౌకికాగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య పరిస్తీర్య పరిషిచ్య అగ్నేర్దక్షిణతః - హవిరాసాద్య ప్రతిష్ఠితమభిఘార్య స్రుచోపాయసేన - యమాయ సోమగ్ం సునుత - యమాయ జుహుతా హవిః - యమగ్ం హ యజ్ఞో గచ్ఛత్యగ్నిదూతో అరంకృతః స్వాహా - యమాయేదం - ఇతి ద్వాత్రింశదాహుతీర్వా - ఉదీరతామవర ఇత్యష్టాభిరృగ్భిః చతుర్వారం వా హుత్వా - పునః పరిషిచ్య హుతశేషేణ పిండం కృత్వా - ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ గోత్రస్య శర్మణః - ప్రేతస్య క్షుదుపశమనార్థం పిండప్రదానం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య దక్షిణాగ్రాన్ దర్భాన్ సగ్ంస్తీర్య తేషు మార్జయతాం ఇతి తిలోదకముత్సృజ్య గోత్రాయ శర్మణే ప్రేతాయ ఏకం పిండం దదామీతి దత్వా - పునస్తిలోదకం దత్వా - ఉత్తాయ గోత్ర శర్మన్ పితః ప్రేత ఏతం పిండముపతిష్ఠ ఇత్యుపస్థాయ పాత్రసంక్షాళనోదకేన పిండం త్రిః ప్రదక్షిణం పరిషిచ్య పిండమప్సు ప్రక్షిపేత్.

ఏవం ప్రతిదినమేకైకం పిండం దత్వా - ద్వాదశదినే త్రయోదశదినే సప్త

వింశతివినే వాసపిణ్డీకరణాత్పూర్వమేకోద్దిష్టం కుర్యాత్.

ఏకోద్దిష్టం.

ఏకోద్దిష్టస్యతన్త్రె స్నేపదిసే బ్రాహ్మణనిమన్త్రణం- అన్యచ్ఛ్రాద్ధస్యపూర్వే ద్యుః. ఏకాదశాహే మధ్యాహ్నే ప్రాచీనావీతీ- అముకగోత్రస్యాముకశర్మ ణః ప్రేతస్యాద్యైకాదశేహని ఏకోద్దిష్టశ్రాద్ధం కర్తుం యోగ్యతాసిద్ధిమను గృహాణ- తైరనుజ్ఞాతః- ఉప—ప్రాణా- ప్రాచీనావీతీ- శ్రీగోవిందేత్యాది- ప్రీత్యర్థం గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్యాద్యమాసికైకోద్దిష్టశ్రాద్ధం కరిష్యఇ తిసంకల్ప్య ప్రత్యఙ్ముఖస్య విప్రస్య హస్తే జలం దత్వా అముకగోత్రస్య అముక శర్మణః ప్రేతస్య ఇదమాసనమిత్యాసనం దత్వా పునర్జలం దత్వా ఏకోద్దిష్ట శ్రాద్ధే ప్రేతార్థే భవతా క్షణః కర్తవ్య ఇతి హస్తే దర్భాన్ దత్వా ఓం తథే త్యుక్తే ప్రాప్నోతు భవానిత్యామంత్ర్య ప్రాప్నవానీతి ప్రత్యుక్తే అపసవ్య తిరిక్తే నవశంకునా గజపాదప్రమాణం వృత్తం కుండం ఖాత్వా గోమయేనో పలిప్య అముకగోత్రస్య అముకశర్మణః ప్రేతస్య ఏకోద్దిష్టశ్రాద్ధే ప్రేతస్య పా ద్యస్థానే ఇదమాసనమితి కుండే దర్భాన్నిధాయ ఇదమర్చనమితి తైర భ్యర్చ్య గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్యాద్యైకాదశేహని ఆద్యమాసికైకోద్దిష్ట శ్రాద్ధే గోత్రాయ శర్మణే ప్రేతాయ ఇదం తే పాద్యమితి పాదయోః పాద్యం దత్వా ఆజాన్వాజంఘం వా పాదద్వయం ప్రక్షాళ్య స్వస్య చ పాదౌ ప్రక్షాళ్య ఆచ మ్యాచాంత మాసనే ఉపవేశ్య గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య ఏకాదశేహని ఏకో ద్దిష్టశ్రాద్ధే గోత్రాయ శర్మణే ప్రేతాయ అంతశ్శుద్ధ్యర్థమయం తైకృసర ఇ తి కృసరం- అస్య శుద్ధ్యర్థమిదం తే తాంబూలమితి తాంబూలం చ దత్వా శరీర శుద్ధ్యర్థమిదం తే అభ్యంజనమితి తైలేనాభ్యజ్య స్నాపయిత్వా స్నాత్వా లౌ కికాగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య దక్షిణా ప్రాగగ్రైర్దర్భైః ప్రాగాద్యప్రద క్షిణం పరిస్తీర్య ఉత్తరానుత్తరాన్ దక్షిణానధరాన్ కృత్వా అగ్నేర్ద క్షిణతో దర్భాన్ సంస్తీర్య తేష్వౌదుంబర మేకణమౌదుంబరీం దర్వీ మాజ్యస్థాలీం ప్రోక్షణీపాత్రం పునర్దర్వీం సపవిత్రమర్ఘ్యపాత్రం హ విః పాత్రం హవిష్యపాత్రం తిలాన్ సికతాస్సుగంధం పుష్పాణి చ ఏకైక

శస్య్రా దయిత్వా ఏకేనపవిత్రేణ ప్రోక్షణీ రుత్పూయ ఉత్తానాని పా
త్రాణిప్రోక్ష్యఆజ్యసంస్కారరహితవిష్ణుసహ్యత్రిః పర్యగ్నికృత్వాఽర్ఘ్యా
సంసర్పృత్యపవిత్రాంతర్హితే అర్ఘ్యపాత్రే- ఆమఆగచ్ఛతుప్రేతో దేవ
యానాన్సముద్రాన్సలిలాన్స్వర్గాన్ అస్మిన్ యజ్ఞేసర్వకామాన్ లభత్వేతే
ష్యమాణముపదుహ్యతామిమాం-గోత్రాయశర్మణేప్రేతాయవో ర్ఘ్యంగృ
హ్ణామీత్యర్ఘ్యంగృహ్ణీయాత్- ప్రేతాదేవయానాన్ ప్రేతామైవో గృహ్ణ
మీతిస్త్రియాః - అర్ఘ్యంగృహీత్వాపవిత్రముద్ధృత్య-తిలోసిసోమదేవత్యో
గోసవో దేవనిర్మితః-ప్రత్నవద్భిఃప్రత్తఏహిప్రేతమిమాన్ లోకాన్ ప్రీణయా
హినః ఇతిఅర్ఘ్యేతిలాన్ నిక్షిపేత్-ప్రేతామిమాంలోకానితిస్త్రియాః—ప
విత్రంనిధాయ-మధువాతాఋతాయతేమధుక్షరంతిసింధవః-మాధ్వీర్నస్సం
త్వోషధీః-మధునక్తముతోషసిమధుమత్పార్థివగ్ం రజః మధుద్యౌరస్తునఃపి
తామధు- మధుమాన్నోవనస్పతిర్మధుమాగ్ం అస్తుసూర్యః- మాధ్వీర్గావోభ
వంతునః - మధుఇతిప్రత్యృచంమధుగుడంవాప్రక్షిప్యసోమస్యత్విషిరసీతిస
ర్వాభిరంగులీభిరభిమృశ్య - సోమస్యత్విషిరసితవేవమేత్విషిర్భూయాద
మృతమసి మృత్యోర్మాపాహి దిద్యోన్మాపాహి - అవేష్టాదంతశూకా ఇతి
యతిరించిదాదాయనిరస్తంముచ్యేర్శ్నిఃకతిన్నైర్ బుత్వాంనిరస్య అపఉ
పస్పృశ్య-శన్నోదేవీరిత్యర్ఘ్యమభిమంత్ర్య- శన్నోదేవీరభిష్టయఆపోభవం
తుపీతయేశంయోరభిస్రవంతునః గంధాదిభిరభ్యర్చ్యదర్భైర్దర్వాచ్య
చప్రచ్ఛాద్య అపహతా అసురారక్షాగ్ంసిపిశాచాయేక్షయంతిపృథివీమను
అన్యత్రేతోగచ్ఛంతుయత్రాస్యగతంమనః- ఇతితిలాన్ సికతాంశ్చభుక్త్వాస్థ
నేప్రకిరేత్-యత్రాస్యాగతంమనఇతిస్త్రియాః - ఉదీర్తామవరఉత్పర ఉ
న్మధ్యమఃపితరస్సోమ్యాః - అసుంయఈయురవృకాఋతజ్ఞాస్తేనోవంతుపి
తోహవేషు ఇత్యద్భిరవోక్షేత్- ఉదీర్తామవరోత్పరోన్మధ్యమాపితాసో
మ్యా-అసుంయాయాయవకా ఋతజ్ఞాసానోవతుపితాహవేషు ఇతిస్త్రియాః-
ఆయాహిపితరసోమ్యగంభీరైఃపథిభిః పూర్వ్యైః-ప్రజామస్మభ్యందదద్ర
యించదీర్ఘాయుత్వంచశతశారదంచ గోత్రంశర్మాణంపితమావాహయా

మీపేదక్షిణాముఖస్తిష్ఠన్ అగ్నేర్దక్షిణతః ప్రేతమావాహ్యాగ్నిమావాహ్య ప్రేతే
సోమ్యే— వదతీతి స్త్రీయాః - పూర్వవత్పాదప్రక్షాళనవరణంచకృత్వాఆస
నేఉపవేశ్య హస్తేశుద్ధోదకంప్రదాయ - పవిత్రంహస్తేనిధాయ- యాది
వ్యాఆపఃపయసాసంబభూవుః యాఅంతరిక్షఉతపార్థివీర్యాః - హిరణ్య
వర్ణాయజ్ఞియాస్తాసఆపశ్శంస్యోనాభవంతు -అముకగోత్రాయాముకశర్మ
ణేప్రేతాయఇదంతేఅర్ఘ్యమిత్యర్ఘ్యందత్వా పవిత్రమాదాయార్ఘ్యపా
త్రేనిధాయదర్భైరర్ఘ్యపాత్రంచప్రచ్ఛాదయేత్ అర్ఘ్యపాత్రాణివివృతాని
కుర్యాత్ - నోద్ధరేత్ - నపునః పూరయేత్ - దర్భాద్యాదాయార్ఘ్యందద
ద్యాత్ - కృత్వార్ఘ్యజలేసర్వేశోషణేవాఆపోహిష్ఠామయోభువ
ఇతిసృభిరామఅగచ్ఛంత్వితిమంత్రేణచపునరర్ఘ్యంగృహీత్వాతిలపాత్రే
పాదాచ్ఛాదనాంతంకృత్వాతతంఆ- ఇతిజుహుయాత్ అథబ్రాహ్మణాయ
వస్త్రోత్తరీయగంధపుష్పశయ్యాసనోదకపాత్రకాంస్యపాత్రదీపపాత్రా
దీనిగోభూహిరణ్యాలంకారాదీని యథాశక్తిదత్వా హస్తేశుద్ధోదకంప్ర
దాయపవిత్రంహస్తేనిధాయ-యాదివ్యాఆపః-భవంతు- గోత్రస్యశర్మణః
ప్రేతస్యాద్యఏకాదశేహనిఏకోద్దిష్టశ్రాద్ధేప్రేతాయ ఇదంవోదకంనాత్ర
ప్తిః అస్తుదక్షిణాత్రప్రతిగృహ్యైవపునః శుద్ధోదకందత్వా అగ్నిసమీపేదక్షి
ణాముదకుంభంచనిధాయదక్షిణతః ప్రతిష్ఠితహవిరభిఘార్య సమంతమ
గ్నిమప్రదక్షిణంపరిషిచ్య అగ్నౌకరిష్యామీతిపృష్ట్వాకురుష్వేతి ప్రత్యుక్తే
దర్భానుపస్తీర్య మేక్షణేనహవిరవదాయాభిఘార్యఅ
ముకగోత్రాయాముకశర్మణేప్రేతాయయమాయచస్వాహేతి అగ్నౌద
క్షిణార్ధేహుత్వాహవిష్యంస్వాహేత్యస్యగభస్మనిహుత్వా మేక్షణమ
గ్నౌప్రహృత్యపూర్వవత్పరిషిచ్య భుక్తిస్థానే- గోత్రస్యశర్మణః ప్రేత
స్యాద్యఏకాదశేహనిఏకోద్దిష్టశ్రాద్ధేనిమిత్తస్యభోజనస్థానేఇదంతేఆస
నం- ఇదంపాత్రాసనం- ఇదమర్చనం. హుతశేషమన్నంసర్వం జనంభు
క్తిపాత్రేదత్వాపాత్రస్యహస్తేశుద్ధోదకందత్వా- పృథివీతేపాత్రంద్యౌ
రపిధానంబ్రహ్మణస్త్వాముఖేజుహోమి బ్రాహ్మణస్యత్వాప్రాణాపానయో

జుహోమి ఽక్షితమసిమాస్యక్షేష్ఠా అముత్రాముష్మిన్ లోకే ఇతిబ్రాహ్మణ
స్యదక్షిణహస్తేనాన్నాన్యవ్యంజనానిస్పృష్ట్వా తస్యదక్షిణాంగుష్ఠమన్నే ప్ర
వేశ్యేదం విష్ణురిత్యన్నానివేశ్యపరిషేచనం కృత్వాఆపోశనంకారయిత్వాప్రా
ణేనివిష్టోఽమృతం జుహోమి ఇతి పంచభిర్భుంజానాన్ సమీక్ష్య బ్రహ్మణి మ ఆత్మా
మృతత్వాయేత్యాత్మానం సమీక్ష్య యథాసుఖం జుషధ్వమిత్యుక్త్వా వ్రతమా
ర్ధ్వం భుంజానాన్నపశ్యేత్ - భుక్తే ద్విజే ఆపక్షితం స్పృష్ట్వా సంపన్నమి
త్యుక్త్వా సుసంపన్నమిత్యుక్తే తృప్తాస్థేత్యుక్త్వా తృప్తాస్మ ఇతి ప్రత్యుక్తే ఆపో
శనం కారయిత్వా చాంతే స్వదితమిత్యుక్త్వా స్వదితమితి ప్రత్యుక్తే యాది
వ్యా ఆపః పయసా సంబభూవుః - యా అంతరిక్ష ఉత పార్థివీర్యాః - హిరణ్యవర్ణా
యజ్ఞియాస్తానఆపశ్శగ్ స్యోనా భవంతు — గోత్రస్య శర్మణః — ఏకోద్దిష్టశ్రా
ద్ధే పితృస్యాక్షయ్యం వో భుక్తిస్తృప్తిః - ఇత్యక్షయ్యం దత్వా అస్తుభుక్తిస్తృప్తిః ఇతి
ప్రత్యుక్తే తాంబూలవస్త్రహిరణ్యోపానచ్ఛత్రాదీని దక్షిణాంచ దత్వా - అ
గ్నేర్దక్షిణతో దర్భాన్ సగ్స్తీర్య తేషు మార్జయంతాం మమ పితా పిత ఇత్య
పో మార్జయిత్వా అముకగోత్రాయాముకశర్మణే ప్రేతాయైతం పిండం దదా
మీతి నారికేళప్రమాణం పిండం దత్వా అముకగోత్రాముకశర్మన్ ప్రేతైతం
పిండముపతిష్ఠేత్యుక్త్వా పాత్రసంక్షాళనోదకేన పిండం త్రిః ప్రదక్షిణం పరిషి
చ్య పూర్వవన్మార్జయిత్వా అధోముఖాని పాత్రాణి కృత్వా తృప్యతేతి త్రిరు
క్త్వా పాత్రాణి ప్రోత్థ్యోత్తానానికృత్వా అక్షయ్యమిత్యుక్త్వా అస్త్వక్షయ్య
మితి ప్రత్యుక్తే అగ్నిసమీపే స్థాపితముదకుంభం దక్షిణాంచ దత్వా ప్రణమ్యో
త్తిష్ఠ ఇత్యుత్థాప్యానువ్రజ్య ప్రదక్షిణీకృత్యోపచారానుక్త్వా తం విసృజ్య భు
క్తశిష్టాన్యన్నవ్యంజనాని పిండదర్భహోమావపాత్రాణి చాప్సు ప్రక్షిప్య స్నా
త్వా గృహం గత్వా పుణ్యాహం వాచయేత్.

ద్వాదశాహః.

షోడశశ్రాద్ధం.

శ్వస్సపిండీకరణం కరిష్యమాణః పూర్వేద్యుః సాయం హోమం హుత్వా
నశ్నశ్ఛక్షత్రదోభ్యాముకగోత్రస్యాముకశర్మణః ప్రేతస్య శ్వస్సపిండీకరణం

భవితాతత్రభవద్భిః ప్రసాదఃకరణీయఇతివిజ్ఞాప్య - శ్వోభూతేబ్రాహ్మణా నాహూయతేషాంపురతోయథాశక్తిదక్షిణాంనిధాయప్రణమ్య అశేషేహే పరిషత్ — స్వీకృత్యఅముకగోత్రస్యాముకశర్మణోముష్యాప్రేతస్యసపిండీకర ణశ్రాద్ధంకరిష్యన్ - ఊనమాసికాదీని ఊనాబ్దికపర్యంతాని పంచదశైకోద్ది ష్టశ్రాద్ధానితత్తత్కాలాదాకృష్య కర్తుంకామోస్మి తత్రమమాధికారసిద్ధిమ నుగ్రహాణమాసికాని యథాకాలమనుష్ఠితానిభూయాసురితిచానుగ్రహాణే తివిజ్ఞాప్యతైరనుజ్ఞాతః అముకగోత్రస్యాముకశర్మణోముకప్రేతస్యద్వాద శాహేనిసపిండీకరణశ్రాద్ధంకరిష్యన్ - ఊనమాసికాదీనిఊనాబ్దికపర్యంతాని పంచదశైకోద్దిష్టశ్రాద్ధానితంత్రేణకరిష్యఇతిసంకల్ప్య ఊనమాసికాదిషు క్రమేణపంచదశబ్రాహ్మణాన్ప్రేతార్థేకృత్వాప్యత్రైకంఢేపాదాన్ప్రక్షా ళ్యక్షౌసరాదీనిదత్వాఅగ్నిప్రతిష్ఠాద్యభ్యర్చ్యగ్రహణంభుక్తిదేశసంస్కారం ప్రేతావాహనాద్యేకోద్దిష్టవత్కృత్వాదర్వ్యాముపస్తీర్యహవిర్మధ్యాన్నేతు తేన పంచదశధావదాయాభిఘార్య పూర్వవద్ధుత్వా పాత్రస్పర్శపూర్వకం బ్రాహ్మణాన్ భోజయిత్వాతాంబూలదక్షిణాంచదత్వాఅగ్నౌదక్షిణతోద ర్భమపంచదశ పిండాన్దత్వాతేషుపూర్వవత్ సర్వంకుర్యాత్.

ఆ మ శ్రా ద్ధే.

ఆమశ్రాద్ధేతు పంచదశైకోద్దిష్టశ్రాద్ధానిఆమరూపేణకరిష్య ఇతిసంక ల్ప్య వరుణపాదప్రక్షాళనగంధపుష్పదానాదీనికృత్వాసవ్యంజనైఃఆమరూ పైః ఏభిః శ్రాద్ధైః ప్రేతరూపీ భగవాన్ జనార్దనః ప్రీయతామితితిలోదక ముత్సృజ్య తాంబూలదక్షిణాం చదత్వా బ్రాహ్మణాన్ప్రస్థాప్య తత స్నాత్వాధృతయజ్ఞసూత్రః పుణ్యాహంకృత్వాదర్పణ ప్రతిపాదితసాపిం డ్యాద్యగ్నివిధనాఅగ్నింసంధాయసపిండీకరణంకుర్యాత్.

స పిం డీ క ర ణ ప్ర యో గః.

అథకర్తాపాదౌప్రక్షాళ్యఆచమ్యప్రాచీనావీతీ తిలాక్షతాన్గృహీత్వా దక్షిణాభిముఖస్తిష్ఠన్ సమస్తసంపత్సమవాప్తిహేతవస్సముత్థితాపత్కు లధూమకేతవః। అపారసంసారసముద్రసేతవఃపునంతుమాం బ్రాహ్మణ

పాదపాంగనవః ॥ ఉపవీతీ క్రతుదక్షసంజ్ఞికవిశ్వేభ్యోదేవేభ్యోనమః- ఇత్య
క్షతైరభ్యర్చ్య - ప్రాచీనావీతీ పితుఃపితృపితామహప్రపితామహేభ్యో
నమః - ఇతితిలైరభ్యర్చ్య - సమిత్త్రాయనమః - ఉపవీతీ శ్రాద్ధసంరక్షకశ్రీ
మహావిష్ణవేనమః అక్షతైరభ్యర్చ్య ప్రాచీనావీతీ దేవతాభ్యః పితుః పితృ
భ్యశ్చమహాయోగిభ్యఏవచ - నమస్స్వధాయైస్వాహాయైనిత్యమేవ నమో
నమః- ఉప- ప్రణమ్య- ప్రాచీ - స్వామినః అస్మిన్దివసేగోత్రంశర్మాణం
పితరంప్రేతముద్దిశ్య సపిండీకరణశ్రాద్ధంకర్తుంక్షణోమోస్త్వ్యయుందేశకాల
శ్చాస్మిన్గృహేవర్తమానాః పక్వాపక్వపదార్థాః శ్రాద్ధార్హాయా
సుః- ఇదంక్షేత్ర గయాక్షేత్రసదృశంభూత్వాపితరంప్రేతముద్దిశ్యసపిండీ
కరణశ్రాద్ధకరణేఅధికారస్సంపదస్త్వితిభవంతోమహాంతోనుగృహ్ణంతుఇతి
ప్రార్థ్యతథాస్తుఅధికారసంపదస్త్వితిప్రతివచన ఉపవీతీ ఉదఙ్ముఖఃస్థి
త్వాశ్రాద్ధభూమౌగయాంధ్యాత్వాధ్యాత్వాదేవంగదాధరం- ప్రాచీనావీ
తీదక్షిణాముఖఃస్థిత్వాస్వాదిగ్భ్యశ్చపితుఃపిర్యాన్ధ్యాత్వాతతశ్శ్రాద్ధంప్ర
వర్తయే- ప్రవర్తయఇతిప్రతివచనం ఉపవీతీదర్భేష్వాసీనోదర్భాంధారయ
మాణః పవిత్రపాణిఃత్రిః ప్రాణానాయమ్యశ్రీగోవిందేత్యాది—ప్రాచీనా
వీతీశ్రీభగవదాజ్ఞయాశ్రీమన్నారాయణప్రీత్యర్థం గోత్రస్యశర్మణః పితుః
ప్రేతస్యఅద్యద్వాదశేహనిఅస్మిన్సపిండీకరణశ్రాద్ధంకరిష్యఇతిసంకల్ప్య
కురుష్వఇతిప్రతివచనం-ఉపవీతీవిశ్వేదేవహస్తేపః ప్రదాయగోత్రస్యశర్మ
ణః పితుఃప్రేతస్యఅద్యద్వాదశేహనిఅస్మిన్సపిండీకరణశ్రాద్ధేక్రతుదక్షసం
జ్ఞికవిశ్వేషాందేవానామిదమాసనంఇతిఆసనార్థందర్భాన్దత్వా పునర
పఃప్రదాయహస్తేదర్భాన్దత్వాఅంగుష్ఠగృహీత్వాగోత్రస్యశర్మణః—శ్రా
ద్ధేక్రతుదక్షసంజ్ఞికవిశ్వేదేవార్థేభవతాక్షణః కర్తవ్యఃఓం తథేతిప్రతివచ
నంప్రాప్నోతుభవానిత్యుక్త్వాప్రాప్నవానీతిప్రతివక్తేఅలంకారార్థే
ఇమేఅక్షతాః సకలారాధనైస్స్వర్చితం ప్రాచీనావీతీహస్తేపఃప్రదాయగో
త్రస్యశర్మణః—శ్రాద్ధేవసురుద్రాదిత్యస్వరూపఅస్మత్పితుఃపితృపితామహ
ప్రపితామహానామిదమాసనంపునరపఃప్రదాయగోత్రస్యశర్మణః—శ్రా

ద్ధేపితుఃపితృపితామహప్రపితామహేభ్యస్త్రిభ్యః తాతృణః కర్తవ్యః ఓంతథాప్రాప్నో
తుభవాన్ ప్రాప్నువాని అలంకారార్థే ఇమేతిలాః సకలారాధనైస్స్వర్చి
తంగోత్రస్యశర్మణః — శ్రాద్ధే పిత్రస్య ఇదమాసన మిత్యాసనం దత్వా గోత్ర
స్యశర్మణః — శ్రాద్ధే పిత్రార్థే భవతాక్షణః కర్తవ్య ఇతిహస్తే దర్భాన్ద
త్వాఓంతథేత్యుక్తే ప్రాప్నోతుభవానిత్యామంత్ర్య ప్రాప్నువానీతిప్ర
త్యుక్తే ఇమేతిలాః సకలారాధనైస్స్వర్చితం ఉపవీతీ హస్తేః ప్రదాయగో
త్రస్యశర్మణః — శ్రాద్ధే శ్రాద్ధసంరక్షకశ్రీమహావిష్ణో ఇదం తే ఆసనం ప్రద
దిపఃప్రదాయగోత్రస్యశర్మణః — శ్రాద్ధే విష్ణవే భవతాక్షణఃకర్తవ్యః ఓంత
థా ప్రాప్నోతుభవాన్ ప్రాప్నువానిఅలంకారార్థే ఇమే అక్షతాః సకలారా
ధనైస్స్వర్చితం - అథామంబరే ణోయసవ్యతిరిక్తే నాన్యేన వారిణంకుచాంచ
త్రారేచతురశ్రంమధ్యే త్రికోణందక్షిణేమండలంచత్రీన్ కుండానాయామ
విస్తారాన్ తదర్ధేఖాతాన్కృత్వా గోమయేనోపలిప్యగోత్రస్యశర్మణః —
శ్రాద్ధేక్రతుదక్షసంజ్ఞికవిశ్వేషాం దేవానాం పాద్యస్థానే ఇదమాసనం- ఇ
త్యుక్త్వాగందేవదర్భాన్నిధాయ ఇదమర్చనమిత్యక్షతైరభ్యర్చ్య- ప్రాచీనా
వీతీ గోత్రస్యశర్మణః పిత్రస్య అన్యస్థానే షేహానిఅస్మిన్ సపిండీకరణశ్రా
ద్ధేవసురుద్రాదిత్యస్వరూపాణాం పితుఃపితృపితామహప్రపితామహానాం పా
ద్యస్థానే ఇదమాసనమితిమధ్యమకుండే దర్భాన్నిధాయ ఇదమర్చనమితితిలై
రభ్యర్చ్య-గోత్రస్య—శ్రాద్ధే పిత్రస్య పాద్యస్థానే ఇదమాసనం దక్షిణకుం
డే దర్భాన్నిధాయ ఇదమర్చనమితితిలైరభ్యర్చ్య-ఉప- గోత్రస్యశర్మణః —
శ్రాద్ధశ్రాద్ధసంరక్షకశ్రీమహావిష్ణో ఇదం తే ఆసనమితిఉత్తరకుండే దర్భా
న్నిధాయఇదమర్చనమిత్యక్షతైరభ్యర్చ్య గోత్రస్యశర్మణఃశ్రాద్ధే క్రతుదక్ష
సంజ్ఞికవిశ్వేదేవాః స్వాగతం- ఇదవః పాద్యం- ఇతిసాక్షతం పాద్యం దత్వా
ఆజ్యాజంసుంవా పాదద్వయముత్తరకుండే ప్రక్షాళ్య-ప్రాచీనావీతీగో
త్రస్యశర్మణః—శ్రాద్ధే వసురుద్రాదిత్యస్వరూపపితుః పితృపితామహప్రపి
తామహాః స్వాగతం ఇదంవః పాద్యం- ఇతిసతిలం పాద్యం దత్వా పాదౌ ప్ర
క్షాళ్య-గోత్రస్య—శ్రాద్ధే పిమిత్ర ఇదం తే పాద్యమితిసతిలం పాద్యం దత్వా

పాదౌ ప్రక్షాళ్య- ఉప-గోత్రస్య—శ్రాద్ధే శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణో
స్వాగతం - ఇదంతే పాద్యమితి సాక్షతం పాద్యం దత్వా పాదౌ ప్రక్షాళ్య క
ర్తా స్వస్య పాదౌ ప్రక్షాళ్య ఆచమ్య ఆసనేషు ఉపవిశ్య - గోత్ర
స్య—శ్రాద్ధే క్రతుదక్షసంజ్ఞకవిశ్వేదేవాః అంతశ్శుద్ధ్యర్థమయం వః కృస
రః ఇతి కృసరం దత్వా ఆస్యశుద్ధ్యర్థమిదం వస్తాంబూలమితి తాంబూలం
దత్వా శరీర శుద్ధ్యర్థమిదం వోఽభ్యంజన మిత్యభ్యజ్య- ప్రాచీ - గోత్ర
స్య—శ్రాద్ధే వసురుద్రాదిత్యస్వరూప పితుః పితృపితామహప్రపితామహాః
అంతశ్శుద్ధ్యర్థమయం వః కృసరః- ఆస్యశుద్ధ్యర్థమిదం వస్తాంబూలం
శరీరశుద్ధ్యర్థమిదం వోఽభ్యంజనం- గోత్రస్య—శ్రాద్ధే నిమిత్తస్య అం
తశ్శుద్ధ్యర్థమయం తే కృసరః- ఆస్యశుద్ధ్యర్థమిదం తే తాంబూలం- శ
రీరశుద్ధ్యర్థమిదం వోఽభ్యంజనం- ఉప- గోత్రస్య—శ్రాద్ధే శ్రాద్ధసంరక్ష
క శ్రీమహావిష్ణో అంతశ్శుద్ధ్యర్థమయం తే కృసరః- ఆస్యశుద్ధ్యర్థమిదం తే
తాంబూలం శరీరశుద్ధ్యర్థమిదం తే అభ్యంజనం-అభ్యజ్య స్నాత్వా.

అగ్నిప్రతిష్ఠా-

కర్తా స్నాత్వోర్ధ్వపుండ్రాదికం కృత్వా పాదౌ ప్రక్షాళ్య గోమయే
న చతురశ్రముపలిప్తాయాం భూమ్యాం దక్షిణారంభం ప్రాచీస్తిస్రో రే
ఖాః పశ్చిమారంభముదీచీస్తిస్రో రేఖాః- దర్భాదినా అంగుష్ఠానామికా
భ్యాం ప్రాదేశమాత్రముల్లిఖ్యాద్భిరవోక్ష్య దర్భాదికం నైరృత్యాం నిర
స్యాప ఉపస్పృశ్య తత్ర వ్యాహృతిత్రయేణాగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య యాజ్ఞియైరింధ
నైః ప్రజ్వాల్య పరిసమూహ్య అవోక్షణ శేషం ప్రాగుదక్త్వోత్సృజ్యాన్యజ్జలం
పాత్రే ప్రాగుద్వా యథా పరిస్తరణాత్ బహిస్స్యాత్ తథా నిధాయ దక్షిణా
ముఖస్సవ్యం జాన్వాచ్య సవ్యస్య పాణేరంగుష్ఠానామికాభ్యాం భూమిం స్పృ
ష్ట్వా- ప్రాచీనావీతి- యే పార్థివాసః పితుః పితరో యే అంతరిక్షే యే ది
వి యే వా వృతా బభూవుః - తే అస్మిన్ యజ్ఞే సహ వయం తామితి జపిత్వా దక్షి
ణా ప్రాగగ్రాన్ షోడశదర్భాన్ పరిస్తరణాని కృత్వా-

అర్ఘ్యపాత్రాదిసాదనం-

అగ్నేరుత్తరతోదర్భాన్ సంస్తీర్య తేషు దర్వీమాజ్యస్థాలీం ప్రోక్షణీం ప్రణీతామిధ్మమితరదర్వీం హవిఃపాత్రాణి చ ప్రాగపవర్గమేకైకశస్సాదయిత్వా- ఉప - అగ్నేర్దక్షిణత ఉదగగ్రాన్ దర్భాన్ సంస్తీర్య సపవిత్రం వైశ్వదేవార్ఘ్యపాత్రం యవాంశ్చ సాదయిత్వా తత్ పురస్తాద్దక్షిణాగ్రాన్ దర్భాన్ సంస్తీర్య తేషు పిత్ర్యర్ఘ్యపాత్రం పవిత్రం తిలాన్ మధుసిక్తాం హవిః పాత్రద్వయం ఔదుంబరమేక్షణం చైకైకశస్సాదయిత్వా తత్ పురస్తాద్దక్షిణాగ్రేషు దర్భేషు సపవిత్రం ప్రేతార్ఘ్యపాత్రం సాదయిత్వా- ఉప- విశ్వేదేవార్ఘ్యపాత్రోత్తరతః సపవిత్రం పిణ్డార్ఘ్యపాత్రం యవాదీంశ్చ సాదయిత్వా ప్రాచీనావీతీ సమావప్రచ్ఛిన్నాగ్రౌ ప్రాదేశమాత్రౌ దర్భౌ కాష్ఠాదినాచ్ఛిత్వా అపఉపస్పృశ్య మూలాదారభ్య అద్భిరనుమృజ్య పవిత్రే కృత్వా అగ్నేః పశ్చాద్దర్భేషు ప్రోక్షణీపాత్రం నిధాయ తస్మిన్ పవిత్రే ఉదగగ్రే నిధాయ ఉత్తానయోః ప్రాగగ్రయోర్దక్షిణవామయోః పాణ్యోరంగుష్ఠానామికాభ్యాం పవిత్రమూలాగ్రే గృహీత్వా ప్రాగపవర్గం త్రిరుత్పూయ దర్భాదీన్యర్ఘ్యపాత్రాణి చోత్తానాని కృత్వా విస్రస్యేధ్మం సమాభిస్త్రాభిరద్భిః పవిత్రపాణిస్త్రిః ప్రోక్ష్య సపవిత్రే ప్రణీతాపాత్రేప ఆసేచనపూర్వవదుత్పూయ హస్తాభ్యామాఘ్రాణసమముద్ధృత్య పాత్రసాదనాదుత్తరతో దర్భేషు సాదయిత్వా పవిత్రమాదాయ దర్భైః ప్రచ్ఛాద్య అగ్నేర్దక్షిణతో బ్రాహ్మణం దర్భేషు నిషాద్య గోత్రస్య— శ్రాద్ధహోమకర్మణి బ్రహ్మాణం త్వాం వృణీమహే బ్రహ్మణే నమః ఇదమాసనమితి ఉపచారాన్ కృత్వా సపవిత్రాయామాజ్యస్థాల్యామాజ్యం నిరూప్య ఉదీచోంగారాన్నిరూహ్య తేష్వధిశ్రిత్య జ్వలతా దర్భేణ మయేనోల్ముకేన ఆజ్యమవద్యోత్య ద్వే దర్భాంగుష్ఠపర్వమాత్రే ప్రచ్ఛిద్య ప్రఉపస్పృశ్య ప్రతిష్ఠాప్య యుగపదాజ్యే ప్రత్యస్య ప్రాగాది ప్రదక్షిణం త్రిః పర్యగ్నికృత్వా ఆజ్యస్థాలీముదగుద్వాస్యాంగారాన్నిరూహ్య ఆజ్యస్థాలీం స్వస్య పురతస్తాన్నిధాయ పూర్వవత్ పవిత్రే గృహీత్వా ప్రాగారభ్యానుద్ధరన్ పునరాహృత్య త్రిరుత్పూయ పవిత్రగ్రం

ధింవిశ్వస్యాప ఉపస్పృశ్య యుగపదగ్నౌ ప్రహృత్య దర్వ్యాణ వగ్నౌ ప్రతితప్య
దర్భైస్సంమృజ్య పునః ప్రతితప్య। ప్రోక్ష్య నిధాయ దర్భానద్భిః సంస్పృశ్యా
గ్నౌ ప్రహరతి-

విశ్వేదేవార్ఘ్యగ్రహణం-

ఉపవీతి పవిత్రాంతర్హితే పవిత్రే విశ్వేదేవార్ఘ్యపాత్రే— శన్నో దేవీ రభిష్ట
య ఆపోభవంతు పీతయే - శంయోరభిస్రవంతునః - గోత్రస్య శర్మణః
ప్రేతస్యాద్య ద్వాదశే హని అస్మిన్ సంపిండీకరణ శ్రాద్ధే క్రతుదక్ష సంజ్ఞిక విశ్వే
భ్యో దేవేభ్యో అర్ఘ్యం గృహ్ణామి - ఇతి అపో నినీయ పవిత్ర ముద్ధృ
త్య యవోసి ధాన్యరాజో వారుణో మధుసంయుతః- నిర్ణోదస్సర్వ పాపా
నాం పవిత్ర మృషిభిస్స్మృతః ఇత్యర్ఘ్యపాత్రే యవాన్ క్షిప్త్వా పాత్రే పవిత్రం
నిధాయ మధువాతా ఋతాయతే మధుక్షరంతి సింధవః మాధ్వీర్నస్సంత్వో
షధీః- మధు - మధునక్తముతోషసి మధుమత్పార్థివగ్ం రజః - మధుద్యౌ
రస్తునః పితా - మధుమాన్నో వనస్పతి ర్మధుమాగ్ం అస్తు సూర్యః - మా
ధ్వీర్గావో భవంతునః- మధు ఇతి సృభిః ప్రత్యృచం మధుగుడం వా నిక్షిప్య
సోమస్యత్విషిరసి తవేవ మే త్విషిర్భూయాత్ అమృతమసి మృత్యోర్మా పాహి ది
ద్యోన్మా పాహి ఇతి సర్వాభిరంగులీభిః భిన్నపృష్ఠ దర్భేణాలోడయిత్వా-
అవేష్టా దందశూకా ఇతి తత్ర పతితం తృణాదిక మాదాయ నిరస్తం నముచే
శ్శిర ఇతి నైరృత్యాం నిరస్యాప ఉపస్పృశ్య శన్నో దేవీరభిష్టయ ఆపోభవం
తుపీతయే - శంయోరభిస్రవంతునః ఇత్యర్ఘ్య మభిమంత్ర్య గంధాదిభి
రభ్యర్చ్య దర్భైర్దర్వ్యాచ ప్రచ్ఛాద్య-

పిత్రర్ఘ్యగ్రహణం-

ప్రాచీ— పవిత్రాంతర్హితే పిత్రర్ఘ్యపాత్రే ఆయ అగన్న్ పితరః పి
తరో దేవయానాన్ధ్సముద్రాన్తధ్వ స్వగ్నాన్ - అస్మిన్ యజ్ఞే సర్వకామాన్
లభంతే క్షీయమాణముపదుహ్యతామిమాం గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రే
తస్యాద్య ద్వాదశే హని అస్మిన్ సపిండీకరణ శ్రాద్ధే పితుః పితృపితామహ ప్రపి
తామహేభ్యో అర్ఘ్యం గృహ్ణామి- ఇత్యపో నినీయ పవిత్ర మాదాయ తి

లోసిసోమదేవత్యో గోసవో దేవనిర్మితః ప్రత్నవద్భిః ప్రత్తస్స్వధయాహి పి
తౄః పితృమాన్ లోకాన్ ప్రీణయాహినస్స్వధానమ ఇతి తిలాన్నిక్షిప్య పవి
త్రం నిధాయ - మధుప్రక్షేపాద్యాచ్ఛాదనాంతం పూర్వవత్ కుర్యాత్ -

ప్రపితార్ఘ్యగ్రహణం -

ప్రపితార్ఘ్యపాత్రే పవిత్రం నిధాయ ఆమ ఆగచ్ఛతు ప్రపితో దేవయా
నాన్ సముద్రాన్ సలిలాన్ సవర్గాన్ - అస్మిన్ యజ్ఞే సర్వకామాన్ లభతే
క్షీయమాణముపదుహ్యాతామిమాం - గోత్రాయ శర్మణే ప్రపితాయ ఇ
దం తేజుషం గృహ్ణామితి జలం నినీయ ఆమ ఆగచ్ఛతు — ఇమాం గోత్రాన్నామినా
మైష్య ప్రేతామైఇతి స్త్రియాః - పవిత్రముద్ధృత్య తిలోసిసోమదేవత్యో
గోసవో దేవనిర్మితః - ప్రత్నవద్భిః ప్రత్తస్స్వధయాహి ప్రేతమిమాన్ లో
కాన్ ప్రీణయాహినస్స్వధానమ ఇతి తిలాన్నిక్షిప్య ప్రేతామిమాన్ లోకానితి
స్త్రియాః - పవిత్రంనిధాయాద్యాచ్ఛాదనాంతం పూర్వవత్ కృత్వా -

విష్ణ్వర్ఘ్యగ్రహణం -

పవిత్రాంతర్హితే విష్ణ్వర్ఘ్యపాత్రే - శన్నోదేవీ — స్త్రివ తుసః - గోత్ర
స్య — శ్రాద్ధశ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణవే ఇదం తే అర్ఘ్యం గృహ్ణామి పత్రము
ద్ధృత్య యవోసి ధాన్య — స్మృతం యవాన్ నిక్షిప్య పవిత్రం నిధాయ మధుప్ర
క్షేపాద్యాచ్ఛాదనాంతం పూర్వవత్ కుర్యాత్ - అర్ఘ్యపాత్రాణి విపృ
తాని కుర్యాత్ - నోద్ధరేత్ - న పునః పూరయేత్ - దర్వ్యా వ్యదాయార్ఘ్యం
దద్యాత్ - అర్ఘ్యజలస్నాన ప్రాయశ్చిత్తం -

కృత్వా ఽర్ఘ్యజలస్నానే శౌచ శేవా ఆపోహిష్ఠా మయోభువ ఇతి తిసృ
భిః తత్స్నానం తేన చ పునరర్ఘ్యం గృహీత్వా తిలాక్షత ప్రక్షేపాద్యాచ్ఛాద
నాంతం పూర్వవత్ కృత్వా - తతం మ ఆప స్తదు దాయుతే పునః - స్వాదిష్ఠాధీ
తిరుత ధాయశస్యతే - అయగ్ం సముద్ర ఉత విశ్వభేషజః - స్వాహాకృతస్య స
ముస్తృష్ణుతర్భువః - ఇతి జుహుయాత్ -

భుక్తిస్థలావోక్షణం -

ప్రాచీనావీతీ అపహతా అసురా రక్షాంసి పిశాచా యే క్షయంతి పృథివీ

మను - అన్యత్రేతోగచ్ఛంతుయత్రైషాంగతంమనః - ఇతిభుక్తిస్థానంసం
మృజ్య ప్రేతభుక్తిస్థానేయతాస్యగతంమనఇతి - యత్రాస్యగ మనఇతి
త్రిరాయాః - ఉదీరతామవరఉత్పరాసఉన్మధ్యమాః పితరః పితరస్సోమ్యా
సః అసుంయఈయురవృకాఋతజ్ఞాస్తేనోవంతు పితరః పితరోహవేషు
అప్ఛిరహోత్యదితాఽమవరోత్పరోన్మధ్యమః ప్రేతస్సోమ్యాః - అసుంయ
ఇయాయావృకాఋతజ్ఞస్సనోవతుప్రేతోహవేషుఇతిప్రేతభుక్తిస్థానేఅద్భి
రవోక్ష్య ప్రేతాసోమ్యాః అసుంయోయాయవృకఋతజ్ఞాసానోవతుప్రేతా
హవేషు-ఇతిత్రిరాయాః - తతోహోమస్థానంగత్వా-

ఆవాహనం.

ఉపవీతీ ఆగచ్ఛంతుమహాభాగావిశ్వేదేవామహాబలాః - యేఅత్రహి
తాశ్శ్రాద్ధేసావధానాభవంతుతే - గోత్రస్యశర్మణః ప్రేతస్య—శ్రాద్ధే
క్రతుదక్షసంజ్ఞికవిశ్వాందేవానావాహయామి—ఇతిరగ్నేరుత్తరతో దర్భే
షుఆవాహ్యావిశ్వేదేవాశ్శృణుతేమగ్ంహవంమేయేఅంతరిక్షేయ ఉపద్యవి
ష్ఠ- యేఅగ్నిజిహ్వ ఉతవాయజత్రా ఆసద్యాస్మిన్ బర్హిషి మాదయ
ధ్వం - గోత్రస్యశర్మణః—శ్రాద్ధేక్రతుదక్షసంజ్ఞికవిశ్వేషాందేవానా మిద
మాసనంఇదమర్చనం. యవోదకముత్సృజ్య—ప్రాచీనావీతీఆయాంతుపితరః
తరస్సోమ్యాగంభీరైఃపథిభిఃపూర్వైణైః-ప్రజామస్మభ్యందదతోరయిం చదీ
ర్ఘాయుత్వంచశతశారదంచ - గోత్రస్యశర్మణః—శ్రాద్ధేవసురుద్రాది
త్యస్వరూపపితుఃపితృపితామహప్రపితామహానావాహయామి- ఇత్యగ్నేర్దక్షి
ణతఃదర్భేషుఆవాహ్య సకృదాచ్ఛిన్నంబర్హిరూర్ణామృదుస్యోనంపి
తృభ్యస్త్వాభరామ్యహం-అస్మిన్ థ్సీదంతుమేపితరఃపితరస్సోమ్యాఃపితుః
పితామహాః పితుఃప్రపితామహాశ్చానుగైస్సహ-గోత్రాణాం శర్మణాంవ
సురుద్రాదిత్యస్వరూపాణాం పితుః పితృ పితామహప్రపితామహానామిద
మాసనం - ఇత్యాసనం దత్వా ఇదమర్చనం ఇతితైరభ్యర్చ్య ఊర్జం
వహంతీ రమృతంఘృతంపయఃకీలాలంపరిస్రుతం స్వధాస్థతర్పయతమే పి
తౄన్ పితౄన్ ఇతితిలోదకముత్సృజ్య - ఆయాంతుప్రేతసోమ్యాగంభీరైఃపథి

శిః పూర్ణాగ్నైః ప్రజానాస్మభ్యం దదద్రయించ దీర్ఘాయుత్వంచ శత శారదం
చ గోత్రంశర్మాణం ప్రేతమావాహయామీతి అగ్నేర్దక్షిణతో దర్భే
షు ప్రేతమావాహ్య గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య ఇదమాసనం ఇత్యాసనం ద
త్వా. ఆయాహి ప్రేతే సోమ్యగంభీరైః— దదతీరయించ దీర్ఘాయుత్వంచ
శతశారదంచ- గోత్రాంనామ్నీం ప్రేతామావాహయామి- గోత్రాయాః నా
మ్న్యాః ప్రేతాయా ఇదమాసనం ఇతి స్త్రియాః - తిలోదకం దత్వా ఉపవీతీ
అగ్నేరుత్తరతః- సహస్రశీర్షా పురుషః- దశాంగులం- గోత్రస్య శర్మణః—
శ్రాద్ధే శ్రాద్ధ సంరక్షక శ్రీమహావిష్ణుమావాహ యామి - పురుష ఏవేదగ్‌స
ర్వం— రోహతి- గోత్రస్య శర్మణః— శ్రాద్ధే శ్రాద్ధ సంరక్షక శ్రీమహావి
ష్ణో ఇదం తే ఆసనం ఇత్యాసనం దత్వా ఇదమర్చనం ఇత్యక్షతైరభ్యర్చ్య
యవోదకముత్సృజ్య పూర్వవత్కుండేషు పాదప్రక్షాళనం వరణంచ కృ
త్వా-

అర్ఘ్యదానమ్-

విశ్వేదేవహస్తే శుద్ధోదకం దత్వా పవిత్రం హస్తే నిధాయ - యాది
వ్యా ఆపః పయసా సంబభూవుః యా అంతరిక్ష ఉత పార్థివీర్యాః- హిరణ్య
వర్ణా యజ్ఞియా స్తాన ఆపశ్శగ్‌స్యోనా భవంతు - గోత్రస్య— శ్రాద్ధే క్రతు
దక్ష సంజ్ఞిక విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదం వో అర్ఘ్యం. ఇత్యర్ఘ్యం దత్వా అస్త్వ
ర్ఘ్యమితి ప్రత్యుక్తే శున్నోదకం దత్వా పవిత్రమాదాయార్ఘ్య పాత్రే
నిధాయ అర్చత ప్రార్చత ప్రియమేధాసో అర్చత అర్చంతు పుత్రకా ఉత పురన్న
ధిష్ణ్వర్చత అర్చత ప్రార్చత- ఇదం వో అర్చనం- గంధద్వారాం- శ్రియం- గో
త్రస్య— శ్రాద్ధే క్రతుదక్ష సంజ్ఞిక విశ్వేదేవాః దేహాలంకరణార్థం అమీవో
గంధాః - ఆయనే తే పరాయణే దూర్వా రోహంతు పుష్పిణీః- హ్రదాశ్చ
పుండరీకాణి సముద్రస్య గృహా ఇమే- ఇమాని పుష్పాణి శ్రీతులసీదళానిచ-
ధూరసి ధూర్వ ధూర్వంతం ధూర్వతం యోస్మాన్ ధూర్వతి తం ధూర్వ
వయం ధూర్వామ స్త్వం దేవానామసి- ఘ్రాణతృప్త్యర్థ మయంవో
ధూపః ఉద్దీప్యస్వ జాతవేదోపఘ్నం నిరృతిం మమ - పశూగ్‌శ్చ మహ్య
మావహ జీవనంచ దిశోదశ - అవలోకనార్థ మయంవో దీపః - యువాసు

వాసాః పరివీత ఆగాత్స ఉ శ్రేయాన్ భవతి జాయమానః - తంధీరాసః కవ
య ఉన్నయంతి స్వాధియో మనసా దేవయంతః ఆచ్ఛాదనార్థముత్తరీయా
ర్థం ఇదం వస్త్రం యుగ్మం- పవిత్రార్థం ఇమే దర్భాః - హస్తేశుద్ధోదకం
ప్రదాయ పవిత్రమాదాయ హస్తే నిధాయ - యా దివ్యా ఆపః—భవంతు-
గోత్రస్య—శ్రాద్ధే క్రతుదక్షసంజ్ఞిక విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇయం వో దక్షిణా
తృప్తిరిత్యర్ఘ్యజలం హస్తే నినీయ గోభూహిరణ్యాది యథాశక్తి దత్వా అ
స్తు దక్షిణా తృప్తిరితి ప్రత్యుక్తే పునశ్శుద్ధోదకం దత్వా పవిత్రమాదాయ అ
ర్ఘ్యపాత్రే నిధాయ దర్భైర్దర్వ్యా చ ప్రచ్ఛాద్య విశ్వే దేవాః సర్వోప
చారార్థే ఇమే అక్షతాః సకలారాధనైస్స్వర్చితం- ప్రాచీ- పితుః పిత్రాది
నాం పూర్వవచ్ఛుద్ధోదకం ప్రదాయ పవిత్రమాదాయ హస్తే నిధాయ- యా
దివ్యా ఆపః—భవంతు-గోత్రస్య శ్రాద్ధే పితుః పితృపితామహ ప్రపితామహే
భ్యః స్వధా నమస్స్వాహా ఇదం వో అర్ఘ్యం ఇత్యర్ఘ్యం దత్వా పునశ్శుద్ధో
దకం ప్రదాయ పవిత్రమాదాయార్ఘ్యపాత్రే నిధాయ గంధాది దత్వా హ
స్తే శుద్ధోదకం దత్వా పవిత్రమాదాయ హస్తే నిధాయ గోభూహిరణ్యాదియ
థాశక్తి దత్వా యా దివ్యా—భవంతు- గోత్రస్య శ్రాద్ధే పితుః పితృపితామహ
ప్రపితామహేభ్యస్స్వధా నమస్స్వాహా ఇయం వో దక్షిణా తృప్తిరిత్యర్ఘ్య
జలం హస్తే నినీయ అస్తు దక్షిణా తృప్తిరితి ప్రత్యుక్తే పునశ్శుద్ధోదకం దత్వా ప
విత్రమాదాయార్ఘ్యపాత్రే నిధాయ దర్భైర్దర్వ్యా చ ప్రచ్ఛాద్య అనావాహనా
ది సకలారాధనైస్స్వర్చితమితి తిలైరభ్యర్చ్య- సవిత్రాయ విశేషేణ దత్వా
ధూపదీపవర్జం పితృవత్సర్వం కుర్యాత్ -ఉప- విష్ణోః విశ్వేదేవవదర్ఘ్యా
ది సర్వం కుర్యాత్- ప్రాచీ-పరిధి నిధానాద్యగ్నిముఖాంతం కృత్వా ప్రాచీ
నావీతీ- ఉద్ధ్రియతామగ్నౌ చ క్రియతామిత్యనుజ్ఞాప్య పిత్రర్థ సాదిత హవిః
పాత్రే పిత్రర్థ హవిషః హవిరాదాయ హవిష్యపాత్రే వ్యంజనాదికమాదా
య అగ్నేరుత్తరతో నిధాయ అభిఘార్య ప్రాచీనముదీచీన వోద్వాస్య ప్ర
తిష్ఠితమభిఘార్య దర్వ్యాముపస్తీర్య ద్విరవదాయ సకృదభిఘార్య య
స్మై పితుః త్రాతే త్యా పిసప్తాన్నాహుతీః పార్వణవద్ధుత్వా స్వాహా పితుః పిత్రే

ఇతి షడాజ్యాహుతీశ్చహుత్వా పిత్రార్థం పక్వమన్న వ్య జనాదికం
... ఆగ్నౌకరిష్యఇతిపృష్ట్వా కురుష్వేతిప్రత్యుక్తైరభిఘార్యదక్షిణ
... త్రిష్వితంపున రభిఘార్య ఏకోద్దిష్టవదన్నాహుతీరాజ్యాహుతీశ్చహు
త్వా ఉ పిత్రాదిహోమశేషేణస్విష్టకృద్ధుత్వా ప్రాచీ - హావిష్యం
. వహేతిహవిష్యస్యయిండుత్తరభస్మనిహుత్వా పరిధ్యంజనాదిప్రాయశ్చి
త్తం ప్రాణాయామం పరిషేచనం ప్రణీతామోక్షణం బ్రహ్మోద్వాస
నం ఆగ్న్యుపస్థానాంతంకృత్వా తదనంతరంసవర్ణత్రి భోజనస్థానే ఆస
నందత్వాఅన్నంచపాయసంభక్ష్యంవ్యంజనం ఘృతసూపకంచ భుక్తిపా
త్రేషు త్వాప్రాచీ- అన్నసంరక్షణార్థం రక్షోఘ్నమంత్రైః రక్షాంకరిష్యే-
... దేవానామిత్యనువాకముక్త్వా ఉప- భోక్తారః అబ్రువన్- కిగ్‌స్వి
... - నమస్సహమానాయ నమోదుందుభ్యాయచేత్యనువాక చతుష్ట
యం బ్రూయుః- విశ్వేదేవహస్తే శుద్ధోదకంప్రదాయ-పృథివీతేపాత్రమి
త్య ... ణావత్ యవోదకముత్సృజ్య- ప్రాచీనావీతి పితృః పిత్రాదీనాం
పాత్ర స్పర్శనంకృత్వాఏషతేపితుస్తతేత్యాదిజపిత్వాపృథివీతేపాత్రమిత్యా
దిపితృః పితృపితామహప్రపితామహేభ్యఇతి ప్రత్యేకవత్తిలోదకముత్సృ
జ్య నిమిత్తభుక్తిపాత్రే పితాహుతిశేషందత్వా పాత్రస్పర్శాదికమేకో
ద్దిష్టవత్ తిలోదకముత్సృజ్య ఉపవీతీ విష్ణు పాత్రస్పర్శనంకృత్వా పృథివీతే
పాత్రమిత్యాది విశ్వేదేవవత్ యవోదకముత్సృజ్య- ప్రాచీనావీతి - యస్మై
శ్యగోహవ్యసమస్తకవ్యభోక్తావ్యయాత్మాహరిరీశ్వరోత్ర। తత్సన్నిధానాద
ప ...ంతునద్యోరక్షాంస్యశేషాణ్యసురాశ్చసర్వే॥ ఏకోఽపిష్ణురిత్యాదేరేవ
పితృ...ధ్యేనక్షిణాగ్రాన్ దర్భాన్ సంస్తీర్య దక్షిణాముఖస్సవ్యంజానాప్యచ్య
స ...కాగో భగవాన్ సదేవః శ్రీజనార్దనః ప్రీయతామితియవసహితంతిలో
దకముత్సృజ్య-సవ్య తపరిషేచనం కారయిత్వా అమృతోపస్తరణమసీత్యాపోశ
నం కారయిత్వా ప్రాణేనిహిష్టోమృతంజుహోమీతిపంచభిః ప్రాణాహుతీః
... రయిత్వా బ్రాహ్మణానాం ఇతరహస్తైశుద్ధోదకందత్వా యథాసుఖంజుష
ధ్వమిత్యుక్త్వా మధువాతా—భవంతునః-మధుమధుమధుఇత్యుక్త్వా ఉప

చారానుక్త్వా భుండనేషు పురుషసూక్తాదీని పితృసూక్తవర్జం - శ్రావయి
త్వా ప్రాచీనావీతీ- అహమస్మి ప్రథమజా ఋతస్య — అథసర్వేషపంక్తిభుక్తే
ష్వేతేషు - స్వామినః భగవన్ని వేదితేషు పదార్థేషు కిమపేక్షితమిత్యపేక్షి
తం పృష్ట్వా స్వామినః తీర్థం ప్రసాద ఇతి వా పృష్ట్వా సకలం సంపూర్ణమితి తైః ప్ర
త్యుక్తాః మధువాతా ఋతాయతే — భవంతు నః - ఓం మధుమధుమధు ఇత్యు
క్త్వా- ఉప- విశ్వేదేవాః మధుమధు సంపన్నమితి పృష్ట్వా అస్తు సంపన్నమితి
ప్రత్యుక్తే విశ్వేదేవాః తృప్తాః స్థ ఇత్యుక్త్వా తృప్తాః స్మ ఇతి ప్రత్యుక్తే ప్రాచీ
నావీతీ (కేచిత్, అక్షన్నమీమదంత — హారీవనూషు ద్రావిత్యాస్వరూపపితః
పితృపితామహప్రపితామహాః మధుమధు సంపన్నం- అస్తు సంపన్నమితి ప్రత్యు
క్తేవసు — పితామహాః తృప్తాస్థ - తృప్తాః స్మ ఇతి ప్రత్యుక్తే నిమిత్త సంపన్నం
అస్తు సంపన్నమితి ప్రత్యుక్తే నిమిత్త తృప్తోసి తృప్తోస్మీతి ప్రత్యుక్తే ఉపవీతీ వి
ష్ణో మధుమధు సంపన్నం- అస్తు సంపన్నమితి ప్రత్యుక్తే విష్ణో తృప్తోసి- తృప్తో
స్మి ఇతి ప్రతివచనం- ఉపవీతీ అసోమపాశ్చ — దేవికం పునశ్శుద్ధోదకం- ప్రా
చీనావీతీ అసంస్కృత — పైతృకం- పునశ్శుద్ధోదకం- ఉపవీతీ అసంశయో — వై
ష్ణవం- పునశ్శుద్ధోదకం - ఇతి వికిరం దత్వా నిమిత్తస్థసేవికిరవర్జం— ప్రాచీ
నావీతీ దేవపితృమధ్యే పూర్వవత్ దర్భాన్ సంస్తీర్య సవ్యం జాన్వాచ్యాతే
షు తిలోదకముత్సృజ్య పిండం గృహీత్వా యే అగ్నిదగ్ధాః — మార్జయంతా
మితి పిండోపరి తిలోదకం దత్వా- ఉపవీతీ ఆచమ్య ప్రాచీనావీతీ- సర్వత్రా
మృతాపిధానమసీతి సర్వత్ర ఆపోశనం కారయిత్వా- పిండం వాయసేభ్యో ద
త్వా- ఆచాంతమాసనేషూపవేశ్య అర్ఘ్యసమీపం గత్వా- ఉపవీతీ విశ్వేదే
వహస్తే శుద్ధోదకం పవిత్రం చ నిధాయ యాదివ్యా ఆపః — భవంతు -గోత్ర
స్య — శ్రాద్ధే క్రతుదక్షసంజ్ఞిక విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః - ఇయం వో భుక్తితృప్తిః -
అస్తు భుక్తితృప్తిరితి ప్రతివచనం - పునశ్శుద్ధోదకం పవిత్రమాదాయ అర్ఘ్య
పాత్రే నిధాయ ప్రాచీనావీతీ పితుః పిత్రాదీనాం హస్తే శుద్ధోదకం పవి
త్రం చ నిధాయ యాదివ్యా ఆపః — భవంతు - గోత్రస్య శ్రాద్ధే పితుః పితృపి
తామహప్రపితామహేభ్యః ఇయం వో భుక్తితృప్తిః అస్తు భుక్తితృప్తిరితి ప్ర

తివచనం- నిమిత్తస్యఏకోద్దిష్టవత్- ఉపవిశ్వేదేవవత్ విష్ణోఃకుర్యాత్-రోచయతేతిదేవాః - అస్తురోచయతఇతిప్రతివచనం- ప్రాచీనావీతీస్వదితమితిపితౄన్ వాచయిత్వా- అస్తుస్వదితమితిప్రత్యుక్తేసర్వత్రతాంబూలందక్షిణాంచదత్వా గోభూహిరణ్యవస్త్రాజావికహస్తిదాసీదాసభూషయవవ్రీహిమాష తిలదండోపానచ్ఛత్రకమండలుయానాసనశయనోపధానైర్యథావిభవంసం పూజ్యస్వస్తివాచయిత్వా హస్తేషూదకందత్వా తృప్యామిత్యుక్త్వాఅస్తు తృప్యామితితైః ప్రత్యుక్తేస్వంధావాచయిష్యఇత్యుక్త్వావాచ్యతామితితైః ప్రత్యుక్తే ఓంస్వధేత్యుక్త్వా - అస్తుస్వధేతితైః ప్రత్యుక్తేభూమౌకించిత్ జలంనినీయ- అధోముఖంపాత్రాణివిన్యస్యవిశ్వేదేవాః ప్రీయంతామిత్యుక్త్వా ప్రీయంతాంవిశ్వేదేవాః-ఇతిప్రత్యుక్తే అన్నశేషైః కింక్రియతామితిప్రష్టే ఇష్టైస్సహభుజ్యతామితివిశ్వేదేవైఃప్రత్యుక్తే దాతారోనోభివర్ధంతాం—కంచన- ఇతిప్రార్థ్య దాతారోనోభి—కంచన-ఇతిప్రత్యుక్తే అధోముఖం పాత్రముత్తానంకృత్వా-ఉపవీతీవిప్రాన్ ప్రదక్షిణీకృత్యఉపచారానుక్త్వా పాదౌనిపీడ్య ప్రాచీనావీతీ- వాజేవాజేవత—దేవాయానైఃఇతిజపిత్వా- ఉత్తిష్ఠతపితఃపితరఇతి- ఉత్తిష్ఠప్రేతఇతి-ఉపవీతిఉత్తిష్ఠవిశ్వేదేవాఇతి- ఉత్తిష్ఠవిష్ణోఇతి- క్రమేణబ్రాహ్మణానుత్థాప్య ఉపవీతిఆద్వారమనువ్రజ్య - ప్రదక్షిణీకృత్యఆగత్యఅగ్నేర్దక్షిణతస్తేధాదక్షిణాగ్రాన్ దర్భాన్సంస్తీర్య పూర్వవద్దర్భేషుమార్జయంతాంపితుః పితరః మార్జయంతాఃపితుంపితామహాః మార్జయంతాంపితుః ప్రపితామహాః - పశ్చిమదర్భేషుమార్జయంతాం మాతరః మార్జయంతాంపితామహ్యాఃమార్జయంతాంప్రపితామహ్యాః-ఇత్యాదిభిశ్చపితురర్ఘ్యజలముత్సృజ్య ఏతత్తేపితుస్తత-శర్మన్- యేచత్వామను- ఏతత్తేపితుఃపితామహ- శర్మన్-యేచత్వామను-ఏతత్తేపితుః ప్రపితామహశర్మ- యేచత్వామనుఏతత్తేమాతఃఅముకదే- యాశ్చత్వామను- ఏతత్తేపితామహిఅముకదే- యాశ్చత్వామను-ఏతత్తేప్రపితామహిఅముకదే-యాశ్చత్వామను-ఇత్యాదిషట్పిండాన్ దత్వామధ్యమదర్భేషుమార్జయతాం మమపితా ప్రేతఇతిప్రేతార్ఘ్యజలముత్సృజ్య

జ్యగోత్రాయశర్మణే పిత్రే ప్రేతాయ ఏతంపిండం దదామితి ద్వ్యంగుళా యామమశ్వఖురస్థాలంపిండం దత్వా- గోత్రశర్మన్ పి॰ ప్రేత ఏతంపిండ ముపతిష్ఠేత్యుపస్థాయ.

అర్ఘ్యసంయోజనం.

బ్రాహ్మణాననుజ్ఞాప్య - ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ అస్యాంపుణ్యతిథౌ- గోత్రస్యశర్మణః పితుః ప్రేతస్య అస్మిన్ సపిండీకరణశ్రాద్ధే ప్రేతత్వవిమోచనార్థం వస్వాదిపితృలోకావాప్త్యర్థం అర్ఘ్యసంయోజనం పిండసంయోజనంచ కరిష్య ఇతిసంకల్ప్య సవ్యంజాన్వాచ్య-సమానో మంత్రస్సమితిస్సమాని- సమానంమనస్సహచిత్తమేషాం సమానంకేతో అభిసంరభధ్వం - సంజ్ఞానేనవోహవిషాయజామః - సమానీవ ఆకూతిః - సమానాహృదయానినః - సమానమస్తువోమనః-యథావస్సుసహాసతి - ఇతి ద్వాభ్యాం ప్రేతార్ఘ్యజలంపితుః పిత్రాద్యర్ఘ్యజలేనినీయ - ప్రేతపిండం త్రేధావిభజ్య పిత్రాదిపిండానాం పురతో నిధాయ ఉపవీతీ - ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ పిండసంయోజన కాలే వైతరణీగోదానం కరిష్య ఇతిసంకల్ప్య శ్రీమహావిష్ణు రూపస్య బ్రాహ్మణస్య ఇదమాసనం ఇదమర్చనం - గంధపుష్పాణి దత్వా గామలంకృత్య యమద్వారేపురే ఘోరే తప్తా వైతరణీనదీ। తాంతర్తుం గాం ప్రదాస్యామి బ్రహ్మలోకజిగీషయా ॥ గవామంగేషు తిష్ఠంతి భువనానిచతుర్దశ। తస్మాదస్యాః ప్రదానేన అదశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛ మే॥ అస్మై బ్రాహ్మణాయ తచ్ఛాఖాధ్యాయినే తచ్ఛర్మణే ప్రతిగృహీత్రే యత్ కించిత్ దక్షిణాసహితం ఇమాం గాం తుభ్యమహం సంప్రదదే నమమ - ఇతి బ్రాహ్మణాయ గాం దత్వా ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ సంకల్ప్య పిండసంయోజనకాలే దశదానాని కరిష్య ఇతిసంకల్ప్య గోభూతిలహిరణ్యాజ్యవాసో ధాన్యగుళానిచ । రౌప్యం లవణమిత్యాహు దశదానాః ప్రకీర్తితాః ఇతి దశదానం యథావత్ దద్యాత్-అశక్తశ్చేత్ హిరణ్యరూపేణ కరిష్య ఇతిసంకల్ప్య హిరణ్యగర్భ—ప్ర…చ్ఛ మే ఇదం దశదానప్రత్యామ్నాయం యత్ కించిత్ హిరణ్యం తుభ్యమహం సంప్రదదే నమమ - ఇతి శ్రోత్రియాయద

గ్న్యాత్-మధువాతా ఋతాయతే ఇత్యాది—మార్జ్వర్గావోభవంతున ఇత్యం తేన సంగచ్ఛధ్వమిత్యాది—యథావస్సుసహాసతీత్యం తేనచపితుః పిత్రాది పిండైః ప్రైతపిండభాగత్రయం సంయోజ్య - మధువాతా—భవంతునః-సంగచ్ఛధ్వం సంవదధ్వం - సంవోమనాగ్సి జానతాం - దేవాభాగంయథాపూర్వే- సంజానానా ఉపాసత- సమానోమంత్రస్సమితిస్సమానీ- సమానంమనస్సహచిత్తమేషాం-సమానం కేతో అభిసంరభధ్వం - సంజ్ఞానేనవోహవిషాయజామః సమానీవఆకూతిః- సమానాహృదయానినః. సమానమస్తువోమనః యథావస్సుసహాసతీ - ఇత్యాదిభిచతుర్భిస్సంయోజ్యోక్త్వా యేసమానాస్సమనసః- పితరో యమరాజ్యే- తేషాంలోకస్స్వధానమః- యజ్ఞో దేవేషుకల్పతాం యేసజాతాస్సమనసః జీవాజీవేషుమామకాః- తేషాగ్శ్రీర్మయికల్పతాం అస్మిన్ యజ్ఞేశతగ్ సమాః-ఇతిపిండానుపస్థాయ ఇతఃపర ప్రైతశబ్దోనాస్తి - సంసృష్టేనార్ఘ్యజలేనమార్జయంతాంస మపితరః ఇత్యాదిభిర్మార్జయిత్వా - యేచవోత్రేత్యాదిగాసిపాత్రనాం తంకృత్వాపిండానప్సుప్రక్షిపేత్ - నమధ్యమపిండంపత్న్యై దద్యాత్-స్నాత్వా గృహంగత్వా పుణ్యాహంవాచయేదిత్యేకే- సోదకుంభశ్రాద్ధంకృత్వాబ్రాహ్మణాన్ భోజయేత్-

అత్రకేచనవిషయాః దర్పణకారైరేవ స్పష్టంప్రతిపాదితాః అతస్తేషాంఅనుక్రమణికృద్భిః పునరనుక్రమణికానాభ్యధాయీతిసుధియో విచారంకుర్వంతు.

ప్రయోగదర్పణానుసారిణ్యనుక్రమణికా

సంపూర్ణా-

